IGAZSÁGÜGYMINISZTÉRIUM

1370/1967.

110/1967.

BÜNTETÉSVÉGREHAJTÁSI SZABÁLYZAT

45-129-1/67

ÁBTL - 4.2. - 1370 / 1967 /1

B Ü N T E T É S V É G R E H A J T Á S I S Z A B Á L Y Z A T

I. FEJEZET

A SZABADSÁGVESZTÉS VÉGREHAJTÁSÁVAL KAPCSOLATOS IGAZGATÁSI SZABÁLYOK

I. C i m

Büntetésvégrehajtási intézetek

1.§

/1/A büntetésvégrehajtási intézetek a szabadságvesztés végrehajtására és az előzetes letartóztatás foganatositására szolgálnak.

/2/ A szabadságvesztésnek négy fokozata van. Ezek:

a/ szigoritott börtön,

b/ börtön,

c/ szigoritott büntetésvégrehajtási munkahely,

d/ büntetésvégrehajtási munkahely /1966.évi 21.sz. tvr - a továbbiakban:Tvr - 4.§/.

/3/ A fiatalkoru szabadságvesztését külön büntetés-végrehajtási intézetben,

a/ a fiatalkoruak börtönében vagy

b/ a fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén kell végrehajtani /Tvr 35.§ /2/ bekezdés/.

2.§

/1/ A kórházi gyógykezelést igénylő elitéltet és előzetesen letartóztatottat a Büntetésvégrehajtási Központi Kórházban /a továbbiakban: Központi Kórház/ kell elhelyezni.

/2/ Az elitéltet és az előzetesen letartóztatottat - ha elmeállapotának megfigyelése szükséges - az Országos Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyitó Intézetben kell elhelyezni.

./.

II. C i m

Felvételi eljárás

3.§

/1/ Büntetésvégrehajtási intézetbe szabadságvesztés végrehajtása céljából befogadásnak csak a biróság jogerős határozata alapján van helye /Tvr 3.§. /1/ bekezdés/.

/2/ A befogadás a biróság által kiállitott értesités és a büntetés végrehajtására irányuló utasitás /birói rendelvény/ alapján történik.

/3/ Az elitélt köteles büntetését a büntetésvégrehajtási szervek által meghatározott helyen /intézetben/ tölteni /Tvr 19.§ a./pont/.

4.§.

/1/ A biróság az értesitésen az elitélt azonositásához és befogadásához, valamint a szabadságvesztés végrehajtásához szükséges adatokat tünteti fel. Ezek:

a/ a biróság megjelölése és ügyszáma, az elitélt neve és személyi adatai, a határozat kelte és száma, a határozat jogereje és végrehajthatósága;

b/ az elkövetett büntett megnevezése és minősitése;

c/ a szabadságvesztés tartama és fokozata, a mellékbüntetések, az előzetes fogvatartás beszámitására, a feltételes szabadságra és a kényszerelvonó-kezelésre vonatkozó rendelkezések;

d/ összbüntetés esetén az egyes itéletek száma, az azokban megállapitott büntettek és büntetések, összbüntetés tartama és fokozata, valamint az a rendelkezés is, hogy a külön itéletekkel kiszabott azonos nemü mellékbüntetések közül melyiket kell végrehajtani.

/2/ A biróság az értesitést rendszeresitett nyomtatványon birói aláirással, a végrehajtásra vonatkozó rendelvénynyel és a biróság körbélyegzőjével ellátva küldi meg.

/3/ A büntetésvégrehajtási intézet a hiányosan, vagy szabálytalanul kiállitott értesitést a biróságnak kiegészités, illetve helyesbités végett rövid uton haladéktalanul visszaküldi. Amig a biróság az értesitést ki nem javitotta, a hiányzó adatokat nem pótolta, és az értesitést az intézetnek vissza nem küldte, vagy amig a biróság azt nem közli, hogy az értesités a törvényes rendelkezéseknek megfelel, addig az elitéltet csak ideiglenesen lehet befogadni.

5.§

/1/ A szabadlábon lévő elitéltet a biróság értesitéssel és itéletkiadmánnyal adja át a megyei büntetésvégrehajtási intézetnek.

/2/ Ha a biróság a tárgyaláson rendelte el a szabadságvesztés azonnali megkezdését, az elitélt átvétele és a büntetésvégrehajtási intézetbe kisérése végett a székhelyén müködő intézet parancsnokától büntetésvégrehajtási beosztott kirendelését kéri. Ebben az esetben, valamint akkor is, ha a terhelt akár ebben az ügyben, akár más ügyben előzetes letartóztatásban van, vagy más ügyben szabadságvesztését tölti, a tanács elnöke az itéletről kiállitott, rendelvénnyel ellátott értesitést a büntetésvégrehajtási beosztottnak adja át, aki az értesités átvételét és annak időpontját aláirásával ismeri el.

/3/ Ha a biróság az elitélt büntetésvégrehajtási intézetbe kisérése végett a rendőrséget kereste meg, az intézet az elitéltet a követelményeknek megfelelő iratokkal az előállitó rendőrtől köteles átvenni.

/4/ Ha a biróság felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását rendelte el, és az értesités a büntetésvégrehajtási

intézethez nem érkezett meg, ennek megküldése végett azt a biróságot kell megkeresni, amely a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelte.

/5/ Az összbüntetésről kiállitott értesitéssel és itéletkiadmánnyal egyidejüleg az alapitéletek kiadmányait is meg kell küldeni a büntetésvégrehajtási intézetnek, ha azokat az intézet korábban nem kapta meg.

6.§

Átszállitás esetén az elitéltet az átszállitó büntetésvégrehajtási intézet által kiállitott nyilvántartó lappal és a büntetésvégrehajtási iratokkal kell befogadni a kijelölt büntetésvégrehajtási intézetbe.

7.§

A felvételi eljárás alatt álló elitéltet el kell különiteni, a részére kijelölt körletben, zárkában, illetve lakóhelyiségben való elhelyezéséig a többi elitélttel és előzetesen letartóztatottal nem érintkezhet.

8.§

/1/ A befogadott elitélt által közölt adatokat egyeztetni kell a befogadás alapját képező birósági értesités, valamint az egyéb büntetésvégrehajtási iratok adataival. Az elitélt személyazonosságát minden kétséget kizáróan meg kell állapitani.

/2/ Ha az adatok egyeztetése alkalmával az iratok adatai hiányosak vagy eltérnek az előadott adatoktól, a hiány vagy az eltérés okát meg kell állapitani, a hiányt pótolni és az eltérést tisztázni kell.

9.§

/1/ Az adatok egyeztetése után az első izben befogadott elitéltet nyilvántartásba kell venni. A nyilvántartási /azonossági/ száma szabadulásáig átszállitása, vagy ugyanazon bünügyben ismételt befogadása esetén sem változhat.

/2/ Az első izben befogadott elitéltről ki kell állitani a személyével és a szabadságvesztés végrehajtásával kapcsolatosan rendszeresitett nyilvántartásokat. Ezekben a bekövetkezett változásokat a szabadulásig folyamatosan vezetni kell.

/3/ A nyilvántartásokat átszállitás vagy ugyanazon bünügyben ismételt befogadás esetén ellenőrizni kell. A hiányzó nyilvántartásokat pótolni kell, vagy az illetékes büntetésvégrehajtási intézettől soron kivül be kell szerezni.

10.§

Arról az elitéltről, aki nem a rendőrségtől került a büntetésvégrehajtási intézetbe, ujjnyomatot kell felvenni. A három példányban felvett ujjnyomatot és a kisérő lapot a Belügyminisztérium Bünügyi Nyilvántartó és Statisztikai Osztályának kell megküldeni.

11.§

Ha az elitélt nem volt előzetes letartóztatásban, befogadásakor meg kell állapitani, nincs-e ellene elfogatóparancs kibocsátva. Ha olyan személyt fogadtak be, akivel szemben elfogatóparancsot rendeltek el, erről az azt kibocsátó hatóságot haladéktalanul értesiteni kell.

12.§

/1/ A nyilvántartásba vett elitéltet fel kell szólitani, hogy a nála levő tárgyakat /pénzt, értéket, ruhanemüt stb./

ellenőrzés és letétbehelyezés végett adja át.

/2/ Minden nyilvántartásba vett elitéltet meg kell motozni. Motozás alkalmával el kell tőle venni minden olyan tárgyat, amelyet felszólitásra nem adott át.

/3/ Motozást csak az elitélttel azonos nemü büntetésvégrehajtási beosztott végezhet. A motozásnál más elitélt nem lehet jelen.

/4/ Az elitéltnél csak olyan dolog maradhat, amelynek megtartására fokozata szerint jogosult. Minden más tárgyat letétbe kell helyezni és a letétkezelés szabályai szerint kell kezelni és megőrizni. Az elitélt birtokában tartható tárgyak jegyzékét külön utasitás tartalmazza.

/5/ Ha a más hatóságtól befogadott és nyilvántartásba vett elitélt kijelenti, hogy pénze, értéke, ruhanemüje vagy egyéb tárgya hiányzik, erről két példányban jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyv egy példányát vizsgálat és intézkedés céljából az emlitett hatóság vezetőjének meg kell küldeni.

13. §

/1/ A befogadott és nyilvántartásba vett elitéltet orvosi vizsgálatnak kell alávetni és őt fertőtleniteni kell.

/2/ Ha az orvos a vizsgálat során külsérelmi nyomokat észlel, az elitélttől meg kell kérezni a sérülés okát. Törvénysértő bánásmód gyanuja esetén a sérülésről két példányban jegyzőkönyvet és látleletet kell felvenni. A jegyzőkönyv és a látlelet egy-egy példányát a felügyeletet gyakorló ügyésznek kell megküldeni.

/3/ Orvosi vizsgálat és fertőtlenités nélkül az elitéltet a büntetésvégrehajtási intézetben lévő többi elitélt közé elhelyezni nem szabad.

Elkülönités

14. §

/1/ A befogadás, nyilvántartásba vétel, orvosi vizsgálat és fertőtlenités után az elitéltet a kijelölt körletben zárkában, illetve lakóhelyiségben kell elhelyezni. Ki kell adni részére a rendszeresitett felszerelést és ruházatot.

/2/ Ha ugyanabban az intézetben a szabadságvesztés több fokozatát hajtják végre, a különböző fokozatokba tartozó elitélteket egymástól el kell különiteni.

/3/ Az elitélteket ugy kell elhelyezni, hogy
- a férfiak a nőktől,
- a fiatalkoruak a nem fiatalkoruaktól,
- a betegek az egészségesektől,
- a terhes nők és kisgyermekes anyák a többi nőktől,
- az előzetesen letartóztatottak az elitéltektől,
- az államellenes büntett miatt elitéltek a többi elitélttől el legyenek különitve.

/4/ Lehetőleg el kell különiteni a többi elitélttől azokat, akiknek feltételes szabadságra bocsátását a biróság - a visszaesésre tekintettel - kizárta vagy korlátozta.

Az elitélttől átvett okmányok kezelése

15. §

/1/ Az elitélt személyi igazolványát a befogadástól számitott hetvenkét órán belül az elitélt állandó lakóhelye szerint illetékes járási /városi, városi kerületi/ rendőrkapitányságnak / a továbbiakban: illetékes rendőrkapitányság/ kell megküldeni.

/2/ Ha az elitélt a néphadsereg, a határőrség, a karhatalom, a rendőrség vagy a büntetésvégrehajtási őrség volt tagja, személyazonossági /szolgálati/ igazolványát az ügyében eljárt katonai ügyészségnek kell megküldeni.

/3/ Hadköteles befogadásáról értesiteni kell az elitélt lakóhelye szerint illetékes honvéd kiegészitő parancsnokságot. Az értesitéssel egyidőben meg kell küldeni a befogadottól átvett katonakönyvet.

/4/ Ha az elitélt munkakönyve a munkáltatójánál maradt, ezt fel kell hivni, hogy amennyiben az elitélt munkaviszonya megszünt, a munkakönyvet a büntetésvégrehajtási intézetnek küldje meg. Ha a munkakönyv nem a munkáltatónál van, és azt az elitélt nem hozta magával, őt figyelmeztetni kell, hogy a munkakönyvhöz milyen érdeke füződik és módot kell adni az ezzel kapcsolatos levélváltásra. A munkakönyvet a büntetésvégrehajtási iratoknál kell megőrizni és a szabaduláskor átvételi elismervény ellenében ki kell adni a szabadulónak.

A hozzátartozó értesitése

16. §

Minden befogadott elitélt hollétéről a rendszeresitett nyomtatványon a befogadást követő negyvennyolc órán belül értesitani kell az elitélt által megjelölt hozzátartozót, ilyennek hiányában az általa megjelölt más személyt.

Az elitélt kioktatása

17. §

A befogadott elitélttel ismertetni kell a büntetésvégrehajtási intézet rendjét, a magatartási szabályokat, kötelességeit

és jogait. Fel kell hivni a figyelmét arra, hogy a szabályok be nem tartása, az intézet rendjének megsértése fegyelmi cselekmény és fenyitést von maga után.

A szabadságvesztés foganatbavétele

18. §

A szabadságvesztést csak a biróságnak a jogerős ítéletről kiállitott értesitése és az erre vezetett rendelvény alapján lehet foganatba venni.

19. §

/1/ A jogerős szabadságvesztés foganatbavételét a rendelvénnyel ellátott értesités átvételét követően haladéktalanul meg kell kezdeni. A foganatbavételi eljárást mielőbb, de legfeljebb nyolc napon belül be kell fejezni.

/2/ A foganatbavételkor - a birósági értesités alapján - meg kell állapitani és a nyilvántartó lap megfelelő rovataiba be kell jegyezni az előzetes fogvatartással kitöltöttnek vett időt, a szabadságvesztés tartamát, a kezdő napot, a feltételes szabadságra bocsátás esedékességi időpontját, a szabadulás napját valamint a mellékbüntetésre és a kényszerelvonó kezelésre vonatkozó rendelkezést.

/3/ A foganatbavételt és az adatok bevezetésének helyességét a foganatba vevő, valamint az ellenőrzést végző személy aláirásával igazolja.

/4/ A foganatbavételt követően az elitéltre a biróság által megállapitott büntetésvégrehajtási fokozatnak megfelelő szabályokat kell alkalmazni.

20. §

/1/ A szabadságvesztés kezdő napját az alábbiak szerint kell megállapitani:

a/ Az itélethozatal napjáig előzetes letartóztatásban lévő elitélt szabadságvesztésének kezdő napja az itélet jogerőre emelkedését követő nap.

b/ A szabadlábon lévő elitélt szabadságvesztésének kezdő napja az a nap, amikor a büntetésvégrehajtási intézetbe befogadták.

c/ Ha az elitélt jogerős szabadságvesztését tölti és más ügyben jogerős szabadságvesztésre itélik, az utóbb foganatbavételre kerülő szabadságvesztés kezdő napja az előző szabadságvesztés befejezését követő nap.

d/ Ha az előzetes letartóztatásban lévő terheltet más ügyben jogerősen végrehajtható szabadságvesztésre itélik, a szabadságvesztés kezdő napja az itéleti értesités átvételének napja.

/2/ Az összbüntetésbe foglalt szabadságvesztés foganatbavétele esetén az eredeti kezdő nap nem változik.

21. §

/1/ Az előzetes fogvatartásban eltöltött, a biróság által beszámitott időtartamot naptári hónapok és napok szerint kell számitásba venni ugy, hogy az előzetes fogvatartás utolsó napja is beszámit.

/2/ Ha a büntetésvégrehajtási intézet azt észleli, hogy a jogerős itélet az előzetes fogvatartás beszámitásáról egyáltalában nem, vagy tévesen rendelkezik, a beszámitás pótlása, illetve helyesbitése végett haladéktalanul meg kell keresni az első fokon eljárt biróságot.

22. §

/1/ A szabadulás napja minden esetben a szabadságvesztés lejárati napját követő nap.

/2/ Az elitélt szabadulásának napját az alábbiak szerint kell megállapitani:

a/ A kiszabott szabadságvesztés tartamát naptári években, hónapokban és napokban kell kiszámitani és a nyilvántartó lapra feljegyezni. Az előzetes fogvatartás beszámitása esetén a 21.§ /1/ bekezdésében emlitett időtartamot a szabadságvesztés tartama alapján kiszámitott szabadulás napjától visszafelé kell számitani és az igy kiszámitott nap lesz a szabadulás napja.

b/ Ha a szabadulás hónapjában a szabadulás napjaként kiszámitott naptári napnak megfelelő nap nincs, a szabadulás napja a hónap utolsó napja.

c/ Félbeszakitás vagy szökés esetén a távol töltött időtartamot a szabadulás eredeti napjához kell hozzáadni és az igy kiszámitott nap lesz a szabadulás ujabb időpontja.

23. §

Több, végrehajtani rendelt szabadságvesztést a következő sorrendben kell foganatba venni:

a/ Ha különböző jogerős itéletekkel kiszabott szabadságvesztésről a birói értesitések egyidőben érkeznek meg, elsőként a hosszabb tartamu szabadságvesztést kell foganatba venni.

b/ Ha a biróság felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását rendelte el, elsőként a próbaidő alatt elkövetett büntett miatt kiszabott szabadságvesztést kell foganatba venni.

c/ Ha a biróság a feltételes szabadság ideje alatt elkövetett büntett miatt a feltételes szabadságot megszünteti, elsőként ezt a szabadságvesztést kell foganatba venni.

d/ Ha előzetesen letartóztatottal szemben a biróság más ügyben jogerős szabadságvesztés végrehajtását vagy jogerős ha-

tározattal átváltoztatott pénzbüntetést helyettesitő, illetve javitó-nevelő munka helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtását rendeli el, az előzetes letartóztatást meg kell szakitani és a jogerős szabadságvesztést kell foganatba venni.

24. §

/1/ A szabadságvesztés /összbüntetés/ foganatbavételéről az első fokon eljárt biróságot értesiteni kell, jelenteni kel a foganatbavételt a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának.

/2/ Az előzetes letartóztatásnak a 23.§ d/ pontja szerint eszközölt megszakitásáról az illetékes ügyészséget, a nem jogerős itélet után az első fokon eljárt biróságot kell értesiteni.

/3/ Ha az elitélt nyugellátásban részesül, a harminc napot meghaladó szabadságvesztés foganatbavételéről értesiteni kell a SZOT Társadalombiztositási Főigazgatósága Nyugdijfolyósító Igazgatóságát, illetőleg a MÁV Nyugdijhivatalát.

25. §

/1/ A biróság által megküldött itéletkiadmány adatait egyeztetni kell az értesités adataival. Eltérés esetén az értesitést kiállitó biróságot az eltérés kiküszöbölése végett meg kell keresni. Az egyeztetés megtörténtét és időpontját az itéletkiadmányra fel kell jegyezni.

/2/ Ha az itéletkiadmány az értesités átvételétől számitott harminc napon belül nem érkezik meg, annak megküldése iránt az illetékes megyei /fővárosi/ biróság büntetésvégrehajtási irodáját meg kell keresni.

/3/ Az ügyészi rendelvényt, a birósági értesitést, az itéletkiadmányt, továbbá bármilyen végzést, határozatot vagy idézést postai uton, ajánlott levélként kell továbbitani.

/4/ Az elitélt büntetésvégrehajtási iratait az irattartóban kell elhelyezni.

26. §

A szabaditáshoz szükséges intézkedések előkészitése érdekében az elitélt nevét elő kell jegyezni, mind a feltételes szabadságra bocsátás, mind a feltételes szabadság nélkül esedékes szabadulás napjára.

27. §

/1/ Ha a szabadságvesztés foganatbavételekor a büntetésvégrehajtási intézet végrehajthatóságot kizáró okot észlel, a foganatbavétel mellett haladéktalanul értesiteni kell a szabadságvesztés végrehajtását elrendelő biróságot. A végrehajthatóságot kizáró ok fennforgása kérdésében a biróság határoz.

/2/ Ha a foganatba vett szabadságvesztésből az elitélt megszökött, illetve azt félbeszakitották, ujbóli befogadásakor a büntetésvégrehajtási intézet köteles megvizsgálni, hogy a szökés, illetve a félbeszakitás alatt a végrehajthatóság nem évülte el. Ha az elévülés feltételei megvannak, határozathozatal végett a büntető határozat végrehajtásáról gondoskodó biróságot kell megkeresni.

III. C i m

Eljárás összbüntetésbe foglalás esetén

28. §

Ha a büntetésvégrehajtási intézet azt észleli, hogy összbüntetésbe foglalásnak lehet helye és a biróság hivatalból nem intézkedett, az összbüntetésbe foglalás iránt az illetékes biróság mellett müködő ügyészséget haladéktalanul megkeresi az összbüntetésbe foglalás inditványozása végett. +/

29. §

/1/ Az összbüntetés tárgyában hozott nem jogerős határozatot az átvételtől számitott hetvenkét órán belül ismertetni kell az elitélt előtt és őt ki kell oktatni fellebbezési jogára.

/2/ Az elitélt fellebbezését, ennek okát, illetőleg a határozat tudomásulvételét két példányban készült jegyzőkönyvbe kell foglalni. Az első példányt haladéktalanul meg kell küldeni az eljáró biróságnak.

+/Azonos hatáskörü biróságok által kiszabott büntetések esetén a legutóbb befejezett ügyben első fokon eljárt biróság, egyéb esetekben a magasabb hatáskörü biróság illetékes az összbüntetésbe foglalásra. Ha az egyik büntett miatt elsőfoku biróságként a Legfelsőbb Biróság járt el, vagy olyan biróság, amelynek valamely büntett elbirálására kizárólagos illetékessége van, az összbüntetésbe foglalásra a Legfelsőbb Biróság, illetve a kizárólagos illetékességgel rendelkező biróság az illetékes. Ha az alapitéletet katonai biróság szabta ki, a katonai biróság illetékes.

30. §

/1/ Az összbüntetést kiszabó nem jogerős itélet alapján meg kell állapitani és az elitélt nyilvántartó lapjára fel kell jegyezni a szabadulás napját.

/2/ Ha az összbüntetést kiszabó nem jogerős itélet átvételekor az elitélt az abban meghatározott szabadságvesztést már kitöltötte, vagy azt az itélet jogerőre emelkedése előtt kitölti, intézkedni kell a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakitása felől.

31. §

/1/ A biróság a jogerős összbüntetés végrehajtása céljából a büntetésvégrehajtási intézetnek megküldi a rendelvénnyel ellátott értesitést és a záradékolt itéletkiadmányt. A határozatot az elitélt részére kézbesiteni kell.

/2/ Az /1/ bekezdésben megjelölt okmányok alapján az összbüntetést foganatba kell venni és meg kell állapitani az összbüntetésként kiszabott szabadságvesztésből való szabadulás napját. A foganatbavételről értesiteni kell az összbüntetést kiszabó első foku biróságot.

IV. C i m

A szabadságvesztés végrehajtása pénzbüntetés és javitó-nevelő munka átváltoztatása esetén

32. §

Ha a biróság a fő- vagy mellékbüntetésként kiszabott pénzbüntetést szabadságvesztésre változtatja át, az átváltoztató végzés egy kiadmányával együtt, rendelvénnyel ellátott

értesitést küld a büntetésvégrehajtási intézetnek. Enélkül a pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztést foganatba venni nem szabad.

33. §

/1/ Pénzbüntetés átváltoztatása esetén a szabadságvesztést rendszerint az elitélt lakóhelye szerint illetékes megyei büntetésvégrehajtási intézetben, a büntetésvégrehajtási munkahelyre érvényes szabályok megfelelő alkalmazásával kell végrehajtani.

/2/ Ha a szabadságvesztést töltő elitélten a biróság pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztést is rendel végrehajtani, ezt abban a büntetésvégrehajtási intézetben és abban a fokozatban kell foganatositani, amelyben az elitélt a büntetését tölti.

34. §

/1/ A pénzbüntetést akkor is ki lehet fizetni, ha szabadságvesztésre már átváltoztatták. Ha az elitélt kijelenti, hogy a pénzbüntetés teljes összegét vagy a még végre nem hajtott szabadságvesztésnek megfelelő részét letéti vagy keresményi pénzéből ki akarja fizetni, ezt részére lehetővé kell tenni.

/2/ Ha az elitélt pénzzel nem rendelkezik, kérésére engedélyezni kell, hogy a pénzbüntetés kifizetése céljából hozzátartozóival, jogi képviselőjével vagy más megbizottjával érintkezésbe lépjen.

35. §

/1/Ha az elitélt hozzátartozója, jogi képviselője vagy más megbizottja a pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztés végrehajtásának megkezdését követően a pénzbüntetést vagy annak egy részét kifizeti, erről a biróság a büntetésvégrehajtási in-

tézetnek igazolást küld. Az elitéltet az igazolásban foglaltaknak megfelelően szabaditani kell. Az igazolást pótolja a büntetésvégrehajtási intézetnek a megfizetésről szerzett hivatalos tudomása.

/2/ Ha az elitélt a pénzbüntetés teljes összegét vagy a még végre nem hajtott szabadságvesztésnek megfelelő részét letéti, vagy keresményi pénzéből kifizette, a büntetésvégrehajtási intézet őt szabadon bocsátja.

/3/ A pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztés végrehajtásának befejezéséről, illetőleg az elitélt szabadon bocsátásáról a megyei /fővárosi/ birósági büntetésvégrehajtási irodát értesiteni kell.

36. §

/1/ Pénzbüntetést helyettesitő és más szabadságvesztés találkozása esetén a pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztés csak a más szabadságvesztésből való szabadulás napjától vehető foganatba tekintet nélkül arra, hogy melyik büntetést szabták ki előbb.

/2/ Több szabadságvesztés végrehajtása között pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztést foganatba venni nem szabad. Ha azonban az elitélt a pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztést már megkezdte, ezt az utóbb végrehajtani rendelt szabadságvesztés foganatbavétele céljából nem szabad félbeszakitani.

/3/ A pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátásnak nincs helye.

37. §

/1/ Ha a biróság a javitó-nevelő munkát vagy annak hátralevő részét szabadságvesztésre változtatja át, a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó rendelvénnyel ellátott értesitést és az átváltoztató határozat egy kiadmányát megküldi a büntetésvégrehajtási intézetnek. Ennek alapján a szabadságvesztést foganatositani kell.

/2/ A javitó-nevelő munka helyébe lépő szabadságvesztést rendszerint az elitélt lakóhelye szerint illetékes megyei büntetésvégrehajtási intézetben, a büntetésvégrehajtási munkahelyre érvényes szabályok megfelelő alkalmazásával kell végrehajtani. A javitó-nevelő munka helyébe lépő szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátásnak nincs helye.

V. C i m

A mellékbüntetésekkel kapcsolatos eljárás

38. §

/1/ Ha a biróság szabadságvesztés mellett mellékbüntetésként közügyektől eltiltást, foglalkozástól eltiltást vagy kitiltást szabott ki, az erről szóló mellékbüntetési nyilvántartó lapot az értesitéssel együtt küldi meg a büntetésvégrehajtási intézetnek.

/2/ Ha a mellékbüntetésről szóló nyilvántartó lap a birósági értesitéshez mellékelve nincs és további harminc napon belül sem érkezik meg, megküldése iránt meg kell keresni a megyei /fővárosi/ biróság büntetésvégrehajtási irodáját.

39. §

A mellékbüntetést be kell vezetni az elitélt nyilvántartó lapjának megfelelő rovatába, arra a főbüntetésre való utalás-

sal, amely mellett a biróság azt kiszabta. A mellékbüntetési nyilvántartó lapot az elitélt büntetésvégrehajtási iratainál kell kezelni.

40. §

A mellékbüntetési nyilvántartó lapra a szabadulás előtt rá kell vezetni a büntetés félbeszakitása idejét, továbbá azt az időt, amig az elitélt a szabadságvesztés végrehajtása alól kivonta magát, vagy más ügyben szabadságvesztést töltött.

41. §

/1/ A mellékbüntetési nyilvántartó lapot a szabadulás napján meg kell küldeni az illetékes rendőrkapitányságnak.

/2/ Értesitést kell küldeni az illetékes rendőrkapitányságnak, ha a biróság a feltételes szabadságot megszüntette, illetve a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelte.

VI. C í m

Előállitás, átszállitás, kihallgatás, kiadás rendje

Előállitás

42. §

/1/ A büntetésvégrehajtási intézetből elitéltet az ügyész vagy a biróság irásbeli megkeresésére /helyben rövid uton tett intézkedésére is/ vagy az elitélt kérelmére lehet előállitani.

/2/ Az elitéltet az eljáró hatóság megkeresése /intézkedése/ alapján ügyészi kihallgatásra, szakértői vizsgálatra, helyszini szemlére, birósági tárgyalásra a megjelölt helyre és időre elő kell állitani.

/3/ Az elitélt előállitását annak a büntetésvégrehajtási intézetnek kell foganatositania, amelynek nyilvántartásában, vagy ideiglenes őrizetében az elitélt van.

43. §

Ha az előállitást az eljáró hatóság megkeresésére más megyei büntetésvégrehajtási intézet illetékességi területén kell foganatositani, az elitéltet szükség esetén - ideiglenes megőrzés végett - át kell adni annak a megyei büntetésvégrehajtási intézetnek, amelynek illetékességi területén az előállitást foganatositani kell. Az ideiglenes megőrzésre átadott elitélt az átadó intézet nyilvántartásában marad.

44. §

Az elitéltet gondozott külsővel, az eljáró hatóság előállitásra vonatkozó rendelkezései szerint és az Őrszolgálati Szabályzatban meghatározott módon kell előállitani.

45. §

/1/ Büntető ügyben az elitéltet a tárgyalásra minden esetben elő kell állitani, ha

a/ a biróság az elitéltet a tárgyalásra megidézi és egyben előállitása iránt a büntetésvégrehajtási intézetet megkeresi,

b/ a biróság az elitéltet mint sértettet, magánfelet, vagy magánvádlót a tárgyalásra megidézi, illetőleg mint terheltet a fellebbezési tárgyalás időpontjáról értesiti és az elitélt a tárgyalásra való előállitását kéri.

/2/ Az /1/ bekezdés esetében az előállitással kapcsolatos költségeket a büntetésvégrehajtási intézet csak akkor előlegezi,ha ezek az elitélt keresményéből vagy letétben lévő pénzéből nem fedezhetők.

/3/ Ha büntető ügyben a biróság az elitéltet mint sértettet vagy megánfelet a fellebbezési tárgyalás időpontjáról értesiti, őt csak kérelmére és csak akkor kell előállitani, ha az előállitással felmerülő költségek előlegezésére keresményi vagy letétben levő pénzzel rendelkezik.

/4/ Ha polgári ügyben a biróság az elitéltet a tárgyalásra idézi, őt minden esetben, ha pedig félként - ideértve a perbehivottat és a beavatkozót is - értesiti, kérelmére kell előállitani. Az előállitás költségét a büntetésvégrehajtási intézet csak abban az esetben előlegezi, ha a biróság az előállitás iránt az intézetet megkereste.

/5/ Ha az elitéltet a területi munkaügyi döntőbizottság tárgyalásra félként idézi, őt a döntőbizottság elnökének a büntetésvégrehajtási intézethez intézett megkeresésére elő kell állitani. Az előállitás költségének előlegezésére a /4/ bekezdésben foglaltak az irányadók.

/6/ Ha az elitélt előállitása akadályba ütközik, erről a megkereső hatóságot haladéktalanul értesiteni kell.

46. §

/1/ Ha a megidézett elitéltet előzőleg más büntetésvégrehajtási intézetbe szállitották, az idézést és a megkeresést azonnal továbbitani kell az őt fogvatartó büntetésvégrehajtási intézethez.

/2/ Ha az idézés és a megkeresés posta utján az előállitást megelőzően nyolc nappal előreláthatólag nem érkezik meg az elitéltet fogvatartó büntetésvégrehajtási intézethez, az előállitás foganatositása iránt távbeszélőn is intézkedni kell.

/3/ Ha az előállitásnak akadálya van /pl. betegség, szabadulás, szökés, az idézés és a megkeresés késve érkezett/, erről a megkereső szervet irásban, sürgős esetben távbeszélőn nyomban értesiteni kell.

47. §

Az idézéshez, megkereséshez csatolt tértivevényt az átvevő aláirásával és a büntetésvégrehajtási intézet bélyegzőjével ellátva a megkereső szervnek haladéktalanul vissza kell küldeni.

Átszállitás

48. §

/1/ Átszállitás esetén az elitélt tartósan más büntetésvégrehajtási intézet őrizetébe és nyilvántartásába kerül.

/2/ Átszállitás alkalmával az elitélt nyilvántartó lapját és büntetésvvégrehajtási iratait az elitélttel együtt át kell adni annak a büntetésvégrehajtási intézetnek, amely őrizetébe és nyilvántartásába veszi.

49. §

/1/ Az elitéltet az itélet jogerőre emelkedésétől, illetve a szabadságvesztés foganatbavételétől számitott harminc napon belül át kell szállitani olyan fokozatu büntetésvégrehajtási intézetbe, amely megfelel a biróság határozatának.

/2/ Nem kell átszállitani az elitéltet, ha a még kitöltetlen büntetése a harminc napot nem haladja meg.

/3/ Kivételes esetben, fontos érdekből a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka az /1/ bekezdéstől eltérően is rendelkezhez, azonban az elitéltre ilyenkor is a biróság által meg határozott fokozat szabályai az irányadók.

50. §

Valamennyi elitélt átszállitását jelenteni kell a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának.

Elitéltek kihallgatása, kiadása

51. §

/1/ Elitéltnek a nyomozó szervek részéről történő kihallgatását - szolgálati jegy alapján - a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka engedélyezi.

/2/ A kihallgatást a büntetésvégrehajtási intézeten belül az erre a célra kijelölt helyiségben kell megtartani.

/3/ A kihallgatást foganatositó személy csak azzal az elitélttel érintkezhet, akinek kihallgatására engedélyt kapott. A kihallgatás befejezése után az engedélyt be kell vonni.

52. §

/1/ Az elitéltet más ügyben történő nyomozás céljából, a nyomozó hatóság megkeresésére legfeljebb egy hónapi időtartamra, a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka adja ki. A nyomozás befejezése után az elitéltet haladéktalanul vissza kell szállitani a büntetésvégrehajtási intézetbe.

/2/ Egy hónapot meghaladó időre az elitéltet a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka adja ki, és ő hosszabbitja meg a kiadás időtartamát egy hónapot meghaladó időre. Ilyen esetben az igazságügyminiszternek jelentést tesz.

53. §

/1/ A szabadságvesztés tartamába be kell számitani azt az időt, amelyet az elitélt más ügyben a nyomozó hatóság őrizetében töltött.

/2/ Ha a más ügyben nyomozásra kiadott elitéltet szabaditani kell, visszaszállitása és szabaditása végett a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka köteles intézkedni, kivéve, ha az ellene folyamatba tett másik ügyben előzetes letartóztatásba helyezik.

/3/ A parancsnok felhivására a kikérő nyomozó szerv köteles az elitéltet haladéktalanul abba az intézetbe visszaszállitani, ahonnan őt elszállitotta.

54. §

A más ügyben nyomozásra kiadott elitéltet átvevő személyazonosságát és eljárásának jogosságát minden kétséget kizáróan meg kell állapitani. Ha az eljárás jogosságát vagy az átvevő személyazonosságát illetően kétség merül fel, az elitéltet nem szabad kiadni.

55. §

/1/ A kiadás időpontját, lejárati napját, hosszabbitás esetén az ujabb lejárati napot, valamint a visszaszállitás idjét a nyilvántartó lapra fel kell jegyezni.

/2/ A más ügyben nyomozásra kiadott elitélt elszállitásának és visszaszállitásának időpontját a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának jelenteni kell.

VII. C i m

Szabadon bocsátás

56. §

Azt az elitéltet, aki szabadságvesztését kitöltötte, vagy akinek szabadon bocsátását rendelték el, illetve akinek további fogvatartására törvényes határozat nincs, szabadon kell bocsátani.

A szabadságvesztés félbeszakitása

57. §

/1/ A szabadságvesztés félbeszakitása:

a/ utasitásra,
b/ hivatalból tett előterjesztésre,
c/ kérelemre történhet.

/2/ A félbeszakitást az /1/ bekezdés b/ és c/ pontja esetében, fontos okból - az igazságügyminiszter felhatalmazása alapján - a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka engedélyezi.

/3/ A félbeszakitás tartama a szabadságvesztésbe nem szánit be.

58. §

Az elitélt, illetve jogi képviselője vagy hozzátartozója fontos okból a szabadságvesztés félbeszakitása iránt a büntetésvégrehajtási intézet parancsnokához kérelmet terjeszthet elő. A kérelemhez csatolni kell az elbiráláshoz szükséges igazolásokat. Sürgős esetben az igazolások csatolását, illetve beszerzését mellőzni lehet.

59. §

/1/ A szabadságvesztés félbeszakitására irányuló kérelmet a csatolt igazolásokkal, valamint az itéletkiadmányokkal együtt a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka véleményes jelentésével a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságára terjeszti fel.

/2/ Ha a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka a kérelmet elutasitotta, a döntést, indokolás nélkül, a büntetésvvégrehajtási intézet parancsnoka közli a kérelmet előterjesztő személlyel.

60. §

A büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka hivatalból tesz előterjesztést a szabadságvesztés félbeszakitására, ha:

a / a nem jogerős itélettel kiszabott összbüntetést az elitélt már kitöltötte, és a másodfoku biróság a fellebbezést még nem birálta el, vagy a jogerős összbüntetésről szóló értesités még nem érkezett meg,

b/ az elitélt nő terhességének hatodik hónapját betöltötte, és szabadságveszt~~é~~ését büntetésvégrehajtási munkahely, vagy szigoritott büntetésvégrehajtási munkahely fokozatban, illetve különösen indokolt esetben akkor is, ha börtön, vagy szigoritott börtön fokozatban tölti,

c / ha az elitéltről orvosszakértő megállapitotta, hogy elmebeteg.

61. §

/1/ A szabadságvesztés félbeszakitása az 58. §, valamint a 60.§ b/ pontja esetében az indokolt időtartamra, legfeljebb azonban hat hónapra engedélyezhető.

/2/ Indokolt esetben, kellő időben előterjesztett ujabb kérelemre a büntetés további félbeszakitását az igazságügyminiszter engedélyezheti.

/3/ A 60. § a/ pontja esetében a büntetés félbeszakitása a jogerős összbüntetési értesités megérkezéséig engedélyezhető.

/4/ Az elmebeteg elitélt büntetésének félbeszakitása a felgyógyulásáig tart.

62. §

/1/ Ha a törvény szerint erre jogosult szerv /pl.törvényszéki óvás esetén a legfőbb ügyész vagy a Legfelsőbb Biróság elnöke, kegyelmi előterjesztés esetén az igazságügyminiszter,

perujitás esetén a biróság/ a szabadságvesztés félbeszakitását rendeli el, a félbeszakitásról soron kivül kell intézkedni.

/2/ Az /1/ bekezdés eseteiben a szabadságvesztés félbeszakitása a törvényességi óvás elbirálásáig, a kegyelmi határozat meghozataláig, illetőleg a perujitási eljárás befejezéséig tart.

63. §

/1/ Ha a szabadságvesztés félbeszakitását engedélyezték, illetve elrendelték, az elitéltet az erről szóló értesités alapján soron kivül, illetőleg az abban meghatározott napon szabadon kell bocsátani.

/2/ A szabadon bocsátási eljárást ugy kell lefolytatni, mintha az elitélt szabadságvesztését kitöltve szabadulna, azzal az eltéréssel, hogy az ideiglenes szabadon bocsátásról szóló igazoláson a félbeszakitás tényét, tartamát, valamint a szabadságvesztés folytatása végett előirt jelentkezési napot fel kell tüntetni. Ha azonban a szabadságvesztés félbeszakitása a jogerős összbüntetési értesités megérkezéséig vagy elmebetegség okából, illetőleg törvényességi óvás, kegyelmi előterjesztés vagy perujitás esetén történik, a jelentkezési napot az igazoláson feltüntetni nem kell.

/3/ A félbeszakitás kezdő napját az elitélt nyilvántartó lapjára fel kell jegyezni. A félbeszakitás lejárati napját határidő naplóban kell előjegyezni. Azokban az esetekben, amikor a félbeszakitás lejárati napja nincs meghatározva, hat hónapos határidő előjegyzést kell tenni.

/4/ A büntetés félbeszakitása esetén az elitélt nyilvántartó lapját külön kell kezelni.

64. §

/1/ Az az elitélt, akinek a szabadságvesztését félbeszakitották, negyvennyolc órán belül a lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságon jelentkezni köteles.

/2/ A szabadságvesztés félbeszakitásáról az illetékes rendőrkapitányságot értesiteni kell.

65. §

/1/ Ha az elitélt a félbeszakitás lejártakor a szabadságvesztés folytatása végett nem jelentkezik, a büntetésvégrehajtási intézet haladéktalanul megkeresi az elitélt lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságot az elővezetés iránt. Az elővezetés költségeit az elitélt köteles megtériteni.

/2/ Ha az elitélt ismeretlen helyen tartózkodik, előállitása iránt a büntetésvégrehajtási intézet székhelye szerint illetékes megyei rendőrfőkapitányságot kell megkeresni. Ha a rendőrfőkapitánysághoz intézett megkeresés nem vezetett eredményre, a biróságot kell megkeresni lakhelykutatás elrendelése vagy elfogató parancs kibocsátása iránt.

/3/ Ha az elitélt elővezetése sulyos betegsége miatt nem lehetséges, ezt soron kivül jelenteni kell a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának.

66. §

A félbeszakitást nem lehet foganatositani, ha más ügyben az elitélt előzetes letartóztatását rendelték el, vagy más ügyben szabadságvesztés végrehajtására birósági értesités érkezett. Ezt soron kivül jelenteni kell a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának, valamint a félbeszakitást elrendelő szervnek.

67. §

/1/ Ha a félbeszakitást a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka engedélyezte, és a félbeszakitás ideje alatt az elitélt ujabb büntettet követ el, vagy a társadalmi együttélés szabályait durván megsérti, illetve a félbeszakitás engedélyezett határidejének lejárta előtt annak indoka megszünt, a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka elrendelheti a szabadságvesztés folytatását.

/2/ A büntetésvégrehajtás országos parancsnoka elrendeli a szabadságvesztés folytatását, ha a félbeszakitást ő engedélyezte, és az elitéltet más ügyben előzetesen letartóztatták, vagy jogerősen szabadságvesztésre itélték.

68. §

A szabadságvesztés folytatását az uj szabadulási nap feltüntetése mellett a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának jelenteni kell.

Feltételes szabadságra bocsátás

69. §

/1/ A büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka a feltételes szabadság esedékessége előtt tizenöt nappal előterjesztést tesz az illetékes birósághoz a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében. Ha az itélet jogerőre emelkedésekor az előzetes fogvatartásban eltöltött időre figyelemmel a feltételes szabadságra bocsátás esedékes, az előterjesztést az értesités megérkezése után soron kivül kell megtenni.

/2/ Az előterjesztésben a parancsnok az elitélt magatartása és munkája alapján - szem előtt tartva a büntetés célját - javaslatot tesz a feltételes szabadság engedélyezésére vagy elutasitására.

70. §

/1/ A büntetésvégrehajtási intézetekben intézeti tanácsot kell szervezni.

/2/ Az intézeti tanács az intézet parancsnokának véleményadó szerve; feladata hogy a két évet meghaladó szabadságvesztésre elitélt feltételes szabadságra bocsátási ügyében indokolt véleményt nyilvánitson az elitélt magatartásáról. Az intézeti tanács véleményét csatolni kell a parancsnoknak a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében tett előterjesztéséhez.

/3/ Az intézeti tanács öt tagból áll, tagjai a parancsnok, a nevelési szolgálatvezető /megbizott nevelő/, az igazgatási szolgálatvezető, az elitélt körletparancsnoka és munkavezetője.

/4/ Az intézeti tanács ülését a parancsnok vezeti; az elbirálásra kerülő ügyek előadója az igazgatási szolgálat vezetője. A munkavezető - akadályoztatása esetén - véleményét irásban adhatja elő. Az elitélt nevelőjét szóban vagy irásban meg kell hallgatni, meghallgathatók ezenkivül más büntetésvégrehajtási beosztottak, az elitélt munkájára és tanulására nézve pedig a munkáltatásban, illetőleg az elitéltek oktatásában foglalkoztatott más személyek is. Az ülésen elhangzottak alapján a parancsnok dönt a javaslat felől. Az esetleges véleményeltérésre a javaslatban utalni kell.

71. §

/1/ Ha a szabadságvesztés mértéke két évet nem halad meg, az intézet parancsnoka az elitélt nevelőjének irásbeli véleménye és a rendelkezésre álló egyéb adatok alapján alakitja ki a feltételes szabadság kérdésében tett javaslatát.

/2/ A nevelői véleménynek megalapozott következtetést kell tartalmaznia arra nézve, hogy a büntetés végrehajtása célját elérte-e; ehhez képest a véleményben foglalkozni kell különösen azzal, hogy az elitélt milyen magatartást tanusitott, milyen

dicséretben, kedvezményben vagy fenyitésben részesült, a munkáját hogyan végezte, a szabad idejét miként használta fel.

72. §

Ha a biróság a feltételes szabadságra bocsátási eljárás határnapjáról értesiti a büntetésvégrehajtási intézetet, a parancsnok gondoskodik megfelelő helyiségről, az elitélt kellő időben előállitásáról, az eljárás ideje alatti őrzéséről, továbbá arról is, hogy - szükséghez képest - büntetésvégrehajtási beosztottak is meghallgathatók legyenek.

73. §

/1/ Ha a biróság a feltételes szabadság megadását a büntetés kétharmad részének kiállásakor mellőzi, az egynegyed esedékességet megelőző tizenöt nappal a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka ismét előterjesztést tesz.

/2/ A büntetés egynegyed részére feltételes szabadságra bocsátás mellőzése esetén - az elitélt megváltozott magatartásától függően - a szabadságvesztés hátralevő idejére vonatkozó feltételes szabadság megadására a parancsnok bármikor előterjesztést tehet.

/3/ Ha a biróság a két évet meg nem haladó szabadságvesztésre itélt esetében az egyharmad feltételes szabadság mellőzésével egyidejüleg az egynegyed feltételes szabadságra bocsátást is mellőzte, a parancsnok az elitélt megváltozott magatartásától függően vagy a biróság kezdeményezésére ismét előterjesztést tesz.

74. §

/1/ Ha a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka a biróság döntésével nem ért egyet, a határozat megváltoztatása céljából a megyei biróság elnökéhez fordul.

/2/ Ha a megyei biróság elnöke a vizsgálat eredményét nem közli, a parancsnok rövid uton történő sürgetés után a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságához fordul.

75. §

Ha az elitélt a biróság döntése és a feltételes szabadságra bocsátás foganatositása közötti időben büntettet vagy fegyelmi cselekményt követ el, vagy más büntettből kifolyólag előzetes letartóztatást elrendelő, illetve szabadságvesztés végrehajtását elrendelő értesités érkezett, a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka rövid uton kéri a biróságtól a feltételes szabadságra bocsátó határozat felülvizsgálatát. A biróság ujabb határozatáig az elitéltet szabaditani nem lehet.

76. §

Az elitéltet feltételes szabadságra bocsátási igazolással kell ellátni. Szabadon bocsátása előtt ki kell őt oktatni a feltételes szabadságra bocsátási igazoláson feltüntetett magatartási szabályokra és a biróság által esetleg megállapitott külön magatartási szabályokra. Figyelmeztetni kell, hogy a szabályok megszegése a feltételes szabadság megszüntetését vonhatja maga után.

77. §

Az egy évet meg nem haladó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátott elitélteket a feltételes szabadság lejárati napjának megfelelően határidő naplóba kell előjegyezni, és a szabadságvesztés kitöltéséről szóló értesitést a lejáratot követő napon meg kell küldeni a Belügyminisztérium Bünügyi Nyilvántartó és Statisztikai Osztályának.

78. §

/1/ Ha a biróság a feltételes szabadságot a magatartási szabályok megszegése miatt szüntette meg, a rendőrség utján gondoskodik az elitélt lakó- vagy tartózkodási helyéhez legközelebb eső megyei büntetésvégrehajtási intézetbe való előállitásáról. Az előállitással egyidejüleg a feltételes szabadságot megszüntető határozat egy példányát át kell adni a megyei büntetésvégrehajtási intézetnek.

/2/ Ha a feltételes szabadságra bocsátott elitéltet a feltételes szabadság ideje alatt elkövetett büntett miatt jogerősen elitélik, és a biróság a feltételes szabadságot megszünteti, ezt a biróság az értesitesen feltünteti.

/3/ Az /1/ és /2/ bekezdésben foglalt esetekben a befogadó megyei büntetésvégrehajtási intézet haladéktalanul köteles beszerezni az elitélt büntetésvégrehajtási iratait attól a büntetésvégrehajtási intézettől, ahonnan az elitéltet feltételes szabadságra bocsátották.

/4/ Ha a feltételes szabadságot a magatartási szabályok megszegése miatt szüntették meg, annak végrehajtása után a büntetésvégrehajtási intézet értesiti az első fokon eljárt biróságot.

Szabadon bocsátási eljárás

79. §

/1/ A szabadságvesztés kitöltése előtt két nappal ellenőrizni kell a szabadulási nap kiszámitásának helyességét és meg kell állapitani, hogy a szabadon bocsátásnak nincs-e törvényes akadálya.

/2/ Intézkedni kell az elitélt pénzének elszámolása, letéti tárgyainak kiadása, valamint polgári ruhájának előkészitése felől. A pénz, érték- és letéti tárgyak átvétele végett az elitéltet az illetékes szolgálati ághoz elő kell állitani.

/3/ Az elitéltet a szabadulása előtti napon külön zárkában kell elhelyezni, és miután elszámolt és saját ruhájába öltözött, a többi elitélttel már nem érintkezhet.

80. §

Nem bocsátható szabadon az az elitélt, akivel szemben más ügyben elrendelt előzetes letartóztatás foganatositása vagy szabadságvesztés végrehajtása iránt értesités érkezett. Ilyen esetben az elitélt nyilvántartó lapjára fel kell jegyezni a visszatartás okát.

81. §

/1/ Ha az elitélt a szabadságvesztést, a pénzbüntetést helyettesitő vagy a javitó-nevelő munka helyébe lépő szabadságvesztést kitöltötte, szabadulása alkalmával igazolást kell részére adni a szabadságvesztés kitöltéséről.

/2/ Ha a szabadságvesztés hátralevő részének végrehajtását kegyelemből elengedték, felfüggesztették vagy azt enyhébb büntetési nemre változtatták át, továbbá a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetést kifizették, az elitéltet a szabadlábrahelyezésről igazolással kell ellátni.

/3/ Az igazolást az intézet parancsnoka vagy helyettese irja alá. Ezen fel kell tüntetni a mellékbüntetés nemét és tartamát, a szabaduláskor kifizetett pénzösszeget, továbbá azt, hogy a szabaduló meddig jogosult egészségügyi ellátásra.

82. §

A szabaduló kérelmére a büntetésvégrehajtási intézetben végzett munkájáról igazolást kell kiadni, ha betanitott munkás munkakörben legalább hat hónapig megszakitás nélkül dolgozott. Az igazolás csak azt tartalmazhatja, hogy az elitélt milyen szakmában /munkakörben/ mennyi ideig dolgozott.

83. §

Ha a szabaditás elrendelésére illetékes hatóság sürgős esetben a szabaditás felől távbeszélő utján intézkedik, ezt visszahivás utján ellenőrizni kell. A távbeszélőn adott utasitásról hivatalos feljegyzést kell készitení, amely mindazokat a személyi és büntetésvégrehajtási adatokat tartalmazza, amelyek a személyazonosság megállapitásához és a szabaditáshoz szükségesek. A feljegyzéshez csatolni kell az illetékes szerv által utólag megküldött okmányt.

84. §

/1/ Az elitéltet a büntetése kitöltését követő nap reggelén kell szabadon bocsátani.

/2/ Ha hivatalos idő után érkezik szabaditást elrendelő határozat, az elitéltet a következő nap reggelén kell szabadon bocsátani akkor is, ha ez a nap vasárnap vagy munkaszüneti nap.

/3/ Ha a szabaditást elrendelő határozat vasárnap vagy munkaszüneti napon érkezik a büntetésvégrehajtási intézethez, a következő nap reggelén kell az elitéltet szabaditani.

/4/ A szabadulás idejét, a szabaditás okát, valamint a szabaditást elrendelő határozat számát fel kell jegyezni az elitélt nyilvántartó lapjára. A szabadon bocsátást követően az elitélt iratait összegyüjtve irattartóba kell helyezni.

85. §

/1/ A szabadulót ki kell oktatni, hogy a szabadulástól számitott negyvennyolc órán belül a lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságnál jelentkezni köteles.

/2/ Ha a szabaduló hadköteles, ki kell oktatni arra, hogy hetvenkét órán belül annál a honvéd kiegészitő parancsnokságnál is köteles jelentkezni, amelynek nyilvántartásában szerepel.

86. §

/1/ A szabadon bocsátásról értesiteni kell az első fokon eljárt biróságot, valamint a szabaduló lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságot.

/2/ A pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztés kitöltéséről az illetékes megyei biróság büntetésvégrehajtási irodáját kell értesiteni.

/3/ Ha a szabaduló elitélt hadköteles, a szabaditásról értesiteni kell azt a honvéd kiegészitő parancsnokságot, amelynek nyilvántartásában szerepel.

/4/ A szabadon bocsátást a Büntetésvvégrehajtás Országos Parancsnokságának jelenteni kell.

/5/ Az egy évet meg nem haladó szabadságvesztésre itélt személy szabadulásáról értesiteni kell a Belügyminisztérium Bünügyi Nyilvántartó és Statisztikai Osztályát.

87. §

/1/ A nem magyar állampolgár elitélt szabadulását megelőzően egy hónappal a szabadulásról értesitést kell küldeni a Belügyminisztérium Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hivatalának/a továbbiakban: KEOKH/. Ha az elitéltet az ország területéről kiutasitották, az értesitéshez itéletkiadmányt kell csatolni.

/2/ Azt a nem magyar állampolgár elitéltet, akit a biróság az ország területéről kiutasitott, ennek foganatositása végett a szabadulás napjának reggelén át kell adni a KEOKH-nak.

88. §

Ha a szabadult személy a szabadulásról szóló igazolást elvesztette és annak pótlását kéri, a nyilvántartó lapra bejegyzett adatok alapján hivatalos másolatot kell részére kiadni; ezt a nyilvántartó lapra fel kell jegyezni. A másolat illetékköteles.

VIII. C i m

Enyhébb fokozatba helyezés

89. §

/1/ A büntetés végrehajtása alatt tanusitott kifogástalan magatartás és átlagon felül végzett munka esetén a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében illetékes biróság az elitéltet a büntetés hátralevő részére eggyel enyhébb végrehajtási fokozatba helyezheti át.

/2/ Az enyhébb fokozatba helyezésre irányuló javaslatot az intézet parancsnoka - részletes indokolással - a büntetésvégrehajtás országos parancsnokához terjeszti fel.

/3/ Ha a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka a javaslattal egyetért, azt - esetleges észrevételeivel - a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében illetékes birósághoz továbbitja.

/4/ Az enyhébb fokozatba helyezést elrendelő határozatot nyolc nap alatt végre kell hajtani.

II. FEJEZET

AZ ELHELYEZÉSSEL ÉS ELLÁTÁSSAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

I. C i m

Zárkák, lakóhelyiségek

90. §

/1/ Az elitélteket a szigoritott börtönben és a börtönben közös zárkákban, a szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és a büntetésvégrehajtási munkahelyen közös lakóhelyiségekben kell elhelyezni. A szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és a büntetésvégrehajtási munkahelyen zárkákat csak fegyelmi fenyités és elkülönités végrehajtása céljából kell létesiteni.

/2/ A zárkákban és a lakóhelyiségekben egy személyre legalább hat-nyolc légköbméter teret kell biztositani ugy, hogy az előirt berendezések és felszerelések elhelyezése mellett az elitéltek mozgásához megfelelő terület álljon rendelkezésre.

91. §

/1/ A zárkaajtókra kivülről mechanikai zárat vagy jelzőrendszerrel összefüggő elektromos zárat kell felszerelni. Az elektromos zárat ugy kell megszerkeszteni, hogy szükség esetén kulccsal is nyitható és zárható legyen.

/2/ Az ajtózáraknak körletenként ugyanazon kulccsal kivülről nyithatónak és zárhatónak kell lenniük. Elektromos zár alkalmazása esetén valamennyi ajtónak külön-külön, valamint egyszerre is nyithatónak kell lennie, a nyitás vagy zárás bármilyen akadályát a jelző-rendszernek jeleznie kell.

/3/ A zárkaajtókat ugy kell felszerelni, hogy befelé bal kézzel legyenek nyithatók; belülről lemezboritással kell ellátni.

Minden zárkaajtón figyelőnyilásnak kell lennie, amelyet fedőlappal, üveggel és védőráccsal kell ellátni. A zárkaajtókon ételbeadásra alkalmas kisebb nyilás is lehet, amely csak kivülről, kulccsal nyitható és zárható.

/4/ A lakóhelyiségek ajtaját kivülről nyitható és zárható zárral kell ellátni.

/5/ A zárkákat és a lakóhelyiségeket meg kell számozni, az elitéltek nevét feltüntetni nem szabad.

92. §

/1/ A zárkákat és lakóhelyiségeket - a szellőzés érdekében - kettős ablakkal kell ellátni.

/2/A szigoritott börtönben, a börtönben és a szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen az ablakszárnyak közé vagy azokon kivül, megfelelő szilárdságu fémből készült rácsot kell felszerelni.

/3/ Ha az ablak utcára vagy egyéb közterületre, illetve magánlakásra néz, a kilátást ugy kell megakadályozni, hogy a zárka ennek ellenére kellő világitást kapjon.

/4/ Az utcára vagy közterületre nyiló ablakot kivülről levél, vagy más tárgyak kidobásának megakadályozására alkalmas eszközzel kell ellátni.

93. §

/1/ Azokban a büntetésvégrehajtási intézetekben, ahol vizvezeték van, a zárkákat és lakóhelyiségeket, illetve a körleteket vizöblitéses WC-vel kell ellátni.

/2/ Ha a szigoritott börtönben, illetőleg a börtönben vizöblitéses WC nincs, minden zárkában fedeles ülőkével ellátott ürülékvedret kell elhelyezni. A szigoritott büntetésvégrehajtási

munkahelyen és a büntetésvégrehajtási munkahelyen ürülékvedret csak az elkülönitésre szolgáló és a fegyelmi zárkában szabad alkalmazni.

94. §

A zárkákat és a lakóhelyiségeket megfelelő fütőberendezéssel kell ellátni.

95. §

A zárkákat és a lakóhelyiségeket el kell látni a legszükségesebb berendezési és felszerelési tárgyakkal /igy például ágy, asztal, ülőke stb./. Ezeket akként kell rendszeresiteni, hogy kifejezésre juttassák a zárkák és a lakóhelyiségek közötti különbséget.

II. C i m
Egyéb helyiségek

Munkáltatási helyiségek

96. §

Az elitéltek munkáltatásának biztositására a munka természetének megfelelő helyiségeket kell létesiteni.

Kultúrhelyiségek, tantermek

97. §

A büntetésvégrehajtási intézetekben megfelelő kultúrhelyiséget, valamint tanulószobákat kell létesiteni.

Sétaudvar, sportolási terület

98. §

/1/ A büntetésvégrehajtási intézetekben az intézet jellegének megfelelő sétaudvart kell biztositani. Ezen kell lebonyoli-

tani az elitéltek alaki foglalkozását és kötelező tornáját is, és a lehetőségekhez képest itt lehet megtartani a sportfoglalkozásokat.

/2/ Az intézet adottságától függően, a biztonsági követelményekre figyelemmel sportolásra alkalmas területet kell biztositani.

Konyha, étkezőhelyiség

99. §

/1/ A konyhablokk előkészitő, főző, kisegitő és mellékhelyiségekből áll. A helyiségeket ugy kell kialakitani, hogy a nyers élelmiszerek a félkész és a készételek utját ne keresztezzék.

/2/ Az előkészitőnek lehetőleg két részből kell állnia: a nyershus feldolgozó, valamint a zöldség és burgonya feldolgozó helyiségből.

/3/ A kisegitő és mellékhelyiségek: a kéziraktár, az öltöző, a zuhanyozó és a WC. Ahol erre lehetőség van, mosogatót és edénytárolót, ahol étkezőhelyiség is van, tálalót kell létesiteni.

/4/ Ha az/1/-/3/ bekezdésben felsorolt helyiségek teljes számban nem állnak rendelkezésre, a konyhablokkot az egészségügyi követelményeknek megfelelően, az épületi adottságokhoz képest az emlitett bekezdésekben foglaltak szem előtt tartásával kell kialakitani.

/5/ A helyiségeket jól záródó ajtókkal, szellőzőberendezésekkel, vizvezetékkel, csatornázással, megfelelő világitással, a főző és előkészitő helyiségek ablakait szunyoghálóval kell ellátni.

/6/ Csatornahálózat hiánya esetén szennyvizgyüjtőt és emésztőt kell épiteni.

/7/ Gondoskodni kell arról, hogy a konyha padlózata hézagmentes, fala 1.5 m magasságig lemosható legyen.

/8/ Az étkezőhelyiséget kulturális rendezvény céljára és a szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen, valamint a büntetésvégrehajtási munkahelyen a látogatók fogadására is fel lehet használni.

Fürdő és fertőtlenitő helyiség

100. §

/1/ Minden büntetésvégrehajtási intézetben fürdőt kell létesiteni.

/2/ A fürdőhelyiség nagyságát és felszerelését a befogadóképességnek megfelelően kell megállapitani.

101. §

A büntetésvégrehajtási intézeteket az elitéltek ruházatának és ágynemüjének fertőtlenitésére alkalmas fertőtlenitő berendezéssel kell ellátni.

Mosoda

102. §

A büntetésvégrehajtási intézetekben az elitéltek számához igazodó és az egészségügyi követelményeknek megfelelő mosodát kell létesiteni.

Betegszoba, elkülönitőszoba

103. §

/1/ A büntetésvégrehajtási intézetekben - külön a női és külön a férfi elitéltek részére - betegszobát és egészségügy elkülönitő szobát kell létesiteni. Azokban az intézetekben, amelyekben kórház van, betegszobát létesiteni nem kell.

/2/ Az egészségügyi elkülönitő szobát ugy kell kialakitani, hogy a fertőzőbetegek elkülönitésére is lehetőség legyen.

/3/A betegszobákban és elkülönitő szobákban éjjeliszekrényeket is el kell helyezni.

104. §

Ahol gyermekes anyák csecsemőikkel együtt vannak elhelyezve,

- az anyák részére külön zárkát, lakóhelyiséget,
- a csecsemők részére külön szobát, ezenkivül
- a csecsemők részére szükséges ételek elkészitéséhez főzőkonyhát,
- külön mosó, szárító és vasalóhelyiséget kell létesiteni.

Orvosi rendelő

105. §

/1/ Minden büntetésvégrehajtási intézetben az egészségügyi előirásoknak megfelelő orvosi rendelőt kell létesiteni.

/2/ Azokban az intézetekben, amelyekben kórház nincs, az orvosi rendelőt ugy kell felszerelni, hogy az az alapvető vizsgálatok elvégzésére alkalmas legyen.

Raktárak

106. §

/1/ A büntetésvégrehajtási intézetekben az elitéltek ellátáshoz megfelelő raktárhelyiségeket kell létesiteni.

/2/ A raktárhelyiségeket ugy kell egymástól elkülöniteni, hogy rendeltetésüknek, valamint a biztonsági követelményeknek megfeleljenek.

/3/ A raktárhelyiségeknek száraznak, pormentesnek és szellőztethetőnek kell lenniük, nagyságukat ugy kell megállapitani, hogy azokban az egyes anyagokat előirásszerüen lehessen tárolni.

/4/ Az elitéltek letéti tárgyainak elhelyezésére külön raktárt kell biztositani.

Fegyelmi zárkák

107. §

Minden büntetésvégrehajtási intézetben megfelelő számu fegyelmi zárkát kell létesiteni. A fegyelmi zárkát kemény fekhellyel és rögzitett ülőkével, a sötétzárkákat teljesen elsötétithető ablakkal kell ellátni.

Látogató helyiség

108. §

/1/ Minden büntetésvégrehajtási intézetben látogató helyiséget kell berendezni.

/2/ A szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és a büntetésvégrehajtási munkahelyen a látogató helyiséget a látogatók és az elitéltek számára megfelelő számu asztallal és székkel, valamint falifogassal kell felszerelni.

/3/ A szigoritott börtönben és a börtönben a látogató helyiségnek az elitéltek részére kijelölt részét a látogatóktól dráthálóval el kell választani.

III. C i m

Közszolgáltatások. Tisztántartás

Fütés

109.§

/1/ A fütés megkezdésére és megszüntetésére az érvényes fütési rendelkezések az irányadók.

/2/ A zárkák, illetve a lakóhelyiségek hőmérséklete nappal 16-18 C foknál, éjjel 12 C foknál kevesebb nem lehet.

/3/ A kórházi helyiségek, valamint a betegszoba és az elkülönitőszoba hőmérsékletének éjjel-nappal legalább 18-20 C foknak, a mütő, a szülőszoba és a csecsemők elhelyezésére szolgáló helyiségek hőmérsékletének legalább 22 C foknak kell lennie.

Világitás

110. §

/1/ A zárkákat és a lakóhelyiségeket a biztonsági követelményeknek megfelelő és az olvasáshoz szükséges fényt biztositó mennyezeti világitótestekkel kell ellátni.

/2/ A zárkákat és a lakóhelyiségeket a takarodótól az ébresztőig csak akkor szabad állandóan megvilágitani, ha azt különös körülmények szükségessé teszik.

/3/ A kapcsolót a zárkán, illetve a lakóhelyiségen kivül az ajtó mellett kell elhelyezni. Az áramvezetéket szabvány szerint a falba kell épiteni.

/4/ A folyosókat, lépcsőket és egyéb belső helyiségeket a biztonsági követelményeknek megfelelően kell megvilágitani.

/5/ A világitást hálózati áramkiesés esetére külön áramfejlesztővel, illetőleg egyéb világitó eszközökkel kell biztositani.

Vizellátás

111. §

/1/ Minden büntetésvégrehajtási intézetben gondoskodni kell megfelelő mennyiségü, ivásra alkalmas vizről.

/2/ A saját viznyerő helyeknél a fertőzés veszélyének kizárása végett a kutakat és vizvezetékeket a külső szennyeződéstől meg kell óvni.

/3/ Viz tárolására edényeket, tartályokat csak ott szabad használni, ahol vizvezeték nincs; ilyen esetben az edényeket és a tartályokat folyamatosan fertőtleniteni, tisztitani kell.

/4/ A saját vizmüből szolgáltatott vizet fertőzés gyanuja esetén azonnal, de félévenként legalább egyszer laboratóriumi vizsgálatnak kell alávetni. A vizsgálati leleteket meg kell őrizni. Vizmintavizsgálat nélkül uj viznyerőberendezés vizét ivásra felhasználni nem szabad.

Tüzvédelem

112. §

/1/ A tüzvédelmet minden büntetésvégrehajtási intézetben a hatályos tüzvédelmi szabályok szerint kell megszervezni.

/2/ A tüzvédelem megszervezése a parancsnok feladata.

A helyiségek tisztántartása

113. §

/1/ Minden büntetésvégrehajtási intézetben meg kell szervezni az épületek, körletek, udvarok rendszeres tisztántartását és takaritását.

/2/ Naponta végre kell hajtani az alábbiakat:

- a mosdókat, a vizkiöntőket, a WC ülőcsészéket, az ürülékvedreket /szükség szerint többször is/ ki kell mosni, és az egészségügyi előirásoknak megfelelően fertőtleniteni,
- az összes helyiséget ki kell seperni, a berendezésekről a port le kell törülgetni,
- a konyhát, étkezőhelyiséget, mosdóhelyiséget, WC-t, folyósót, lépcsőházat és más hidegpadlós helyiséget fel kell mosni,
- a járdákat fel kell seperni.

/3/ Az udvarokat és más közhasználatban lévő területeket a szükségnek megfelelően fel kell seperni, és a szemetet el kell távolitani. Gondoskodni kell a hó eltakaritásáról és a sikosság megszüntetéséről.

114. §

A zárkát, a lakóhelyiséget és a munkatermet rendszeresen kell szellőztetni, nyári időszakban az ablakot lehetőleg állandóan nyitva kell tartani.

115. §

A hulladékot össze kell gyüjteni és az egészségügyi követelmények figyelembevételével el kell távolitani, illetőleg meg kell semmisiteni.

116. §

/1/ A zárkákat, a lakóhelyiségeket és a folyósókat évente legalább egyszer, a konyhát évente legalább kétszer ki kell meszelni.

/2/ Az olyan zárkát és lakóhelyiséget, amelyben fertőző beteg volt elhelyezve, azonnal fertőtleniteni és meszelni kell.

/3/ Rágcsálók vagy élősködő rovarok megjelenése esetén irtásukról haladéktalanul gondoskodni kell.

IV. C i m

Az elitéltek anyagi ellátása

Élelmezés

117. §

/1/ Az elitéltek élelmezéséről a büntetésvégrehajtási intézet gondoskodik. Az elitélt ezenkivül csak az engedélyezett vásárlásaiból és az élelmiszercsomagból származó élelmiszert tarthat magánál.

/2/ Az élelmezést a megállapitott normáknak megfelelően kell biztositani. Az étlapot ugy kell összeállitani, hogy az egy napra eső átlagkalóriaérték

- a nem dolgozó elitélteknél 2200-2600,
- a könnyü testi munkát végző és a fiatalkoru elitélteknél 3200-3600,
- a nehéz testi munkát végző elitélteknél 3500-3900,
- a kórházi ápolásban részesülő elitélteknél 3000-3200 kalória között legyen.

118. §

/1/A terhes és a szoptatós anyák, a tbc-s betegek, valamint a mezőgazdasági betakaritási munkákban résztvevő elitéltek részére külön utasitás szerint pótélelmezést kell biztositani.

/2/ Az egészségre ártalmas munkát végző, illetve a téli időszakban szabadban dolgozó elitéltek részére az általános munkavédelmi rendelkezések szerint védőételt, illetőleg melegitő italt kell kiadni.

119. §

/1/ Az élelmezést a napi élelmezési létszám alapján kell biztositani.

/2/ Az élelmező tiznaponként előre a kötelező kalóriaértéknek megfelelő étlapot készit, és gondoskodik az ételeknek a napi létszámhoz igazodó mennyiségben való elkészitéséről. Az étlapot az intézet parancsnoka hagyja jóvá.

120. §

/1/ Konyhai munkát csak arra alkalmas, egészségügyi szempontból is megfelelő elitélt végezhet.

/2/ Az élelmiszerek, illetőleg a nyersanyagok felvételezését, az előkészitést, a főzést és az étkezési adagok kiosztá-

tását felügyelet mellett kell végrehajtani. Az elkészitett ételeket az egészségügyi előirásoknak megfelelő időn belül ki kell osztani.

121. §

Minden elitélt részére külön evőcsészét, ivópoharat és evőeszközt kell kiadni. A mosogatáshoz megfelelő mennyiségü vizet - szükség szerint meleg vizet - kell biztositani.

122. §

Az ételek minőségét, a konyha, a konyhai személyzet és a konyhaeszközök tisztaságát naponta ellenőrizni kell. Az ellenőrző személy az étel minőségéről izlelés utján a konyhán győződik meg, észrevételeit az ellenőrző könyvbe jegyzi be.

123. §

Az intézet konyháján készitett ételekből az ellenőrző személy jelenlétében az érvényes egészségügyi szabályoknak megfelelő ételmintát kell venni és azt az előirt időpontig a konyhában meg kell őrizni.

124. §

/1/ A nagyobb távolságra kisért elitéltnek a dolgozó elitélt részére megállapitott napi költségkeretnek megfelelő hideg élelmet kell kiadni.

/2/ Az elitélt hideg élelemmel legfeljebb három napig élelmezhető.

Ruházat, ágynemü

125. §

/1/ Az elitélteket az évszaknak megfelelő rendszeresitett formaruhával kell ellátni.

/2/ A dolgozó elitélteknek munkájuk végzéséhez külön ruhát kell biztositani.

/3/ Ha az elitélt nagymérvü szennyeződéssel járó munkát végez, vagy egészségét a munka végzése során veszély fenyegeti,őt az előirt védőruhával kell ellátni.

126. §

Az elitélt köteles ruházatán az előirt megkülönböztető jelzést viselni.

127. §

Az elitélt köteles a részére kiadott ruházat és lábbeli megóvásáról és tisztántartásáról gondoskodni. Ehhez a megfelelő anyagokat biztositani kell.

128. §

Az elitélt polgári ruháját, lábbelijét - engedéllyel - az intézet házimühelyében térités ellenében rendbe lehet hozatni.

129. §

/1/ Az elitélt részére személyi felszerelésként fejpárnahuzatot, két lepedőt és két takarót kell kiadni.

/2/ Ágynemüt az elitélt nem hozhat magával, azt részére hozzátartozói sem adhatnak be.

130. §

/1/ Az elitélt részére rendszeresitett alsó- és felsőruha, valamint ágynemü mosásáról, javitásáról és felujitásáról a büntetésvégrehajtási intézet gondoskodik.

/2/ A férfi elitéltek fehérnemüit hetenként, a nőkét hetenként kétszer, az ágynemüt havonként kell váltani.

/3/ Különösen szennyező munka végzése esetén a fehérnemüt a szükségnek megfelelően többször is váltani kell.

Tisztálkodási szerek

131. §

/1/ Az elitélt részére mosdószappánt a norma szerinti mennyiségben kell biztositani.

/2/ Az elitélt férfiak részére, kivéve azokat, akiket a házi borbélymühelyben borotválnak, a normában meghatározott mennyiségben borotvaszappant kell kiadni.

132. §

/1/ Az elitéltek fogkefét, fogkrémet, fésüt, borotvapengét, egészségügyi papirt és vattát a szükségleti cikkek beszerzése keretében vásárolhatnak. Amennyiben pénzzel nem rendelkeznek, ezeket részükre a költségvetés terhére kell beszerezni.

/2/ Meg kell engedni, hogy a szükségleti cikkek beszerzésének keretében más indokolt tisztasági szereket /borotvakrém, cipőkrém/ is vásároljanak. Ezek a költségvetés terhére nem szerezhetők be.

133. §

A büntetésvégrehajtási intézetekben minden két férfi elitélt részére egy mosdótálat, minden női elitélt részére egy mosdótálat kell kiadni, abban az esetben is, ha a zárka, illetőleg a lakóhelyiség folyóvizzel van ellátva.

V. C i m

Az elitéltek egészségügyi ellátása. Egészségvédelmi rendelkezések

Orvosi vizsgálat, fertőtlenités

134. §

/1/ Az elitéltet a befogadását követő negyvennyolc órán belül orvosi vizsgálatra kell előállitani. Az orvosi vizsgálat alapján az elitélt egészségügyi törzslapjára fel kell jegyezni

az általános erőbeli állapotát és munkára való alkalmasságának fokát. Ha közegészségügyi-járványügyi szempontból szükséges, az elitéltet fertőtleniteni kell.

/2/ Az orvosi vizsgálat során betegnek talált elitéltet megfelelő gyógykezelésben kell részesiteni.

Orvosi rendelés.Gyógyszerek

135. §

/1/ Az intézet orvosa a napirendben meghatározott időben rendelést tart. Az orvosi vizsgálatra jelentkezett elitélteket a legközelebbi rendelésre kell előállitani és a szükséges orvosi ellátásban kell részesiteni. Sürgős esetben a beteg elitéltet a rendelési időn kivül is meg kell vizsgálni.

/2/ Az elitélt gyógyszert csak az orvos rendelkezése alapján kaphat. A gyógyszert egészségügyi vagy más büntetésvégrehajtási beosztott osztja ki, és ellenőrzi annak azonnali felhasználását. Az elitélt gyógyszert csak irásbeli engedéllyel tarthat magánál.

/3/ Ha az elitélt egészségi állapota indokolja, orvosi javaslatra a parancsnok engedélyezi, hogy az elhelyezési körletben napközben feküdjék.

Gyógykezelés betegszobában és egészségügyi körletben

136. §

/1/ Azokat a beteg elitélteket, akiknek gyógykezeléséhez a tárgyi és személyi feltételek helyben biztosithatók, betegszobában vagy egészségügyi körletben kell elhelyezni.

/2/ A betegszobában vagy az egészségügyi körletben elhelyezett elitélteket az orvos, illetve az orvos utasitása szerint az egészségügyi beosztott rendszeresen ellenőrizi és gyógyszerrel látja el.

A büntetésvégrehajtás kórháza

137. §

/1/ A beteg elitéltet orvosi javaslatra a Központi Kórházba kell beutalni, ha abban a büntetésvégrehajtási intézetben, amelyben az elitélt a szabadságvesztését tölti kivizsgálásra vagy a gyógykezelésre nincsenek meg a személyi és tárgyi feltételek.

/2/ Az elitélten mütétet csak akkor lehet végezni, ha ehhez előzetesen, irásbeli nyilatkozattal hozzájárul. Hozzájáruló nyilatkozat hiányában csak életveszély esetén kell az elitéltet a Központi Kórházba szállitani.

/3/ Ha az elitélt idegen testet nyelt, állandó orvosi ellenőrzés alatt kell tartani, és szükség esetén kórházba kell szállitani.

/4/ A terhessége megszakitását kérő elitélt nőt a Központi Kórházba kell utalni, ha a terhesség a harmadik hónapot még nem haladta tul.

/5/ A beteg elitéltet csak addig szabad a kórházban tartani, amig kórházi kezelése szükséges.

Külső szakrendelések és kórházak igénybevétele

138. §

/1/ A beteg elitéltet külső szakrendelésre kell előállitani, ha kivizsgálása, gyógykezelése a büntetésvégrehajtási intézetben nem biztositható és a Központi Kórházba utalása nem indokolt, illetve a Központi Kórházban a szakvizsgálat vagy kezelés nem végezhető el.

/2/ Halasztást nem türő esetben, vagy ha a távolság miatt a Központi Kórházba szállitás az elitélt egészségi állapotára káros, illetve ha a Központi Kórházban a gyógykezelés nem

biztositható, az elitéltet - őrizet mellett - polgári gyógyintézetben kell elhelyezni mindaddig, amig egészségi állapota a szállitást lehetővé nem teszi, illetve egészségügyi ellátása büntetésvégrehajtási intézetben nem biztositható.

Eljárás baleset esetén

139. §

/1/ Ha az elitéltet baleset éri, orvosi ellátásban kell részesiteni. Az orvos megérkezéséig a balesetet szenvedettet elsősegélyben kell részesiteni. Sulyos baleset esetén az elitéltet kórházba kell szállitani.

/2/ A balesetről és a foglalkozási ártalomról balesetvizsgálati jegyzőkönyvet kell felvenni, ennek egy példányát a szabaduláskor az elitéltnek át kell adni.

/3/ A balesetet távbeszélőn azonnal, negyvennyolc órán belül pedig irásban is jelenteni kell a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának, ha

- halált,
- három vagy több személyen bekövetkező sérülést,
- életveszélyes sérülést vagy mérgezést,
- csonkulásos vagy érzékszerv elvesztésével járó sérülést,
- feltünő eltorzulást vagy bénulást, illetőleg elmezavart okozott.

/4/ A /3/ bekezdésben felsorolt esetekben haladéktalanul értesiteni kell a felügyeletet ellátó ügyészt.

Terhesekkel, szoptatós anyákkal, csecsemőkkel kapcsolatos intézkedések

140. §

/1/ Terhesség és kisgyermekes állapot esetén a női elitélteket egészségüket védő és a gyermekük fejlődését biztositó jogok illetik meg /Tvr 21.§/.

/2/ A terhes nőt befogadása után gondozásba kell venni.

/3/ A terhesség hatodik hónapjának betöltése után a szigoritott büntetésvégrehajtási munkahely és a büntetésvégrehajtási munkahely fokozatba utalt terhes nő szabadságvesztésének félbeszakitására minden esetben, a szigoritott börtön, illetőleg a börtön fokozatba tartozóknál kivételesen indokolt esetben előterjesztést kell tenni a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságára.

/4/ Ha a terhes nő büntetésének félbeszakitását nem engedélyezték, a szülés várható ideje előtt négy héttel a Központi Kórházba kell beutalni.

141. §

/1/ Ha az elitélt a Központi Kórházban vagy a büntetésvégrehajtási intézetben szült, az ujszülöttet a területileg illetékes anyakönyvvezetőnél kell bejelenteni.

/2/ A szülést követő kórházi kezelés befejezése után a szoptatós anyát csecsemőjével együtt a kijelölt büntetésvégrehajtási intézetbe kell szállitani.

142. §

/1/ Azt az elitélt nőt, akit szpptatós csecsemővel fogadtak be, negyvennyolc órán belül a kijelölt büntetésvégrehajtási intézetbe kell átszállitani.

/2/ A büntetésvégrehajtási intézet rendjének megtartása mellett biztositani kell az anya, illetve a csecsemő gondozását. Gondoskodni kell a csecsemő egészséges fejlődéséhez szükséges orvosi ellátásról, egészségvédelméről, anyagi ellátásáról.

143.§

/1/ Azt a csecsemőt, akit anyja nem szpptat, illetve aki a hat hónapos kort elérte, az elitélt hozzátartozóinál vagy csecsemőgondozó intézetben kell elhelyezni.

/2/ A csecsemőt a hozzátartozóknak csak az anya kérésére, illetve beleegyezésével szabad kiadni, ha a csecsemő megfelelő gondozását a hozzátartozók biztositják.

/3/ Hat hónapos kora után a csecsemő csak abban az esetben maradhat anyjánál, ha azt az orvos - az anya vagy a csecsemő érdekében - elkerülhetetlenül szükségesnek tartja.

Fogászati ellátás

144. §

/1/ Az elitélt fogászati ellátását - fogpótlás kivételével - a büntetésvégrehajtási intézetben téritésmentesen kell biztositani.

/2/ A sürgős szájsebészeti és konzerváló fogkezelést a helyi fogászati szakrendelésen kell elvégezni.

/3/ Ha az elitélt a téritési összegnek megfelelő keresményi vagy letéti pénzzel rendelkezik, kérheti müfog, fogsor, korona és hid elkészitését, pótlását. A fogpótlást csak a büntetésvégrehajtási intézeten belül lehet elvégezni.

/4/ A fogpótlást ötven százaléknál nagyobb rágóképességcsökkenés esetén orvosi javaslatra akkor is el kell végezni, ha az elitélt keresményi vagy letéti pénzzel nem rendelkezik. Ilyen esetben az előirt téritési dijjal az elitéltet meg kell terhelni, és azt később a keresményi vagy letéti pénzéből köteles megfizetni.

/5/ Ha a fogpótlás vagy a javitás baleset vagy foglalkozási ártalom következtében vált szükségessé, az elitélt téritési dijat nem fizet, illetve ilyen dijjal nem terhelhető meg.

Gyógyászati segédeszközökkel való ellátás

145. §

/1/ Az elitéltet gyógyászati segédeszközökkel térités ellenében a büntetésvégrehajtási intézet látja el. Az ellátásra és a térítési dij összegére a társadalombiztositási szabályok az irányadók.

/2/ Feltétlen szükségesség esetén, orvosi javaslatra akkor is biztositani kell az elitélt részére a gyógyászati segédeszközt vagy annak javitását, ha nem rendelkezik a térítési dij összegével. Ez esetben a térítési, illetve a javitási dijat az elitélt később a keresményi vagy letéti pénzéből köteles megtériteni.

/3/ Ha a gyógyászati segédeszköz kiadása vagy javitása üzemi baleset vagy foglalkozási ártalom következtében válik szükségessé, az elitélt sem térítési, sem javitási dijat nem fizet.

Közegészségügyi-járványügyi intézkedések

146. §

Az elitéltet évenként az előirt szürővizsgálatnak kell alávetni és védőoltásban kell részesiteni.

147. §

/1/ Az egészséges elitéltektől el kell különiteni a fertőző betegeket, az olyan elitéltet, aki sulyos betegséget előidéző kórokozókat ürit és a betegség lappangási idejére - a fertőző betegekkel érintkezett elitélteket.

/2/ Szükség esetén egészségügyi zárlatot kell elrendelni.

148. §

A fertőző betegek gyógykezelés céljából - ha a büntetésvégrehajtási intézetben a járványügyi követelmények és a gyógy-

kezelés feltételei nem biztosithatók - a Központi Kórház fertőző osztályára kell szállitani.

149. §

/1/ A fertőző beteget egészséges vagy más betegségben szenvedő elitélttel együtt szállitani nem szabad. A szállitás után a szállitóeszközt fertőtleniteni kell.

/2/ A fertőző beteggel érintkezett elitéltet a lappangási idő alatt csak orvosi engedéllyel lehet szállitani.

/3/ A fertőző beteg szállitására elsősorban az Országos Mentőszolgálatot kell igénybe venni.

150. §

/1/ A fertőző betegség felléptét távbeszélőn huszonnégy órán belül jelenteni kell a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának.

/2/ Fertőző betegség, illetve annak alapos gyanuja esetén folytatólagos és zárófertőtlenitést kell végezni.

151. §

Az élelmiszerek beszerzésével, szállitásával, tárolásával, elkészitésével és kiosztásával csak olyan személy foglalkoztatható, akit az orvos az előirt előzetes és időszakos szürővizsgálatok alapján arra alkalmasnak nyilvánit.

152. §

/1/ Az ételeket az elkészitést követően három órán belül és kellő hőfokon lehet kiosztani és elfogyasztani. Ha az étel három órán belül nem kerül kiosztásra, az ismételt felforralástól számitott két órán belül szabad elfogyasztani.

/2/ A főtt tésztát elkészülte után csak két órán belül lehet elfogyasztani.

/3/ A kész ételeket öt órán tul emberi fogyasztásra felhasználni nem szabad.

153. §

/1/ Ha a büntetésvégrehajtási intézetben ételmérgezés történt, vagy étellel való fertőzés gyanuja merül fel, erről távbeszélőn azonnal és irásban huszonnégy órán belül jelentést kell tenni a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának.

/2/ Csoportos ételmérgezésről /legalább öt személy megbetegedése esetén/ haladéktalanul értesiteni kell az illetékes ügyészt.

Beteg szabadulóval kapcsolatos intézkedések

154. §

/1/ A sulyosan beteg, nyomorék vagy idős kora miatt magatehetetlen elitélt hozzátartozóját a szabadulás előtt kellő időben értesiteni kell, hogy a szabaduló hazaszállitásáról, illetve közkórházban, szociális otthonban való elhelyezéséről gondoskodjék.

/2/ Ha a szabadulónak hozzátartozója nincs, vagy elhelyezéséről nem gondoskodik, a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka a tanács végrehajtó bizottságának egészségügyi osztályát keresi meg, hogy a szabadulót közkórházban, illetve más intézetben helyezzék el.

/3/ Azonnáli szabadulás esetén, ha a hozzátartozó kellő időben való értesitésére nincs lehetőség, és közvetlen életveszély nem áll fenn, a beteget a mentőszolgálat igénybevételével az általa megadott cimre kell szállitani.

/4/ A sulyosan beteg, eszméletlen, nyomorék, agg vagy magatehetetlen elitélt saját vagy hozzátartozója irásbeli nyilatkozata alapján kivételesen szabadulása után is visszatartható a büntetésvégrehajtási intézetben, illetve a Központi Kórházban, amig hazaszállitása, közkórházban vagy más megelelő intézetben való elhelyezése lehetővé válik.

/5/ A visszamaradt beteg szabadulása után is köteles megtartani a büntetésvégrehajtási intézet belső rendjét, egyébként azonban szabadságában nem korlátozható.

155. §

/1/ A járványos fertőző betegségben szenvedő elitéltet szabadulása napján okmányszerüen szabaditani kell, és közkórház fertőző osztályára vagy járványkórházba kell elszállitani.

/2/ A sulyos fertőző betegség kórokozóját hordozó szabadulót orvosi tanáccsal és utasitással kell ellátni, szabadulásáról értesiteni kell a lakóhelye szerint illetékes tanács vb. egészségügyi osztályát /csoportját/.

/3/ A gümőkoros, illetőleg nemibeteg szabaduló figyelmét fel kell hivni, hogy a lakóhelye szerint illetékes tbc, illetve nemibeteg-gondozó intézetben köteles jelentkezni. Szabadulásáról értesiteni kell a gondozóintézet vezetőjét.

156. §

A szabaduló elitélt a lakóhelye szerint illetékes társadalombiztositási szerv által kiállitott igényjogosultsági igazolvány alapján, a szabadulása napjától számitott negyvenkét napig dijtalanul körzeti és szakorvosi gyógykezelésre, dijtalan kórházi ápolásra, valamint a dolgozók gyógyszerellátását szabályozó rendelkezések szerint gyógyszerellátásra jogosult.

Kényszergyógyintézkedések

157. §

/1/ Az elitélt köteles magát alávetni az elrendelt vagy az orvos által szükségesnek tartott vizsgálatoknak és gyógykezelésnek, mütét végrehajtásához azonban a beleegyezése szükséges.

/2/ A gyógyintézkedést kényszerrel is alkalmazni kell, ha a vizsgálat, illetve a gyógykezelés járványveszély elháritása végett szükséges.

158. §

/1/ A közvetlen életveszély elháritásához szükséges orvosi vizsgálatot, gyógykezelést, mütétet az orvos abban az esetben is köteles elvégezni, ha ahhoz az elitélt beleegyezését nem tudta megszerezni. Ugyanigy kell eljárni akkor is, ha közvetlen életveszély még nem áll fenn, de számolni kell azzal, hogy orvosi beavatkozás nélkül a szabadságvesztés tartama alatt szükségszerüen bekövetkezik, az akkor alkalmazható orvosi beavatkozás pedig előreláthatóan elkésett lesz.

/2/ Az /1/ bekezdésben meghatározott esetekben, ha a rendelkezésre álló idő lehetővé teszi, orvosi tanácskozást /konziliumot/ kell tartani. Az orvosi tanácskozás döntését irásba kell foglalni.

Kényszerelvonó-kezelés

159. §

/1/ Ha a biróság által kényszerelvonó-kezelésre kötelezettet szabadságvesztésre itélték, a kényszerelvonó-kezelést a szabadságvesztés végrehajtása alatt kell foganatositani. Ebből a célból az elitéltet a várható szabadulása előtt két hónappal a kijelölt büntetésvégrehajtási intézetbe kell átszállitani.

/2/ A büntetésvégrehajtási intézetbe befogadáskor alkoholelvonó-kezelés alatt álló elitélten a kezelést csak akkor kell folytatni, ha azt a szabadságvesztés rövid időtartama indokolja. Egyébként a kezelést félbe kell szakitani, és a szabadságvesztés letöltése előtt két hónappal az /1/ bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni.

160. §

/1/ A kényszerelvonó-kezelés alatt álló elitélteket közös körletben, a többi elitélttől elkülönitve kell elhelyezni, és velük szemben a fokozatuknak megfelelő büntetésvégrehajtási szabályokat kell alkalmazni.

/2/ A kényszerelvonó-kezelésre beutaltat a kezelés megkezdése előtt a szükséges klinikai és laboratóriumi vizsgálat alá kell vetni.

161. §

/1/ Ha a kényszerelvonó-kezelést a szabadságvesztés végrehajtása alatt befejezték, erről az elitélt szabadulásakor értesiteni kell az elrendelő biróságot, valamint az elitélt lakóhelye szerint illetékes alkoholelvonó-rendelés vezetőjét.

/2/ Ha a kényszerelvonó-kezelést a szabadságvesztés tartama alatt nem lehetett megkezdeni, illetőleg befejezni, a kényszerelvonó-kezelésre kötelezett szabaduló elitéltet fel kell szólitani, hogy szabadulása után a lakóhelye szerint illetékes alkoholelvonó szakrendelésen a kezelés megkezdése, illetve befejezése végett jelentkezzék. Ez esetben a szabaduláskor értesiteni kell a szabaduló egészségi állapotára, kezelésére vonatkozó adatok közlése mellett a lakóhelye szerint illetékes alkoholelvonó rendelés vezetőjét.

Az elitéltek elmeállapotának megfigyelése

162. §

/1/ Az elitéltek elmeállapotának megfigyelését az Országos Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyitó Intézetben kell végezni.

/2/ A szabadságvesztését töltő elitéltet az Országos Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyitó Intézetbe az intézeti orvos irásbeli véleménye alapján a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka utalja be.

163. §

Ha a megfigyelésre beutalt fegyelmi vétséget követ el, fegyelmi lapot kell kiállitani, és azon a fegyelmi vétséggel kapcsolatos tényállást részletesen rögziteni kell. A megfigyelttel szemben a fegyelmi eljárást lefolytatni és fenyitést kiszabni

azonban csak akkor szabad, ha megállapitották, hogy nem elmebeteg és a fegyelmi vétség elkövetése óta három hónap még nem telt el.

164. §

/1/ A megfigyelésre beutaltakat az orvos rendelkezései szerint kell egymástól elkülöniteni, és minden esetben el kell különiteni a kényszergyógykezelésre kötelezettektől.

/2/ A megfigyelésre beutaltak kórházi élelmezésben és a Központi Kórházban gyógykezeltekkel azonos ruházati ellátásban részesülnek. Dohányzásuk megengedett.

165. §

/1/ A megfigyelésre beutaltat csak ápolói kisérettel szabad előállitani.

/2/ Ha a megfigyelésre beutalt nem elmebeteg, illetőleg meggyógyult, a beutaló büntetésvégrehajtási intézetbe kell visszaszállitani. Ez esetben átszállitása már fegyveres őri kisérettel történik.

166. §

/1/ Ha az elitéltről megállapitották, hogy elmebeteg, a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka a szabadságvesztés végrehajtását félbeszakitja és gyógykezelés céljából az elitéltnek közkórház elmeosztályán való elhelyezése iránt intézkedik. Erről az első fokon eljárt biróságot értesiteni kell.

/2/ Mindaddig, amig az elmebeteg közkórház elmeosztályán való elhelyezése nem biztositható, őt az ügyész és a biróság egyidejü értesitése mellett ideiglenesen az Országos Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyitó Intézetben kell gyógykezelni.

/3/ A közkórház elmeosztályára gyógykezelés céljából kiadott beteggel kapcsolatban fel kell hivni a kórház figyelmét arra, hogy a beteget gyógyultan csak a büntetésvégrehajtási szerveknek adhatja ki, munkaterápiás intézetben vagy elmebeteg otthonban

elhelyezés, illetőleg gondozásra családhoz kiadás esetén pedig a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságát és az ügyészt értesiteni kell.

167. §

/1/ Ha a beteg meggyógyult, a szabadságvesztést az eredeti büntetésvégrehajtási fokozatban kell folytatni.

/2/ Ha elévülés vagy egyéb végrehajthatóságot kizáró ok látszik fennforogni, a büntetésvégrehajtási intézet késedelem nélkül megkeresi az első foku biróságot.

Eljárás halálozás esetén

168. §

/1/ A haldokló elitéltet külön szobában /zárkában/ kell elhelyezni. Ha erre lehetőség nincs, ágyát spanyolfallal kell körülvenni. A holttestet a halál bekövetkezése után két óra hosszat a helyén kell hagyni, utána halottaskamrában kell elhelyezni.

/2/ A halottkémi teendőket a büntetésvégrehajtási intézet orvosa végzi. A halálesetet az intézet orvosa által kiállitott halotti bizonyitvány egyidejü bemutatásával a területileg illetékes anyakönyvvezetőnek kell bejelenteni.

/3/ A halálesetről a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának jelentést kell tenni, és a területileg illetékes ügyészt haladéktalanul értesiteni kell.

/4/ Az elitélt elhalálozásáról értesiteni kell az első fokon eljárt biróságot, az elhalt lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságot, ha hadköteles volt, a lakóhelye szerint illetékes honvéd kiegészitő parancsnokságot, egy évet meg nem haladó szabadságvesztés esetén a Belügyminisztérium Bünügyi Nyilvántartó és Statisztikai Osztályát is.

/5/ Az elitélt haláláról hozzátartozóját - akivel kapcsolatot tartott - távirattal értesiteni kell.

169. §

Az elitélt holttestét fel kell boncolni. A boncolásról készült jegyzőkönyvet a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságára kell felterjeszteni, majd az elhalt büntetésvégrehajtási iratai között kell megőrizni.

170. §

/1/ A holttestet a hozzátartozó kérelmére ki kell adni. Az intézet parancsnoka a holttest kiadását rendkivül kivételes esetben, a közrend és a közbiztonság megóvása céljából megtagadhatja. Ha a hozzátartozó panasszal él, ezt a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságára kell felterjeszteni; a döntésig a temetést el kell halasztani.

/2/ A fegyverhasználat következtében meghalt elitélt holttestének kiadása tárgyában a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka dönt.

171. §

/1/ A holttest kiadásának megtagadása esetén az elitélt eltemetéséről a helyi temetkezési vállalat útján, a büntetésvégrehajtási intézet terhére a parancsnok gondoskodik.

/2/ Ha az elhaltnak nincs hozzátartozója, illetőleg a hozzátartozó a temetésről nem gondoskodik, a büntetésvégrehajtási intézet a holttest eltemetés végett a helyi temetkezési vállalatnak adja át. Ebben az esetben a büntetésvégrehajtási intézet csak a legegyszerübb temetés költségeit fedezheti.

III. FEJEZET

A LETÉTI TÁRGYAK KEZELÉSÉVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

Az elitéltek letéti tárgyainak és pénzének kezelése

172. §

/1/ A befogadott elitélt pénzét és letéti tárgyait a befogadó veszi át, és vezeti be a letétnaplóba. A letétnapló szelvényeit két példányban, ha az elitéltnek értéktárgya is van három példányban kell kiállitani.

/2/ Azokat a tárgyakat és ruhanemüeket, amelyeket az elitélt magánál tarthat, a letétnaplóba bevezetni nem szabad.

/3/ A letéti tárgyak, különösen a ruhanemü jellemzőit /szinét stb./ és állapotát /uj, használt, kopott, rongyos stb./ a letétnaplóba ugy kell bejegyezni, hogy azok könnyen azonosithatók legyenek.

173. §

/1/ Azokat a kisebb használati tárgyakat - ékszert, órát, öngyujtót stb. - amelyeket az elitélt nagyobb értékünek jelöl meg, továbbá az államkölcsönkötvényt, zálogjegyet értéktárgyként kell bevezetni a letétnaplóba. Az értéktárgyak nemesfém voltát az elitélt nyilatkozata alapján mint állitólagost kell megjelölni.

/2/ Az értéktárgyakat olyan részletességgel kell leirni, hogy azonosságuk tekintetében kétség ne merüljön fel.

174. §

/1/ Az átvett pénzt és értéktárgyakat a letéti napló megfelelő szelvényével - a naponta átvett pénzt kimutatásba foglalva, elismervény ellenében - további kezelés és nyilvántartás végett a pénztárnak kell átadni.

/2/ Az átvett pénzt a megfelelő bankszámlán kell elszámolni, és az egyéni számlalapon az elitélt javára kell irni.

/3/ Az értéktárgyakat az elitélt jelenlétében boritékba kell helyezni, és a boritékot papirszalaggal kell leragasztani, majd az elitélttel együtt ugy kell aláirni, hogy az aláirás egy része a boritékra, másik része a ragasztószalagra kerüljön. Ezután a borité k külső oldalára rá kell vezetni a letéti napló tételszámát, az elitélt nyilvántartási számát, nevét, születési évét és anyja nevét.

/4/ A letéti napló megfelelő szelvényét a boritékhoz kell kapcsolni.

175. §

/1/ Amennyiben az értékletét között aranyérme, külföldi valuta vagy deviza is van, azt a Magyar Nemzeti Banknak kell átadni, és ezt az elitélttel közölni kell.

/2/ Az intézet a zálogjegy beváltása vagy meghosszabbitása iránt nem intézkedik.

/3/ A zálogjeggyel rendelkező elitéltet fel kell szólitani, hogy azt küldje meg hozzátartozójának. Ha az elitélt a zálogjegyet hozzátartozójának nem küldi meg, lehetőséget kell részére adni arra, hogy a zálogjegy beváltására, lejárati időpontjának meghosszabbitására stb. a kiállitó szervnél irásban intézkedjék. Ilyen intézkedés hiányában a zálogjegyet az elitélt szabadulásáig a letétben kell őrizni.

176. §

/1/ A letéti tárgyakat - az értékletét kivételével - összecsomagolásuk után a letétraktárosnak kell átadni és az átvételt a letétnaplóban maradó példányon, a letéti tárgyaknak az elitélttől való átvételét pedig a másodpéldányon kell elismerni.

/2/ Az elitélt ruházatát tárolásra alkalmas állapotban a letétraktárban kell elhelyezni. Gondoskodni kell a letéti ruhák szennyeződéstől való megóvásáról.

/3/ Az elitélt egyéb személyi tárgyait a letéti ruhákkal együtt ugy kell raktározni, hogy azokban hiány vagy kár ne keletkezzék.

/4/ Az elitélt tulajdonát képező tárgyat a beleegyezésével sem szabad használni, kölcsönvenni vagy elzálogositani.

177. §

/1/ Az elitélt részére a befogadás után érkező, az általa később leadott és a tőle elvett tárgyakat a letétjébe kell helyezni.

/2/ Az elitélttől a befogadás után elvett tárgyakról kimutatást kell készitení; ezt az illetékes büntetésvégrehajtási beosztott és az elitélt is aláirja. A kimutatást a letéti szelvény mellett kell megőrizni.

/3/ Az elitélt részére használat céljára kiadott tárgyakat a letétnaplóból ki kell vezetni és az átvételt vele el kell ismertetni.

178. §

/1/ Más intézetbe történő átszállitás esetén az elitélttel együtt letéti tárgyait is át kell szállitani.

/2/ A letéti és a keresményi pénzt - tekintet nélkül az összeg nagyságára - a letéti számláról nyolc napon belül a rendeltetési helyre kell átutalni. Az átszállitott elitélt pénzéről két példányban összesitő kimutatást kell készíteni, melynek egyik példánya a befogadó intézetben marad, a másik példányt - az eredeti példány átvételének igazolása után - a szállitmányparancsnok visszaviszi és átadja az átszállitó intézet pénztárának.

/3/ Az elitéltek értékletéteit lezárt boritékban kell átszállitani. Az átadáskor meg kell győződni a boritékok sértetlenségéről. A letéti csomagokat biztonságosan lezárt és ólomplom-

bával ellátott zsákokban kell átszállitani.

/4/ Átszállitásnál a letéttárgyakat az elitéltnek kiadni, az átvételt vele elismertetni nem szabad.

/5/ Ha az átszállitás közben a szállitmányparancsnok személyében változás áll be, az összes letétet és azok okmányait okmányváltással kell átadni, illetőleg átvenni.

179. §

/1/ Az átszállitott letéti tárgyak átvételét a befogadó intézet a letéti naplónak a szállitmányt kisérő szelvényén elismeri, és az aláirt szelvényt a szállitmányparancsnoknak visszaadja.

/2/ Ha az átszállitott elitéltek száma vagy a letéttárgyak nagy mennyisége miatt az átvételt a szállitmány visszaindulásáig lebonyolitani nem lehet, a szállitmányparancsnok az átadás lebonyolitására őrt hagy vissza. A letéti tárgyak átadása, illetőleg átvétele huszonnégy óránál tovább nem tarthat.

/3/ A befogadó intézet az átszállitott elitéltek letéti tárgyait - az értékletét kivételével - az elitélt jelenlétében tételesen egyezteti a kisérő okmánnyal, majd a 172-176. §-okban foglalt rendelkezések szerint a letétet átveszi.

180. §

/1/ Az elitélt a nélkülözhető letéti tárgyait az intézet parancsnokának engedélyével, saját költségére és felelősségére, hozzátartozójának elküldheti, illetőleg kiadhatja. Az átvételt a letétszelvényen az átvevővel igazoltatni kell, illetve a postai szállitólevél szelvényét a letéti szelvényhez kell csatolni, és a letétszelvénynek a naplóban maradó példányán fel kell jegyezni.

/2/ A letétnaplóban maradó eredeti szelvényen átvételt igazoltatni nem szabad, azon csak az illetékes büntetésvégrehajtási beosztott teheti meg a letétben történő változásról a szükséges feljegyzést.

/3/ Az elitélt pénz- és értékletétjének kiadását az intézet parancsnoka engedélyezheti.

181. §

Ha a befogadás során az elitélttől nagyobb pénzösszeget vagy jelentősebb értéktárgyat vettek át, erről az ügyészt, illetőleg a biróságot értesiteni kell.

182. §

/1/ A szabaditás alkalmával az értékletétet tartalmazó lezárt boriték sértetlenségéről a szabaduló jelenlétében meg kell győződni, az értékletétet át kell neki adni, és az átvételt a letéti naplónak a boritékhoz kapcsolt szelvényén el kell ismertetni. A ruha és az egyéb letét kiadását a megfelelő letéti szelvényen ugyancsak el kell ismertetni.

/2/ A szabaduló elitélt visszamaradt letéti tárgyait szabályos okirattal meghatalmazott személynek is ki lehet adni.

183. §

/1/ Az elhalt /kivégzett/ elitélt pénzét és letéti tárgyait a temetési és a büntetésvégrehajtási költségek levonása után, az igényjogosultságát megfelelően igazoló személynek ki kell adni.

/2/ Ha a letéti tárgyakért az elhalálozástól számitott harminc nap alatt nem jelentkeznek, azokat az elitélt által a befogadáskor megnevezett hozzátartozója cimére postán meg kell küldeni.

184. §

/1/ Ha a szabaduló elitélt pénzét és letéti tárgyait bármilyen oknál fogva nem lehet kiadni, azokat részére postán kell elküldeni.

/2/ A szökevények, valamint az olyan elitéltek pénzét és letéti tárgyait, akik azt szabadulásukkor bármilyen oknál fogva nem vették át és tartózkodási helyük ismeretlen, a szökéstől, illetőleg a szabadulástól számitott egy évig meg kell őrizni.

/3/ Egy év eltelte után a letéti tárgyak közül az államkölcsönkötvényt az Országos Takarékpénztárnak, az egyéb értékpapirt a Pénzintézeti Központnak kell átadni, a nemesfém felhasználásával készült tárgyakat az Óra- és Ékszerkereskedelmi Vállalatnak, a többi tárgyat az értékesitéssel foglalkozó vállalatnak kell értékesités végett átadni. A befolyt összeget az elitélt egyéni számlalapján javára kell irni, és a letéti pénzzel együtt az előirt bevételi számlára kell átutalni. Az értékesités tényét, valamint a befolyt összeget a letétnaplóban fel kell tüntetni.

/4/ Az értéket nem képviselő letéti tárgyakat háromtagu selejtezési bizottság előtt meg kell semmisiteni. A selejtezési jegyzőkönyvet a letéti szelvény másolatával együtt az irattartóban meg kell őrizni.

/5/ Az elitélt vagy más jogosult az értékesitést követően az elévülési időn belül csak a letéti tárgyak pénzbeni ellenértékére tarthat igényt.

/6/ Az elitélt a letéti tárgyaival kapcsolatos esetleges kártéritési igényét az intézet parancsnokánál terjesztheti elő.

IV. FEJEZET

A BÜNTETÉSVÉGREHAJTÁSI KÖLTSÉGEKRE ÉS A KÁRTÉRITÉSRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

I. C i m

A büntetésvégrehajtási költségek

185. §

/1/ Az elitélt a szabadságvesztés végrehajtásával kapcsolatban felmerülő költségeket /a továbbiakban:büntetésvégrehajtási költségek/ köteles megtériteni.

/2/ A büntetésvégrehajtási költségeknek az elitélt eltartásával kapcsolatos részét /a továbbiakban: tartási költség/ az elhelyezésével és ellátásával felmerülő költségráforditások alapján,napi összegben kell megállapitani.

186. §

/1/ Az elitéltet a birósághoz vagy más hatósághoz való előállitással kapcsolatos költségek a bünügyi költségek felszámitására vonatkozó külön rendelkezések szerint terhelik.

/2/ A büntetésvégrehajtási intézetek között büntetésvégrehajtási érdekből történő átszállitás költségeivel az elitélt nem terhelhető meg.

/3/ A büntetés félbeszakitása esetén az utazás költsége az elitéltet terheli; ha keresményi vagy letétben lévő pénze nincs, e költséget előlegezni kell és utólag be kell hajtani.

/4/ A szabadulással kapcsolatos utazási költséget - ha az elitéltnek nincs megfelelő összegü keresményi vagy letétben levő pénze - segélyként kell kiadni.

187. §

/1/ Az elitéltet ingyenes orvosi vizsgálat, gyógykezelés, kórházi ápolás és gyógyszerellátás illeti meg. Köteles azonban ezeknek és az ezekkel összefüggő egyéb ténykedéseknek /pl. Kórházba szállitás/ költségét megtériteni, ha önmagában vagy elitélt társában kárt tesz, egészségét rontja, betegséget szinlel, vagy kórházba szállitása után a korábbi beleegyező nyilatkozata ellenére nem hajlandó magát mütétnek, illetve az előirt gyógykezelésnek alávetni.

/2/ A kényszerelvonó-kezelés költségeivel az elitélt nem terhelhető meg.

188. §

A fogászati és gyógyászati segédeszköz ellátásért az elitélt az általános szabályok szerint a társadalombiztositásban résztvevő ipari dolgozók részére megállapitott térítést köteles megfizetni.

189. §

/1/ Tartási költséget az elitélt terhére csak akkor szabad felszámitani, ha munkával foglalkoztatják, vagy ha a saját hibájából nem dolgozik.

/2/ A tartási költséget az elitélt keresményéből le kell vonni. Azokra a napokra, amelyeken a saját hibáján kivül nem dolgozik, őt a napi tartási költséggel terhelni és azt tőle levonni nem szabad.

190. §

/1/ Ha az elitélt a saját hibájából nem dolgozik, őt a tartási költséggel meg kell terhelni és azt a keresményi vagy a letétben lévő pénzéből le kell vonni. Ha erre nincs mód, a tartási költséget a szabadulása után be kell hajtani.

/2/ A tartási költségen kivüli büntetésvégrehajtási költségek levonására, illetőleg behajtására nézve az /1/ bekezdésben foglaltak irányadók. A hátralék megfizetésére a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága részletfizetési kedvezményt engedélyezhet.

/3/ A büntetésvégrehajtási intézetnek a büntetésvégrehajtási költségekről készitett kimutatása végrehajtható okirat.

191. §

A büntetésvégrehajtási költségek felszámitását és elszámolását részletesen külön utasitás szabályozza.

II. C i m

Kártérités

192. §

/1/ Az elitélt a szabadságvesztés végrehajtása alatt okozott kárért felelősséggel tartozik.

/2/ Az elitélt által nem a munkájával összefüggésben okozott károk tekintetében a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók.

193. §

/1/ Az elitélt által a szabadságvesztés végrehajtása alatt végzett munkájával összefüggésben gondatlanul okozott kárért - a /2/-/7/ bekezdésekben foglalt kivételektől eltekintve - akár költségvetési, akár vállalati rendszerben foglalkoztatták, a havi bruttó munkadijának tizenöt százaléka erejéig felel.

/2/ A havi munkadij ötven százaléka erejéig felel az elitélt, ha a kárt a büntetésvégrehajtási intézet belső rendjének, az elitéltek magatartási szabályainak, a munkával kapcsolatos szakmai előirásoknak sulyos megsértésével okozta, vagy ha a károkozást megelőzően harminc napon belül már okozott kárt.

/3/ Az elitélt tizenkét havi munkadijának erejéig felel, ha a kárt gondatlan büntettel okozta.

/4/ Az elitélt a teljes kárért felelős, ha azt szándékosan okozta.

/5/ A vétkességre tekintet nélkül a teljes kárért felel az elitélt a munkájával összefüggésben visszaszolgáltatási vagy elszámolási kötelezettséggel, jegyzék vagy elismervény alapján átvett, illetőleg kizárólagosan használt vagy kezelt tárgyakban /pl.szerszámok/,valamint a saját ellátása céljából átvett anyagokban /ruházati, étkezési eszközök stb./ bekövetkezett hiányért.

/6/ Több elitélt a munkájával összefüggésben együttesen akár szándékosan,akár gondatlanul okozott kárért a vétkessége arányában felelős.

/7/ Leltárhiány esetén az elitélt a raktári és kereskedelmi dolgozóknak a leltárhiányért fennálló anyagi felelősségére vonatkozó általános szabályok szerint felelős. A kárigény a leltárhiány megállapitását követő naptól számitott kilencven nap alatt érvényesithető.

/8/ A kártérités mértékének meghatározásánál figyelembe kell venni, ha a büntetésvégrehajtási intézet a szükséges felügyeleti intézkedésnek nem tett eleget.

194. §

/1/ A kár összegének meghatározásánál a megrongált dolog kijavitására forditott kiadást - ideértve az üzemviteli költséget -, a kijavitás ellenére még fennmaradó esetleges értékcsökkenés mértékét, ha a dolog megsemmisült vagy használhatatlanná vált, a beszerzési értéket, a dolog jogtalan eltulajdonitása esetén pedig a fogyasztói árat kell figyelembe venni.

/2/ A kártéritést alacsonyabb összegben akkor lehet megállapitani, ha ezt az eset összes körülményei kellően indokolják és ez az elitélteknek a társadalmi tulajdon megóvására való nevelése érdekében helyesnek látszik.

/3/ Nincs helye a /2/ bekezdés alkalmazásának, ha a károkozás szándékosan történt vagy az elitélt a kár okozásából meg nem engedett előnyhöz jutott.

195. §

/1/ Az elitéltet az okozott kár megtéritésére - ha a kár összege ezer forintot nem halad meg - az illetékes szolgálati ág

vezetője, ezt meghaladó kár esetén pedig az intézet parancsnoka indokolt határozatban kötelezi. Ennek helye van akkor is, ha az elitélt a szabadságvesztésből már szabadult.

/2/ A kártérítési határozat meghozatala előtt az elitéltet meg kell hallgatni. Ha azonban az elitélt már szabadult, őt csak akkor kell meghallgatni, ha a tényállás bonyolult, a kár jelentősebb összegü vagy összegszerüsége vitás.

/3/ A kártérítési határozatot az elitélttel irásban közölni kell. Az elitélt a közlést követő tizenöt napon belül halasztó hatályu panasszal élhet - ha a kártérítési határozatot a szolgálati ág vezetője hozta - az intézet parancsnokához, egyébként a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságához. Az utóbbi esetben a panaszt a parancsnok terjeszti fel a kártérítési eljárásra vonatkozó iratokkal a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságára.

/4/ A jogerős kártérítési határozat alapján a kártérítés összege az elitélt keresményéből, illetőleg a letétben lévő pénzéből levonható. Ha erre nincs lehetőség, a kártérítést a büntetésvégrehajtási költségek behajtására vonatkozó szabályok szerint kell behajtani.

196. §

/1/ Az Igazságügyminisztérium köteles megtériteni az elitéltnek - halála esetén hozzátartozójának - azt a kárát, amely az elitélt életének, egészségének vagy testi épségének a munkájával összefüggésben történt megsértésével kapcsolatosan keletkezett. Ez nem vonatkozik a munkába menet és onnan jövet az elitéltet ért kár megtérítésére, kivéve ha ez a büntetésvégrehajtási intézet szállitóeszközén történt utazás során következett be.

/2/ Az /1/ bekezdés szerinti felelősség nem áll fenn, ha a büntetésvégrehajtási intézet bizonyitja, hogy a kárt müködési körén kivül eső elhárithatatlan ok, vagy kizárólag a károsult elitélt elhárithatatlan magatartása okozta. Ennek hiányában is mentesül az állam a kár azon része alól, amelyet az elitélt vétkes magatartása idézett elő.

/3/ A büntetés végrehajtása alatti időre az elitélt kártéritési igényt nem támaszthat.

/4/ Az /1/ bekezdésben szabályozott esetben az elitélt figyelmét szabadulása előtt fel kell hivni, hogy a kár megtéritése iránt bejelentést tehet. Az elitélt halála esetén a kártéritési igény előterjesztésének lehetőségére a hozzátartozója figyelmét harminc napon belül fel kell hivni.

/5/ Az elitélt /hozzátartozója/ bejelentését a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka harminc napon belül elbirálja, és határozatát az elitélttel /hozzátartozójával/ közli. A parancsnok határozata ellen az elitélt /hozzátartozója/ annak közlésétől számitott két hónapon belül a büntetésvégrehajtás országos parancsnokához panasszal élhet.

/6/ A büntetésvégrehajtás országos parancsnokának határozata ellen az elitélt szabadulása után keresettel fordulhat a járásbirósághoz.

197. §

Az elitéltek kártéritésére vonatkozó részletes szabályokat külön utasitás tartalmazza.

V. FEJEZET

A BÜNTETÉSVÉGREHAJTÁSI INTÉZETEK BELSŐ RENDJE

I. C i m

Általános rendelkezések

198. §

/1/ A büntetésvégrehajtási intézetben az átneveléshez és az intézet rendjének biztositásához szükséges szigornak, valamint a szocialista humanizmusnak kell érvényesülnie /Tvr 6.§ /2/ bekezdés/.

/2/ Minden elitélttől meg kell követelni a fegyelmezett magatartást, a büntetésvégrehajtási intézet belső rendjének, az ezen belül előirt szabályoknak maradéktalan betartását /Tvr 9.§ /1/ bekezdés/.

199. §

/1/ Az elitélt kötelességei és jogai csak annyiban módosulnak, amennyiben erről az itélet vagy jogszabály rendelkezik, vagy azok gyakorlását a szabadságvesztés végrehajtása gátolja /Tvr 18.§/.

/2/ Az elitélt köteles magát alávetni az itéletben meghatározott büntetésvégrehajtási fokozat szabályainak; ez határozza meg a büntetésvégrehajtás tényéből eredő sajátos kötelességeit és jogait.

200. §

/1/ Az elitélt vonakodás nélkül köteles a büntetésvégrehajtási testület tagjainak és a büntetésvégrehajtás egyéb alkalmazottainak utasitásait teljesiteni.

/2/ Az elitéltnek adott utasitásnak mindig határozottnak, érthetőnek, végrehajthatónak kell lennie, és összhangban kell állnia az érvényben levő büntetésvégrehajtási jogszabályokkal.

/3/ Az elitélttel szembeni bánásmódnak határozottnak, igazságosnak, szigorunak és emberségesnek kell lennie. Az elitéltet bántalmazni, sértegetni, emberi önérzetében megbántani nem szabad.

/4/ Az elitéltet a családi nevén kell megszólitani, őt tegezni nem szabad.

II. C i m

Kényszercselekmények

201. §

/1/ A büntetésvégrehajtási testület tagja köteles az esetleges ellenszegülést a szükséges erőszak alkalmazásával is megszüntetni. Az ellenszegülőt el kell különiteni.

/2/ A kényszeritő eszközök /erőszakos kézrátétel, bilincs, gumibot, óvóköntös/ csak addig és olyan mértékben alkalmazhatók, amig ezt a körülmények szükségessé teszik.

/3/ A dühöngő, valamint az ön- és közveszélyes elitélt megfékezésére megnyugvásáig óvóköntös alkalmazható, ezt azonban az orvos javaslatára - egészségi áratalom veszélye esetén enélkül is - nyomban el kell távolitani. Ha óvóköntöst nem alkalmaznak, a dühöngő elitéltet olyan zárkában kell elkülöniteni, ahol testi épségében a legkevésbé tud kárt okozni.

/4/ A fegyverhasználat szabályait a Büntetésvégrehajtási Testület Őrszolgálati Szabályzata tartalmazza.

202. §

Csoportos ellenszegülés esetén az ellenszegülőket a többi elitélttől, a kezdeményezőket pedig a többi ellenszegülőtől el kell különiteni.

203. §

Büntettet megvalósító ellenszegülés esetén /hivatalos személy elleni erőszak, börtönzendülés/ az elitélttel szemben a büntető eljárás meginditása céljából az ügyészségen feljelentést kell tenni. A büntető eljárás meginditása mellett a fegyelmi eljárást is le kell folytatni.

204. §

/1/ Ha az elitélt a táplálkozást megtagadja, őt a többi elitélttől el kell különiteni, orvosi felügyelet alatt kell tartani, egészségügyi ellátásban, és az orvos javaslatára mesterséges táplálásban kell részesiteni.

/2/ Az étkezés megtagadása után az ételt nem szabad a zárkában hagyni. Az elitélt a táplálkozás megtagadásának tartama alatt munkát nem végezhet, nem dohányozhat, levelet nem irhat, látogatót nem fogadhat, csomagot nem vehet át, szükségleti cikkeket nem vásárolhat, kulturális és sportfoglalkozáson nem vehet részt.

205. §

/1/ A csoportos vagy tömeges ellenszegülésről, továbbá a táplálkozás tömeges megtagadásáról az intézet parancsnoka haladéktalanul jelentést tesz a büntetésvégrehajtás országos parancsnokának.

/2/ A csoportos vagy a tömeges ellenszegülés, illetőleg a táplálkozás tömeges megtagadásának megszüntetése után az intézet parancsnoka az elégedetlenség okát megvizsgálja, és intézkedik a rend helyreállitására.

Zárkaellenőrzés

206. §

/1/ A szabadságvesztés végrehajtásának rendjét sértő cselekmények, valamint büntett megakadályozása és a biztonság érdekében a zárkákat, a lakóhelyiségeket és az elitéltek elhelyezésére szolgáló egyéb helyiségeket rendszeresen ellenőrizni kell.

/2/ Az ellenőrzés kiterjed:

- a nyilászáró szerkezetek biztonságos müködésére,
- a rácsok épségére,
- a berendezési és felszerelési tárgyak meglétére és rendeltetésszerü használatára,
- a tiltott, jogtalanul birtokban tartott tárgyakra, valamint
- minden olyan jelenségre, amely a rendet és az őrzés biztonságát megzavarja.

207. §

/1/ Az ellenőrzés során az elitélttől el kell venni minden olyan tárgyat, amelyet jogtalanul tart magánál. Ilyenek különösen:

- a vágásra, szurásra alkalmas éles, hegyes tárgyak,
- a reszelő, fürész, zsineg, kötél, maró vagy robbanó folyadék, az ütésre, támadásra alkalmas eszköz, szerszámok,
- az ellenőrizetlen levél, fénykép, könyv,
- a kártya és más szerencsejáték,
- a gyógyszer.

Az elvett tárgyakról jegyzéket kell készíteni.

/2/ Az elitélt tulajdonában levő, de jogtalanul magánál tartott tárgyakat a letétjében kell elhelyezni.

/3/ Külön kell megőrizni azokat a tárgyakat, amelyeket az elitélt büntett elkövetésével kapcsolatban tartott magánál, vagy arra szánt.

/4/ Az ellenőrzés során észlelt szabálytalanságok elkövetőit felelősségre kell vonni.

Motozás

208. §

/1/ A szabadságvesztés végrehajtásának rendjét sértő cselekmények, valamint büntett megakadályozása és a biztonság érdekében az elitélt bármikor megmotozható, és a személyes használatára szolgáló tárgyai átvizsgálhatók.

/2/ A szigoritott börtönben és a börtönben az elitéltet a körletből való távozás és az oda visszatérés alkalmával meg kell motozni.

/3/ Valamennyi fokozatban meg kell motozni az elitéltet előállitás, illetőleg szállitás előtt és után, valamint a munka befejezése után. A büntetésvégrehajtási munkahelyen a munka befejezése utáni motozás szuróprobaszerüen is végrehajtható.

/4/ A motozást csak az elitélttel azonos nemü büntetésvégrehajtási beosztott végezheti.

/5/ A motozás alkalmával az elitélttől el kell venni minden olyan tárgyat, amelyet jogtalanul tart magánál. Az elvett tárgyakkal kapcsolatban a 207. §-ban foglaltak szerint kell eljárni.

III. C i m

A napirend

209. §

A napirendben meg kell határozni:

- az ébresztő és a takarodó idejét;
- a mosakodásra, az öltözködésre, a fekvőhely bevetésére, a takaritásra és a lefekvéshez előkészületre forditott időt;
- a reggeli, az ebéd és a vacsora idejét;
- a séta, a kötelező torna és az alaki foglalkozás idejét;
- a munka kezdésének és befejezésének időpontját;
- a munkába és a munkából a körletbe vonulás idejét;

- a rendszeresen ismétlődő feladatokat;
- a parancsnoki, az ügyészi kihallgatás, az orvosi vizsgálat és az ezekre jelentkezők összeirási idejét;
- az iskolai oktatás, a szakmai képzés, az előadások idejét;
- a borotválkozás, a hajvágás és a fürdés idejét;
- különböző rendezvények, a filmvetités, a televizió adásának megtekintése, a rádióhallgatás és a könyvcsere idejét;
- a ruházat és a felszerelés cseréjének idejét;
- a kérelmi lapok és a levelek kiosztásának és összegyüjtésének idejét;
- minden olyan feladatot, amely az elitéltek mozgatásával jár vagy egyébként fokozottabb ellenőrzést igényel, valamint
- a zárás idejét.

210. §

/1/ Az elitéltek sétájának naponkénti tartama szigoritott börtönben egy óra, börtönben egy óra husz perc, szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen egy óra harminc perc; a büntetésvégrehajtási munkahelyen a séta szabad időben nincs korlátozva.

/2/ A kötelező tornát és az alaki foglalkozást a sétának az /1/ bekezdésben szabályozott tartamán belül kell megtartani. Az ezekre vonatkozó részletes szabályokat külön utasitás tartalmazza.

/3/ A mezőgazdasági munkával foglalkoztatott elitéltek részére sétát és tornát tartani nem kell, az alaki foglalkozást azonban meg kell tartani.

/4/ Az étkezési idő étkezésenként harminc perc.

/5/ A zárást a szigoritott börtönben és a börtönben a heti pihenőnapon és a munkaszüneti napokon a vacsora kiosztása után kell végrehajtani. A szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és a büntetésvégrehajtási munkahelyen a zárás a heti pihenőnapon és a munkaszüneti napokon is a munkanapokkal azonos időben történik.

211. §

/1/ A napirendet az intézet parancsnoka a végrehajtási fokozat és az intézet adottságai figyelembevételével határozza meg.

/2/ A napirendtől eltérni csak a parancsnok engedélyével vagy rendkivüli esetben lehet.

Az elitéltek mozgásának korlátozása

212. §

Az elitéltek mozgását a következők szerint kell szabályozni:

Szigoritott börtönben és börtönben:

egyéni és csoportos mozgás csak felügyelet mellett, elhelyezés zárkákban, állandóan zárt ajtók, ráccsal elválasztott körletek.

Szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen:

körleten belül szabad mozgás, elhelyezés lakóhelyiségekben, ajtók nyitástól zárásig nyitottak.

Büntetésvégrehajtási munkahelyen:

elhelyezési területen belül szabad mozgás, elhelyezés lakóhelyiségekben, ajtók nyitástól takarodóig nyitottak.

Magatartási szabályok

213. §

/1/ A magatartási szabályok meghatározzák:

- az elitéltek viselkedésére vonatkozó alaki előirásokat a büntetésvégrehajtási testület tagjaival, a büntetésvégrehajtási polgári alkalmazottakkal és az intézetben megjelenő más személyekkel szemben;

- az elitéltek egymás közötti érintkezésének szabályait;
- az elitéltek magatartására vonatkozó rendelkezéseket a zárkában, a lakóhelyiségben, a munkateremben, az iskolai és egyéb foglalkozásokon, bármilyen célu mpzgás alkalmával és a szabad időben.

/2/ Az elitéltek magatartására vonatkozó részletes szabályokat büntetésvégrehajtási fokozatonként külön rendelkezés állapitja meg.

214. §

A napirendet és a magatartási szabályokat minden zárkában és lakóhelyiségben ki kell függeszteni, ezekre az elitélteket ki kell oktatni. Megismerésüket és betartásukat az elitéltektől meg kell követelni, megszegésük fegyelmi vétség.

IV. C i m

Az elitélt kapcsolata hozzátartozóival

Levelezés

215. §

/1/ A levelezés elsősorban az elitélt és a családja közötti kapcsolatok fenntartását szolgálja. Ezért az elitéltet ugy kell irányitani, hogy elsősorban hozzátartozóival tartson kapcsolatot.

/2/ Az elitélt a befogadásakor a szigoritott börtönben és a börtönben legfeljebb két, a szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és a büntetésvégrehajtási munkahelyen legfeljebb négy olyan személyt jelölhet meg, akikkel levelezni kiván; ezeknek nevét és cimét nyilvántartásba kell bevezetni. Más személylyel történő levélváltást az intézet parancsnoka engedélyezhet.

/3/ A külföldön élő hozzátartozóval való levelezéshez az intézet parancsnokának engedélye szükséges.

216. §

A levelezést ellenőrizni kell. A levelet akkor is fel kell bontani ha "saját kezü felbontásra" vagy "bizalmas" jelzéssel érkezett. Szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és büntetésvégrehajtási munkahelyen az ellenőrzést szúrópróbaszerüen is lehet végezni.

217. §

/1/ Nem tartalmazhat a levél büntettre, az intézet belső rendjére, szervezetére, a büntetésvégrehajtási testület tagjaira vagy más elitéltekre vonatkozó közlést, ahhoz más tárgyat nellékelni nem szabad.

/2/ Nem továbbitható a levél, ha olvashatatlan, a tartalma nem érhető, nem a cimzettnek szól, azon a feladót nem tüntették fel, vagy ha szabadult elitélt irta a társainak. Az elitélt nem foglalhatja a levélbe társai üzenetét.

/3/ Ha az idegen nyelvü levélnek az intézeten belüli ellenőrzésére nincs mód, azt le kell fordittatni.

/4/ Az irni-olvasni nem tudó elitélt helyett a levelet más elitélt irhatja, illetőleg olvashatja fel.

218. §

/1/ Az elitélt részére érkezett vagy az általa irt levelet hat napon belül továbbitani kell.

/2/ A hozzátartozói által küldött fényképet az elitélt magánál tarthatja.

/3/ A tiltott tartalmu levelet vissza kell tartani, és ha azt az elitélt irta, a fegyelmi eljárásra kell javaslatot tenni. A büntettre vonatkozó adatot tartalmazó levelet az illetékes ügyészségnek kell továbbitani, és indokolt esetben a büntető feljelentést meg kell tenni.

/4/ Ha az elitélt részére az engedélyezettnél több levél érkezett, ezek közül a korábbi levélre adott választ, illetőleg a közvetlen hozzátartozó levelét kell továbbitani. A visszatartott levelet az elitélt letétjébe kell helyezni, és vele ezt közölni kell. A parancsnok ennek a levélnek a kiadását is engedélyezheti.

219. §

/1/ Ha az elitélt részére bérmentesités nélkül érkezik postai küldemény, őt a bérmentesités dijával meg kell terhelni. Az elitélt által magánszemélynek irt levelek bérmentesités nélkül is továbbithatók.

/2/ Az elitélt irószert, levélpapirt, levelezőlapot, boritékot és bélyeget a keresményének, illetőleg a letétben lévő pénzének a saját céljára felhasználható részéből beszerezhet, és ezeket részére a hozzátartozója is megküldheti.

220. §

/1/ A levélirás időpontját az intézet parancsnoka a napirendben határozza meg. A levélváltás gyakorisága és terjedelme az egyes végrehajtási fokozatokban a következő:

Szigoritott börtönben: három havonként egy levélváltás, a küldött és az érkező levél terjedelme harminc sort nem haladhat meg.

Börtönben: két havonként egy levélváltás, a levelek terjedelme negyven sort nem haladhat meg.

Szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen: havonként egy levélváltás, a levelek terjedelme negyven sort nem haladhat meg.

Büntetésvégrehajtási munkahelyen: a levelezés gyakorisága és a levelek terjedelme nem korlátozott.

/2/ A szigoritott börtönben, a börtönben és a szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen egy-egy levélváltás alkalmával az elitélt csak egy személynek irhat, illetőleg egytől kaphat levelet.

3 A hozzátartozót értesiteni kell, hogy milyen terjedelmü levelet küldhet. Ha az érkezett levél az előirt terjedelmet jelentősen megahaladja, az elitéltet fel kell hivni, hogy hozzátartozóját figyelmeztesse a levél előirt terjedelmének megtartására, mert ismételt esetben a levél az elitéltnek nem adható át.

Látogatás

221. §

/1/ Az elitélt a befogadás alkalmával megjelöli azoknak a személyeknek a nevét és lakcimét, akiket látogatóként fogadni kiván. A szigoritott börtönben és a börtönben legfeljebb két, a szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és a büntetésvégrehajtási munkahelyen legfeljebb négy személy jelölhető meg.

/2/ A szigoritott börtönben és a börtönben az elitélt a közvetlen hozzátartozóin /házastárs, gyermek, szülő, testvér/ kivül másokat csak indokolt esetben jelölhet meg.

/3/ Az elitélt az eredetileg megjelölt személyek helyett - a parancsnok engedélyével - más személyeket is megjelölthet. A megjelölt személyeket nyilvántartásba kell bevezetni. Kedvezményként más személy látogatása is engedélyezhető.

222. §

/1/ A szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és a büntetésvégrehajtási munkahelyen az elitéltet felnőtt hozzátartozó kiséretében tizennégy éven aluli gyermeke is meglátogathatja, a gyermek nem számit be a fogadható látogatók számába.

/2/ Az elitélt magatartásához képest a parancsnok a szigoritott börtönben és a börtönben évenként egyszer engedélyezheti tizennégy éven aluli gyermek látogatását, ez esetben a látogatás rács nélkül történik.

/3/ Az elitéltet a más intézetben szabadságvesztését töltő hozzátartozója a két intézet parancsnokának együttes engedélyével látogathatja.

/4/ Az elitéltet a büntársai és a volt elitélt társai - a közvetlen hozzátartozók kivételével - nem látogathatják.

/5/ Az elitéltet nem magyar állampolgár csak a büntetésvégrehajtás országos parancsnokának engedélyével látogathatja.

223. §

/1/ A látogatási napokat az intézet parancsnoka határozza meg.

/2/ Az esedékes látogatási napot az elitéltekkel olyan időben kell közölni, hogy a fogadni kivánt személyeket - az e célra rendszeresitett nyomtatványon - értesithessék. Ha az elitéltet ezt követően más intézetbe szállitották, a látogatás akadályát az értesitett személlyel - szükség esetén távirat utján - közölni kell. Az emiatt elmaradt látogatást a következő látogatási napon kell engedélyezni.

/3/ A látogató személyazonosságát - a küldött értesités és a személyi igazolvány alapján - meg kell állapitani. Ha az értesitett személy megjelenni nem tudott, a nyilvántartásban szereplő más személy részére a látogatás engedélyezhető. Ittas állapotban lévő látogató az intézetbe nem léphet be.

224. §

/1/ Az elitéltet a látogató fogadására megfelelő öltözetben, tisztán és gondozott külsővel kell előállitani.

/2/ A látogató fogadása csak az arra kijelölt helyiségben és a végrehajtási fokozatnak megfelelő felügyelet mellett történhet.

/3/ Nem szabad a látogatóval büntettről, az intézet belső rendjéről, szervezetéről, a büntetésvégrehajtási testület tagjairól vagy más elitéltekről beszélni, vagy olyan tartalmu beszélgetést folytatni, amely az intézet rendjét veszélyezteti, továbbá jelek utján érintkezni, kétértelmü, a jó izlést sértő vagy a látogatás rendjét zavaró hangos beszélgetést folytatni, illetőleg ilyen magatartást tanusitani.

/4/ Ha az elitélt, illetőleg a látogató magyarul beszélni nem tud, idegen nyelvü beszélgetés engedélyezhető, amennyiben azt az idegen nyelvet jól értő büntetésvégrehajtási beosztott, vagy a parancsnok által engedélyezett más személy ellenőrzi.

/5/ A látogatást meg kell szüntetni, ha az elitélt vagy a látogató tiltott tartalmu beszélgetést folytat, vagy meg nem engedett magatartást tanusit, és azzal felszólitásra sem hagy fel. A látogatás szabályait megsértő elitéltet fegyelmileg felelősségre kell vonni, a látogatót pedig az intézetből ki kell utasitani.

225. §

Az egyes büntetésvégrehajtási fokozatokban a látogatás részletes szabályai az alábbiak:

Szigoritott börtönben:

hat havonként egy személy fogadható,

a látogatás tartama husz perc, ezt a parancsnok indokolt esetben negyven percre emelheti,

a látogatás rács mellett állva, szigoru ellenőrzéssel történik,

sem az elitélt, sem a látogató nem dohányozhat,

az elitélt és a látogató egymásnak semmit sem adhatnak át.

Börtönben:

három havonként egy személy fogadható,

a látogatás tartama harminc perc, ezt a parancsnok indokolt esetben egy órára emelheti,

a látogatás rács mellett állva, szigoru ellenőrzéssel történik,

sem az elitélt, sem a látogató nem dohányozhat,

az elitélt és a látogató egymásnak semmit sem adhatnak át.

Szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen:

havonként egy esetben, legfeljebb két személy fogadható,

a látogatás tartama egy óra, ezt a parancsnok indokolt esetben két órára emelheti,

a látogatás asztal mellett ülve, ellenőrzéssel történik,

az elitélt és a látogató dohányozhat,

a látogató az elitéltet cigarettával, cukorkával és a látogatás alkalmával elfogyasztható ennivalóval megkinálhatja.

Büntetésvégrehajtási munkahelyen:

havonként egy esetben legfeljebb három személy fogadható,

a látogatás tartama két óra, ezt a parancsnok indokolt esetben három órára emelheti,

a látogatás asztal mellett, ülve történik, ellenőrzését ugy kell megszervezni, hogy a biztonság, a rend és a fegyelem biztositva legyen,

az elitélt és a látogató dohányozhat,

a látogató az elitéltet cigarettával, cukorkával és a látogatás alkalmával elfogyasztható ennivalóval megkinálhatja,

az elitélt az általa vásárolt könyvet a látogatónak ajándékként átadhatja,

a látogató az esedékes élelmiszercsomagot az elitélt részére az ezzel megbizott büntetésvégrehajtási beosztottnak átadhatja.

Élelmiszercsomag

226. §

/1/ Az elitélt a hozzátartozójától - az egyes végrehajtási fokozatokra előirt időközönként - az intézet parancsnoka által megállapitott időpontban élelmiszercsomagot kaphat.

/2/ A csomag - a büntetésvégrehajtási munkahelyen látogatás esetét kivéve - csak postán küldhető, sulya a csomagolással együtt három kilogrammot nem haladhat meg. Ha a csomag sulya ezt meghaladja, a feladónak az ok megjelölésével vissza kell küldeni a büntetésvégrehajtási munkahelyen pedig a látogatótól csak akkor vehető át, ha sulyát az előirtra csökkenti.

227. §

/1/ A csomagban általában csak tartós élelmiszerek küldhetők, a részletes előirásokat külön utasitás tartalmazza.

/2/ Az elitélt hozzátartozóját a csomagküldemény időpontjáról szóló értesitésben tájékoztatni kell a csomag engedélyezett tartalmáról is.

/3/ A csomag tartalmát az ellenőrzéssel megbizott büntetésvégrehajtási beosztott az elitélt jelenlétében vizsgálja meg. A tiltott tárgyak elrejtésére alkalmas élelmiszereket fokozott gonddal kell megvizsgálni.

/4/ A csomagban talált tiltott tárgyakat az elitélt letétjébe kell helyezni, vagy az elitélt költségére a feladónak vissza kell küldeni. A büntettel összefüggő vagy annak előkészitését szolgáló tárgyakat bünjelként kell megőrizni.

/5/ A csomagot borító papirt és az egyéb csomagolóanyagot az elitélt nem veheti át, a müanyagcsomagolást azonban a szükségleti cikkek tárolásához ki kell adni.

228. §

Az elitélt az egyes büntetésvégrehajtási fokozatokban az alábbi időközönként kaphat csomagküldeményt:

<u>Szigoritott börtönben:</u>
évenként egy alkalommal.

<u>Börtönben:</u>
hat havonként egy alkalommal.

Szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen:
három havonként egy alkalommal.

Büntetésvégrehajtási munkahelyen:
két havonként egy alkalommal; - itt a csomag a látogatás alkalmával is átadható.

V. C i m

Szükségleti cikkek vásárlása

229. §

/1/ Az elitélt a keresményéből, illetőleg a letétben lévő pénzéből - az intézet parancsnoka által meghatározott időban és módon - tisztálkodási cikkeket, élelmiszereket, dohánynemüt, ruhanemüt, a levelezéstre szolgáló tárgyakat stb./a továbbiakban: szükségleti cikkek/ vásárolhat.

/2/ Szigoritott börtönben, börtönben és szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen az elitélt a külön utasitásban meghatározott összeget használhatja fel szükségleti cikkek vásárlására. Büntetésvégrehajtási munkahelyen a keresménynek az előirt levonások után fennmaradó része /323.§/ használható fel erre a célra.

/3/ Ha az elitéltnek keresménye nincs, a szükségleti cikkeket a külön utasitásban meghatározott keretben a letétban levő pénzéből is beszerezheti.

/4/ A szükségleti cikkek vásárlására fordithető összeg havi harminc forintig csökkenthető fegyelmi fenyitésként, vagy ha az elitélt gyermektartási kötelezettsége a keresményből egyébként nem fedezhető.

/5/ Keresménnyel, illetőleg letétben lévő pénzzel nem rendelkező elitélt szükségleti cikkeket nem vásárolhat.

230.§

/1/ A vásárolható szükségleti cikkeket jegyzék tartalmazza, az intézet parancsnoka engedélyezheti ezek helyett hasonló rendeltetésü más cikkek vásárlását.

/2/ Az elitélt ruhanemüt a szabadulása előtti két hónapban vásárolhat. Ha a letétben lévő ruházata hiányos, az ennek pótlása érdekében ruhanemü vásárlására forditott összeg meghaladhatja a külön utasitásban meghatározott keretet. A beszerzett ruhanemüt a szabadulásig az elitélt letétjébe kell helyezni.

/3/ A terhes és a szoptatós anyák az orvos javaslatára, a parancsnok engedélye alapján a vásárolható szükségleti cikkek jegyzékében nem szereplő élelmiszereket, tápszereket is vásárolhatnak, kivételesen a szükségleti cikkek vásárlására fordítható összegen felül is.

/4/ Az elitélt a parancsnok engedélyével a tanulmányaihoz, önképzéséhez szükséges könyveket, tanszereket és irószereket a szükségleti cikkek vásárlására fordítható összegen felül is vásárolhat.

231. §

Az elitéltet ugy kell irányitani, hogy elsősorban tisztálkodási cikkeket vásároljon. Meg kell akadályozni, hogy egyes cikkekből tulzott mennyiséget vásároljon. Az elitélt dohánynemüből legfeljebb egy havi készlettel rendelkezhet.

232. §

/1/ A vásárolt szükségleti cikkeket - a ruhanemü kivételével - az elitélt a tisztasági és az egészségügyi követelményeknek megfelelően köteles az elhelyezési körletében tartani. Visszaélés esetében az elitéltet felelősségre kell vonni, és azokat a szükségleti cikkeket, amelyekre nézve a visszaélés történt, a letétjébe kell helyezni, vagy meg kell semmisiteni.

/2/ A szükségleti cikkek vásárlásának rendjét, a vásárlés lebonyolitását és az ezzel kapcsolatos elszámolásokat külön utasitás szabályozza.

VI. C i n

Az elitélt jognyilatkozatai, panaszjoga és kérelmei

Jognyilatkozatok büntető ügyben

233. §

/1/ Lehetővé kell tenni, hogy az elitélt a büntető eljárási jog szerint őt megillető jogokat gyakorolja. Ebből a célból a jogi képviselőjével irásban vagy személyesen érintkezhet. A személyes érintkezést a parancsnok engedélyezi. Lehetőséget kell adni, hogy az elitélt jogi képviselőjének meghatalmazást adjon.

/2/ Az irásbeli inditvány és egyéb beadvány /a továbbiakban: beadvány/ elkészitéséhez szükséges eszközöket /papir, irószer/ az intézet biztositja. Ha az elitélt a beadványát személyesen elkésziteni nem tudja, azt kérésére jegyzőkönyvbe kell foglalni.

/3/ Az irásban előterjesztett vagy jegyzőkönyvbe foglalt beadványt haladéktalanul továbbitani kell az illetékes hatósághoz, igy

- a kegyelmi kérelmet a büntető ügyben eljárt elsőfoku birósághoz,
- a perujitási kérelmet az első foku biróság területén működő ügyészhez,
- a törvényességi óvás iránti kérelmet a Legfelsőbb Biróság elnökéhez vagy a legfőbb ügyészhez.

/4/ A kegyelmi kérelemhez csatolni kell az elitélt magatartásáról készitett parancsnoki véleményt.

/5/ A beadvány tárgyában hozott döntést az elitélttel haladéktalanul közölni kell.

234. §

Ha az elitélt büntettel kapcsolatos bejelentést, vagy tanuvallomást kiván tenni, az illetékes ügyészt kell értesiteni.

Egyéb jognyilatkozatok

235. §

/1/ Az elitélt jognyilatkozatokat tehet, kötelezettségeket vállalhat, illetőleg azokat teljesitheti, feltéve, hogy azt jogszabály vagy a szabadságvesztés végrehajtása nem zárja ki vagy nem gátolja.

/2/ A jogok gyakorlásával kapcsolatban az elitélt a törvényes vagy a jogi képviselőjét megbizhatja, vele irásban vagy személyesen érintkezhet.

/3/ A jogok gyakorlásának, illetőleg kötelezettségek teljesitének rendjét az intézet parancsnoka határozza meg.

Végrendelkezés

236. §

Az elitélt halála esetére vagyonáról vagy annak egy részéről közvégrendelettel, irásbeli magánvégrendelettel vagy szóbeli végrendelettel rendelkezhet.

237. §

/1/ Ha az elitélt közvégrendelettel kiván végrendelkezni, az intézet parancsnoka a kérelmet az elitélt lakóhelye szerint illetékes közjegyzőnek küldi meg. Átiratában közli, hogy a végrendelkezési eljárást a közjegyző az intézetben mikor folytathatja le.

/2/ Az elitélt irásbeli magánvégrendelet elkészitésére elitélt társát is felkérheti. A végrendelkezésnél tanuként elitélt, szükség esetén büntetésvégrehajtási beosztott is közreműködhet. A büntetésvégrehajtási beosztottakat e célból a parancsnok jelöli ki. Az irásbeli magánvégrendeletet zárt iratként az elitélt lakóhelye szerint illetékes közjegyzőnek kell letétbehelyezés céljából megküldeni.

/3/ Szóbeli végrendeletet az elitélt akkor tehet, ha életét fenyegető rendkivüli helyzetben van és irásbeli végrendeletet egyáltalán nem vagy csak jelentékeny nehézséggel tehetne. A szóbeli végrendelkezésnek két tanu együttes jelenlétében, a tanuk által értett nyelven kell történnie.

Házasságkötés

238. §

/1/ A házasságkötés iránti kérelmet az elitélt vagy az a személy terjesztheti elő, akivel az elitélt házasságot kiván kötni.

/2/ A házasságnak a büntetésvégrehajtási intézetben való megkötését a parancsnok engedélyezi.

239. §

/1/ A házasságkötés iránti kérelmet az intézet parancsnoka a területileg illetékes tanács végrehajtó bizottsága anyakönyvvezetőjének küldi meg. Ehhez csatolja:

- az elitélt irásbeli nyilatkozatát, amely szerint az abban megjelölt személlyel házasságot kiván kötni;
- az elitélt leendő házastársának a házasságkötésre irányuló nyilatkozatát;
- az elitélt személyi adatainak, családi állapotának igazolása céljából a nyilvántartó lapon feljegyzett személyi adatokról készitett hivatalos kivonatot.

/2/ A parancsnok az átiratában közli, hogy az anyakönyvvezető a házasságkötési eljárást az intézetben mikor folytathatja le.

/3/ A házasságkötés idejéről és helyéről az elitélt leendő házastársát és a tanukat az anyakönyvvezető értesiti.

240. §

/1/ A házasságkötési eljárást az intézet e célra kijelölt helyiségében, csak a legszükségesebb külsőségekkel lehet lefolytatni.

/2/A házasságkötésen a házasulandó feleken kivül két tanu és a látogatásra jogosult hozzátartozók vehetnek részt.

/3/ A tanukat szükség esetén a büntetésvégrehajtási beosztottak közül a parancsnok jelöli ki.

/4/ A házasságkötés után a parancsnok a házastársaknak beszélgetést engedélyez.

Panaszjog

241. §

/1/ Az elitéltet a szabadságvezstés végrehajtása alatt panaszjog illeti meg. Panasszal fordulhat az intézet parancsnokához, a büntetésvégrehajtás országos parancsnokához, az igazságügyminiszterhez és a felügyeletet gyakorló ügyészhez.

/2/ Az elitéltet a panasz előterjesztésében gátolni, vagy a panasz továbbitását megtagadni nem szabad.

242. §

/1/ Az elitélt a panaszt ellenőrzés alkalmával személyesen, vagy kérelmi lapon irásban adhatja elő. A kérelmi lapon a panasz tárgyát nem kell megjelölni.

/2/ Más elitélt nevében panasz nem terjeszthető elő, ezt a panaszossal nyomban közölni kell.

/3/ A panaszt haladéktalanul ki kell vizsgálni, illetőleg az intézkedésre jogosult személyhez vagy szervhez kell továbbitani.A kivizsgálás eredményéről, illetőleg a tett intézkedésről az elitéltet a reá vonatkozó mértékben tájékoztatni kell.

243. §

/1/ Az elitélt hozzátartozója irásban vagy szóban terjeszthet elő panaszt, az utóbbiról szükség esetén jegyzőkönyvet kell felvenni.

/2/ Az elitélt hozzátartozója által előterjesztett panasz kivizsgálására, illetőleg továbbitására a 242.§ /3/ bekezdésében foglaltak az irányadók azzal az eltéréssel, hogy választ csak a panasz tárgyában döntésre jogosult adhat.

Kérelmek előterjesztése

244. §

/1/ Az elitélt a saját nevében, szóban vagy irásban kérelemmel fordulhat az intézet parancsnokához, a büntetésvégrehajtás országos parancsnokához, az ügyészséghez és a birósághoz. A kérelem irásban kérelmi lapon, tárgyának és indokainak megjelölésével terjeszthető elő. A kérelmek előterjesztésének idejét és módját az intézet parancsnoka határozza meg.

/2/ A jogos kérelmeket a lehetőségek és a körülmények figyelembevételével mielőbb teljesiteni kell, a nem teljesithető kérelmeket vissza kell utasitani. A teljesités módját vagy az elutasitás okát az elitélttel közölni kell.

245. §

/1/ A kérelem tárgyában - ha az hatáskörébe tartozik - az intézet parancsnoka határoz. Egyébként a kérelmet az illetékes szervhez köteles továbbitani.

/2/ A büntetésvégrehajtás országos parancsnokának felterjesztett kérelemhez az intézet parancsnokának véleményező jelentését kell csatolni.

/3/ Ha az elitélt állami és társadalmi szervekhez - kivéve az igazságügyi és ügyészi szerveket - illetőleg külképviselethez intéz kérelmet, azt a büntetésvégrehajtás országos parancsnokához kell felterjeszteni.

246. §

Az elitélt hozzátartozója, jogi képviselője vagy az elitélttel jogviszonyban álló más személy kérelemmel fordulhat a büntetésvégrehajtási intézethez és a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságához. A kérelemmel kapcsolatban az ügyintézés általános szabályai szerint kell eljárni.

247. §

/1/ Az intézet parancsnoka az elitéltek részére legalább kéthetenként tart kihallgatást. A kihallgatáson az erre jelentkezett elitéltek szóbeli kérelmei tárgyában nyomban határoz, illetőleg a kérelem elintézésére, az abban foglaltak megvizsgálására a szükséges intézkedést megteszi.

/2/ A szolgálati ágak vezetői az elitéltek részére az elhelyezési körletben a napirendben meghatározott időben kihallgatást tartanak. A kihallgatáson közlik a korábban beadott kérelmek elintézését, és a szóban előterjesztett kérelmekre választ adnak.

/3/ A kérelem elintézéséről kapott tájékoztatást az elitélt a kérelmi lapon aláírásával köteles igazolni.

/4/ Ha az elitélt az intézeten belüli életével, munkájával összefüggésben szóban ad elő kérelmet, ezt az illetékes büntetésvégrehajtási beosztott intézi el, ha pedig az a hatáskörét meghaladja, a kérelmet az illetékes előljáróhoz továbbítja.

VI. FEJEZET

AZ ELITÉLTEK NEVELÉSE

I. C i m

Értelmi, világnézeti és erkölcsi nevelés

248. §

/1/ A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elitélt csoportos és egyéni nevelésével /Tvr 26.§ /1/ bek./ arra kell törekedni, hogy tartsa be törvényeinket, legyen fegyelmezett és rendszerető, szokja meg a rendszeres munkát és igyekezzék a társadalom hasznos tagjává válni.

/2/ Törekedni kell arra is, hogy az elitélt magatartását, erkölcsi felfogását más elitéltek ráhatása kedvezőtlenül ne befolyásolja.

249. §

Az értelmi, a világnézeti és az erkölcsi nevelés eszközeként a végrehajtási fokozatoknak megfelelően fel kell használni az iskolai oktatást, az ismeretterjesztő előadásokat, a sajtót, az irodalmat, a rádiót, a filmet, a televiziót, és lehetővé kell tenni az önképzést.

Iskolai oktatás

250. §

/1/ Az az ötvenedik életévét be nem töltött elitélt, aki az általános iskola négy osztályát nem végezte el, köteles az intézményes oktatás keretében a tanulásban részt venni. Lehetővé kell tenni a továbbtanulást azok részére, akik az általános iskola nyolc osztályát nem végezték el.

/2/ Az elitéltek általános iskolai oktatása a Müvelődésügyi Minisztérium által elfogadott tanterv alapján történik, az

eredményesen vizsgázók részére a területileg illetékes általános iskola a büntetévégrehajtási intézetre utalás nélkül bizonyitványt állit ki.

/3/ Az oktatáshoz a tanerőt az illetékes tanács utján kell biztositani, de erre megfelelő szakképzettséggel rendelkező elitélt is igénybe vehető.

/4/ Az általános iskolai oktatás tanmenetére és tanulmányi idejére az iskolai oktatásra vonatkozó általános szabályok érvényesek. Az oktatás belső szervezetét, a könyvekkel, tanszerekkel való ellátást és az oktatással kapcsolatos egyéb részletes szabályokat külön utasitás tartalmazza.

Önképzés

251. §

/1/ Ha az elitélt önképzés utján akarja biztositani,hogy a már megkezdett tanulmányaiban előreheladjon, illetőleg magát elméletileg képezze, erre - kérelmére - az intézet parancsnoka engedélyt adhat. A kérelem elbirálásánál különösen az elitélt magatartását, fegyelmi helyzetét kell figyelembe venni. Meg kell tagadni az engedély megadását, ha az önképzés az intézet rendjét veszélyeztetné.

/2/ Az önképzés keretében szakkör létesithető, ha feltételei biztositottak és az intézet rendjébe beilleszthető. Ennek vezetésével arra alkalmas büntetésvégrehajtási beosztottat, elitéltet vagy külső tanerőt kell megbizni. A szakkör tevékenységét rendszeresen ellenőrizni kell.

/3/ Az elitélt kérelmére az intézet parancsnoka idegen nyelv tanulását engedélyezheti. A kérelem elbirálására az /1/ bekezdésben foglaltak az irányadók.

/4/ Az önképzés keretében tanultakból az elitélt a szabadságvesztés tartama alatt vizsgát nem tehet.

/5/ Ha a parancsnok az önképzést engedélyezte, lehetővé kell tenni az ehhez szükséges könyv, jegyzet és egyéb tanszerek beszerzését, vagy azt, hogy ezeket az elitélt hozzátartozója küldje meg. A megküldött tárgyakat ellenőrizni kell.

/6/ Ha az elitélt az önképzési engedéllyel visszaél, vagy arra méltatlanná válik, azt vissza kell vonni, és az önképzéshez használt könyvet, jegyzetet és egyéb tanszereket letétjébe kell helyezni.

Ismeretterjesztő előadások

252. §

/1/ Az elitéltek általános müveltségének és szakismeretének növelése, világnézetük és erkölcsi felfogásuk alakitása érdekében rendszeresen ismeretterjesztő előadásokat kell tartani.

/2/ Az ismeretterjesztő előadást a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága által kiadott tématerv alapján kell megtartani.

/3/ Az ismeretterjesztő előadást a büntetésvégrehajtási testület tagja vagy meghivott előadó tartja. Ezzel megfelelő ellenőrzés mellett erre alkalmas elitélt is megbizható.

/4/ Az ismeretterjesztő előadások megtartására igénybe lehet venni a társadalom hathatós támogatását is. Elsősorban a szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és a büntetésvégrehajtási munkahelyen - esetenként vagy rendszeresen - üzemek, iskolák és más intézmények társadalmi munkásait is fel lehet kérni.

/5/ Az elitéltek részvétele az ismeretterjesztő előadásokon kötelező, a munkában vagy a tanulásban kitünt elitéltek részére érdeklődési körüknek megfelelően kedvezmény jelleggel is tartható előadás;

/6/ Engedélyezhető, hogy az elitéltek az előadás után annak tárgyköréből kérdéseket tegyenek fel.

/7/ Ismeretterjesztő előadás közvetitésére a vezetékes rádió is felhasználható.

Ujság, folyóirat

253. §

/1/ Az elitéltek részére lehetővé kell tenni a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága által szerkesztett ujság olvasását. Ezenkivül szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen és büntetésvégrehajtási munkahelyen általában vagy esetenként megengedhető más napi- vagy hetilap, illetőleg folyóirat vásárlása és olvasása is.

/2/ Az ujságokat és a folyóiratokat fel kell használni az elitéltek közösségei és öntevékeny szervezetei munkájának eredményesebbé tételére. Lehetővé kell tenni, hogy az elitéltek egyes cikkeket ellenőrzés mellett megvitassanak.

254. §

/1/ Az elitéltek részére időszakonként összefoglaló sajtótájékoztatót kell tartani. Ezt büntetésvégrehajtási beosztott, meghivott előadó vagy társadalmi munkás tartja, de megbizható ezzel arra alkalmas elitélt is.

/2/ Az elitéltek a sajtótájékoztatón annak tárgyköréből kérdéseket tehetnek fel, ezekre a tájékoztató vezetője ad választ.

255. §

Az ujságok és a folyóiratok vásárlásának rendjét részleteiben külön utasitás szabályozza.

Könyvtár, könyvvásárlás

256. §

/1/ Az elitéltek részére könyvtárat kell fenntartani. A könyvtárban politikai és szépirodalmi tárgyu, természettu-

dományos ismeretterjesztő és szakkönyvek lehetnek.

/2/ Az elitéltek részére létesitett könyvtárat csak elitélt veheti igénybe.

/3/ A könyvtár kezelésével - ellenőrzés mellett - elitéltet kell megbizni.

/4/ Az elitélt a részére kiadott könyvet köteles gondosan megőrizni, tisztán tartani.

257. §

A könyvtár rendjét, a könyvcserék időpontját, az elitélteknél tartható könyvek számát az intézet parancsnoka határozza meg.

258. §

Az elitélt a keresményi és a letétben levő pénzéből könyvet vásárolhat. Az általa vásárolt és elolvasott könyvet - engedéllyel - hozzátartozójának elküldheti, a büntetésvégrehajtási munkahelyen látogatójának átadhatja. Az el nem küldött, illetőleg a látogatónak át nem adott könyvet az elitélt letétjébe kell helyezni.

Film

259. §

/1/ A balesetvédelmi és egészségügyi felvilágositás, valamint a szórakoztatás utján történő nevelés céljára a filmvetitést is fel kell használni.

/2/ A filmvetitésen való részvételt - jellegétől függően - kötelezővé lehet tenni, vagy valamennyi elitélt, illetőleg az elitéltek egyes közösségei részére kedvezményként lehet engedélyezni. A balesetvédelmi és az egészségügyi felvilágositó film vetitésén az elitélt akkor is jelen lehet, ha fegyelmi fenyitésként a szórakoztató közös foglalkozáson való részvételtől eltiltották.

/3/ A vetithető filmek jegyzékét és a filmvetités gyakoriságát a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága határozza meg.

Rádió

260. §

/1/ Az elitéltek tájékoztatása, oktatása és nevelése céljából, valamint egyes utasitások, intézkedések közlésére vezetékes rádiót /a továbbiakban: rádió/ is fel lehet használni.

/2/ A rádióban közölt müsor hallgatását kötelezővé lehet tenni, vagy az elitéltek egyes csoportjai részére engedélyezni lehet.

/3/ A kötelező és a szórakoztató müsor irányelveit a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága határozza meg.

Televizió

261. §

Az elitéltek nevelése - iskolai oktatása stb. - érdekében a televizió müsorát is fel lehet használni.

II. C i m

A fegyelemre és a munkára nevelés

262. §

/1/ Az előirt magatartási és egyéb szabályok következetes és maradéktalan betartásának megkövetelésével az elitéltet fegyelemre kell nevelni.

/2/ Az elitéltek közösségeit és öntevékeny szervezeteit is fel kell használni a szilárd, tudatos fegyelem kialakitására. El kell érni, hogy a közösségi vezetők a fegyelem betartásában példát mutassanak.

/3/ Mind a csoportos, mind az egyéni nevelésben különös figyelmet kell forditani az intézet rendjét rendszeresen megsértő, azzal konokul szembehelyezkedő, a társai fegyelmét károsan befolyásoló elitéltekre.

/4/ Ha az elitélt az intézet fegyelmét megsérti, őt felelősségre kell vonni, és az ellenszegülővel szemben a szükséges kényszeritő eszközt kell alkalmazni. A fegyelmezett magatartásban példamutató elitéltet dicséretben, illetőleg kedvezményben kell részesiteni.

/5/ Az elitéltek fegyelmi helyzetét a rendelkezésre álló adatok alapján időszakonként értékelni kell. Ennek tapasztalatait fel kell használni a fegyelem megszilárditására, a csoportos és az egyéni nevelés feladatainak meghatározására.

263. §.

/1/ Az elitélt átnevelésének egyik legfontosabb eszköze a társadalmilag hasznos munkával való foglalkoztatás.

/2/ Arra kell törekedni, hogy az elitélt megértse munkájának társadalmi hasznosságát, a munkatársakkal való együttmüködés és a kölcsönös segités szükségességét. Az anyagi érdekeltség felhasználásával is elő kell mozditani, hogy a munkát megbecsülje.

III. C i m

Testnevelés

264. §

Az elitéltek egészségének, testi és szellemi erejének fenntartása és erősitése érdekében minden végrehajtási fokozatban rendszeres torna- és sportfoglalkozást kell tartani.

265. §

/1/ A tornán részvétel - a mezőgazdasági munkával foglalkoztatottak kivételével - valamennyi elitéltre kötelező. Felmentést az orvos javaslata alapján az intézet parancsnoka adhat.

/2/ Az egészségi állapotuk vagy testi alkatuk miatt csökkent erőkifejtésre képes elitéltek részére az orvos javaslata alapján külön torna tartható.

/3/ A torna vezetésére arra alkalmas elitéltet kell kijelölni, és a foglalkozást ellenőrizni kell.

266. §

/1/ A sportfoglalkozások kötelezőek vagy kedvezmény jellegüek. A kötelező foglalkozáson - a felmentettek kivételével - valamennyi elitélt, a kedvezmény jellegüeken pedig csak azok vehetnek részt, akik erre engedélyt kaptak.

/2/ Minden végrehajtási fokozatban heti egy óra kötelező sportfoglalkozást kell tartani.

/3/ Kedvezmény jelleggel

- a börtönben heti egy óra,
- a szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen

heti két óra sportfoglalkozást lehet tartani, mig

- a büntetésvégrehajtási munkahelyen az elitélt a napirendtől és a rendelkezésre álló szabad időtől függően, korlátozás nélkül sportolhat.

/4/ A sportfoglalkozásokat munkaidő után vagy a heti pihenőnapon, illetőleg munkaszüneti napon kell tartani, a biztonsági szabályok megtartásával. A büntetésvégrehajtási beosztottak ezeken sem játékosként, sem játékvezetőként nem vehetnek részt.

267. §

A zárkákban és a lakóhelyiségekben a szabad idő kihasználására az intézet tulajdonában álló társasjáték engedéllyel tartható.

IV. C i m
A nevelés formái

Csoportos nevelés

268. §

/1/ A csoportos neveléssel az elitélt közösségi érzését, a közösségért való felelősségtudatát kell erősiteni. A csoportos

nevelés hatásának fokozása érdekében - a végrehajtási fokozatnak megfelelően - ellenőrzés mellett lehetővé kell tenni az elitéltek öntevékeny szervezeteinek müködését.

/2/ Az elitéltek csoportjait - a zárka-, lakóhelyiség-, és körletközösségeket, valamint a munkáltatás során létrehozott közösségeket /brigád, szalag, üzem/ - az intézeten belül az elitéltek életkorát, egyéniségét és a büntett jellegét figyelembe véve kell kialakitani.

269. §

/1/ Támogatni kell a tanuló- és szakköröket, valamint a müvelődési és sportközösségeknek öntevékeny szervezet formájában való létrehozását és müködését.

/2/ A csoportok vezetésével elitéltet kell megbizni; segitséget kell adni ahhoz, hogy az öntevékeny szervezetekben a jó magatartású, tevékeny elitéltek mind nagyobb számban vegyenek részt.

/3/ A csoportokat és az öntevékeny szervezeteket a jellegüknek megfelelő szakszolgálat irányitja és ellenőrzi.

270. §

/1/ Közösségi vezető csak szorgalmas és fegyelmezett elitélt lehet, aki alkalmas arra, hogy a közösség tagjainak szemléletét és magatartását a helyes irányban befolyásolja.

/2/ A tábor-, illetőleg a körletfelelőst, az öntevékeny szervezetek vezetőit, a szakoktatókat, a segédmüvezetőket és az iskolai oktatókat az intézet parancsnoka;

a zárka-, illetőleg a lakóhelyiség felelőst, valamint az öntevékeny szervezetek tisztségviselőit a nevelési szolgálat vezetője;

a brigád /szalag/ vezetőket és az üzemi közösség vezetőjét a müszaki vezető /főagronómus/ jelöli ki, illetőleg váltja le.

/3/ A közösségi vezetők megbizását és leváltását az intézeti parancsban kell közölni.

271. §

A közösségi vezetőtől meg kell követelni:

- az elitéltekre előirt szabályok megtartását és a közösség tagjaival való megtartatását, továbbá hogy
- társait az állampolgári kötelességek teljesitésére és egymás megbecsülésére nevelje;
- a közösségen belüli vitát a helyes irányban befolyásolja;
- a csoport, illetőleg az öntevékeny szervezet jellegének megfelelő tevékenységben az élen járjon;
- minden fegyelemsértést és egyéb rendkivüli eseményt jelentsen.

272. §

/1/ A csoportok és az öntevékeny szervezetek által végzett munka értékelése, valamint az ujabb feladatok meghatározása érdekében - szükség szerint - megbeszéléseket kell tartani. Ezeket megfelelő ellenőrzés mellett a közösségi vezető is tarthatja.

/2/ A csoportok és az öntevékeny szervezetek foglalkozásait a jóváhagyott tervnek megfelelően a közösségi vezető is vezetheti, az erre való felkészülését ellenőrizni kell.

/3/ Több közösség vagy az elitéltek nagyobb csoportja részére összevont foglalkozást csak büntetésvégrehajtási beosztott tarthat.

/4/ A megbeszélésen és a foglalkozásokon az elitéltek felszólalhatnak, észrevételeiket és javaslataikat elmondhatják, kérdéseket tehetnek fel, a büntetésvégrehajtási munkát és a büntetésvégrehajtási testület tagjait azonban nem birálhatják.

273. §

/1/ A közösségi vezetők munkáját rendszeresen, legalább három havonként értékelni kell. A példamutatókat dicséretben, a hanyagokat figyelmeztetésben kell részesiteni.

/2/ A közösségi vezető részére segitséget kell nyujtani, hogy feladatát zavartalanul elláthassa.

/2/ A csoportos neveléssel kapcsolatos feladatokat, a csoportok és az öntevékeny szervezetek működésének rendjét részleteiben külön utasitás szabályozza.

Egyéni nevelés

274. §

/1/ Az elitélt átnevelésére a csoportos nevelési módszerek mellett az egyéni neveléssel is törekedni kell. Ennek eredményessége érdekében lehetőség szerint meg kell ismerni az elitélt multját, jellemét, nézeteit és az általa elkövetett büntettről alkotott véleményét.

/2/ Az egyéni nevelés során el kell érni, hogy az elitélt a társadalomellenes nézeteinek hibás voltát felismerje, erkölcsi értékitélete fejlődjék, helyes nézetei erősödjenek, kételyeit és nehézségeit feltárja, ezek megoldásához segitséget kell adni.

275. §

/1/ A nevelő az elitéltekkel egyénenként is köteles foglalkozni, elsősorban azokkal, akik jellemük és tulajdonságaik folytán erre leginkább rászorulnak.

/2/ Az egyéni foglalkozást az előre meghatározott nevelési terv szerint, felkészülten kell lefolytatni; ennek során, foglalkozni kell az elitélt részéről felvetett kérdésekkel is.

A foglalkozáshoz fel kell használni a rendelkezésre álló iratok - rendőrségi vélemény, itéletkiadmány, fejlődési lap - adatait, a büntetésvégrehajtási testület tagjainak tájékoztatását és a közösségi vezetők jelentéseit.

/3/ Az egyéni nevelés során az elitélt magatartásától, egyéniségétől függően kell alkalmazni a felvilágositás, a meggyőzés és a kényszerités eszközeit.

A tapasztalatok rögzitése és felhasználása a nevelésben

276. §

/1/ A büntetés foganatbavételekor a hat hónapot meghaladó szabadságvesztésre elitéltről fejlődési lapot kell kiállitani. Az egyéni és a közös foglalkozások, továbbá az ellenőrzések adatai alapján az elitélt magatartásában, munkájában, erkölcsi szemléletében, a családjához való viszonyában beállott kedvező és kedvezőtlen változásokat, a dicséreteket, a kedvezményeket és a fenyitéseket a fejlődési lapra folyamatosan fel kell jegyezni.

/2/ Az elitéltről készitett feljegyzéseket a nevelési eszközök és módszerek megválasztásánál, a feltételes szabadságra bocsátás véleményezésénél, továbbá a szabad életre felkészitésnél figyelembe kell venni.

/3/ Az elitélt átszállitása esetén a fejlődési lapot továbbvezetés céljából a befogadó intézetnek kell megküldeni.

/4/ A fejlődési lap adatai és az elitélt személyes ismerete alapján időközönként értékelni kell a magatartásában, az értelmi és erkölcsi fejlődésében, a fegyelmi helyzetében tapasztalható változásokat és azok okait; meg kell határozni a nevelésével kapcsolatos további feladatokat.

/5/ Ha az elitélt büntetésének végrehajtása valamilyen okból megszakad, és a büntetés végrehajtását később más intézetben folytatják, a korábban vezetett fejlődési lapot a befogadó intézet köteles haladéktalanul beszerezni és tovább vezetni.

V. C i m

Fegyelmi felelősség és eljárás

277. §

/1/ Minden olyan magatartás miatt, amely e Szabályzatnak, valamint a napirendnek és a magatartási szabályoknak a rendelkezéseit sérti, az elitéltet felelősségre kell vonni, szükség esetén fegyelmi eljárást kell ellene inditani.

/2/ Ha az elitélt büntettet követ el, a fegyelmi fenyités mellett büntető feljelentést is kell tenni.

/3/ Fegyelmi eljárást kell inditani a szabálysértést elkövető elitélt ellen.

/4/ Vétkes károkozás esetén a kártéritési eljárás a fegyelmi felelősségrevonást nem zárja ki.

/5/ A fegyelmi jogkör gyakorlására az intézet parancsnoka jogosult. A fegyelmi felelősségrevonásra őt előljárója is utasithatja.

278. §

A fegyelmi fenyitések:

a/ dorgálás szóban vagy parancsban,

b/ szigoru megrovás parancsban,

c/ a szórakoztató közös foglalkozástól vagy azok egy részétől hat hónapig terjedhető eltiltás,

d/ a levelezéstől hat hónapig terjedhető eltiltás,

e/ látogató fogadásától hat hónapig terjedhető eltiltás,

f/ csomagküldeménytől egy évi terjedhető eltiltás,

g/ a keresményből saját célra felhasználható összeg csökkentése,

h/ harminc napig terjedhető magánelzárás, indokolt esetben a munkától elitiltással,

i/ husz napig terjedhető szigoritott magánelzárás,

j/ tiz napig terjedhető sötétzárka /Tvr 29.§ /1/ bek./.

279. §

/1/ A fenyités kiszabásáig felfedett fegyelmi vétségeket együttesen kell elbirálni. Az elitélt egy fegyelmi vétség, továbbá az együttesen elbirált több fegyelmi vétség miatt csak egy fenyitéssel sujtható; a levelezéstől, a látogató fogadásától és a csomagküldeménytől eltiltás azonban együttesen is alkalmazható; a levelezéstől és a látogató fogadásától eltiltás tartama ez esetben sem haladhatja meg a hat hónapot.

/2/ A levelezéstől és a látogató fogadásától eltiltás nem terjedhet ki a szabadulás előkészitésével kapcsolatos levélváltásra, illetőleg látogató fogadására.

/3/ A keresményből saját célra felhasználható összeg egy évig terjedhető időre, havonként harminc forintig csökkenthető.

280. §

/1/ A 278.§-ban felsorolt valamennyi fenyités férfi és női elitélttel szemben egyaránt alkalmazható.

/2/ A terhes és a kisgyermekes női elitélt szigoritott magánelzárással, illetőleg sötétzárkával nem fenyithető. A terhesség ötödik hónapjától kezdve nincs helye a keresményből felhasználható összeg csökkentésének és magánelzárásának sem. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a fenyités a terhes vagy a kisgyermekes női elitélt, illetőleg gyermeke egészségi állapotát ne befolyásolja.

281. §

/1/ A fegyelmi eljárást attól számitott tizenöt nap alatt kell lefolytatni, amikor a fegyelmi vétség a fegyelmi jogkör gyakorlójának tudomására jutott. Nincs helye a fegyelmi eljárás lefolytatásának, ha a fegyelmi vétség elkövetésétől hat hónap már eltelt.

/2/ A kiszabott, de az elitélt hibáján kivül meg nem kezdett fenyitést a kiszabástól számitott két hónap eltelte után nem szabad végrehajtani. Ha a végrehajtást gátló okot az elitélt idézte elő, a határidőt ennek az oknak a megszünésétől kell számitani.

/3/ Nem folytatható a megkezdett, de orvosi javaslatra félbeszakitott fenyités végrehajtása, ha a félbeszakitás tartama két hónapot meghalad.

282. §

/1/ A fegyelmi vétséget elkövető elitéltről az ezt észlelő büntetésvégrehajtási beosztott fegyelmi lapot állit ki, ezen a fegyelmi vétségre vonatkozó részletes adatokat feljegyzi. A kiállitott fegyelmi lapot a fegyelmi vétség vizsgálatára jogosult szolgálati előljárónak kell átadni.

/2/ Az elitélt a fegyelmi eljárás tartamára a többi elitélttől elkülönithető.

/3/ Ha a szolgálati előljáró a fegyelmi vétséget a fegyelmi lap alapján tisztázottnak találja, azt javaslatával az intézet parancsnoka elé terjeszti; ha a tényállás kiegészitésre szorul, a vizsgálatot negyvennyolc órán belül lefolytatja és előterjesztését ezután teszi meg. Az előterjeszéshez csatolni kell az elitélt fejlődési lapját.

/4/ Ha a parancsnok a vizsgálat kiegészitését látja szükségesnek, az iratokat a szolgálati előljárónak adja vissza és meghatározza a vizsgálat kiegészitésének határidejét.

/5/ A parancsnok a határozatának meghozatala előtt az elitéltet meghallgatja és a rendelkezésére álló összes adat alapján határoz. A határozatot az elitélt előtt kihirdeti.

/6/ A fegyelmi fenyités kiszabása ellen fellebbezésnek nincs helye.

/7/ A fenyitést vagy annak hátralevő részét kedvezményként a nevelés érdekében az azt kiszabó parancsnok engedheti el.

283. §

/1/ A fegyelmi fenyitésekről fegyelmi naplót kell vezetni; ebben fel kell tüntetni a fenyitett személyi adatait, a fegyelmi vétséget, a fenyités nemét, mértékét és lejáratának napját. A fenyitésre vonatkozó adatokat az elitélt fejlődési lapjára is fel kell jegyezni.

/2/ A levelezéssel, a látogató fogadásával és a csomagküldeménnyel kapcsolatos fenyitéseket az erre vonatkozó nyilvántartásban is fel kell jegyezni.

/3/ A fenyités végrehajtása után a fegyelmi lapot az elitélt fejlődési lapjához kell csatolni.

A magánelzárás fenyitések végrehajtása

284. §

/1/ A magánelzárást, a szigoritott magánelzárást és a sötétzárka fenyitést az e célra létesitett, az elitéltek elhelyezési körletétől elkülönitett zárkában kell végrehajtani.

/2/ A zárka berendezése: rögzitett kemény fekhely, a padlóhoz rögzitett ülőke, világitótest, mosdó csappal vagy viztartó edény és mosdótál.

/3/ Az elitéltet el kell látni ivópohárral, törülközővel és szappannal, továbbá nyáron egy, télen két takaróval.

/4/ A sötétzárka ablakát teljes elsötétitésre alkalmas felszereléssel kell ellátni.

/5/ A magánelzárással fenyitettet a napirend szerinti ébresztőnél egy órával korábban kell ébreszteni. Naponta harminc percig elkülönitve sétál. Nem olvashat, nem dohányozhat, - a

279.§ /2/ bekezdésében foglalt kivétellel - nem válthat levelet, látogatót nem fogadhat, csomagküldeményt nem kaphat.

/6/ Az elitéltet a magánzárkában elhelyezés előtt meg kell motozni és tőle minden olyan tárgyat el kell venni, amellyel magában vagy másban kárt tehet.

/7/ Ha a magánelzárással fenyitettet a munkától nem tiltották el, őt a munka kezdésekor a zárkából közvetlenül a munkahelyre, a munka befejezése után pedig nyomban a zárkába kell kisérni.

/8/ Ha a magánelzárással fenyitett munkát végez, a dolgozó elitéltek, egyébként pedig a nem dolgozó elitéltek élelmezésében részesül.

285. §

A szigoritott magánelzárással fenyitettel szemben a 284.§-ban foglaltakat az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni:

- munkát nem végezhet,
- élelmezése egyik napon kenyér és ivóviz, a másik napon a nem dolgozó elitélt élelemadagja.

286. §

A sötétzárkával fenyitettel szemben a 284.§-ban foglaltakat az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni:

- munkát nem végezhet,
- a séta ideje napi egy óra,
- a séta idejét kivéve a fenyités teljes tartama alatt az elsötétitett zárkában tartózkodik,
- élelmezése a nem dolgozó elitéltével azonos.

287. §

/1/ A magánelzárással, a szigoritott magánelzárással és a sötétzárkával fenyitettek ébresztéskor kötelesek nyomban felkelni, felöltözni, felszerelésüket és a zárkát rendbehozni.

/2/ A sétát valamennyi magánelzárással, szigoritott magánelzárással és sötétzárkával fenyitett részére lehetőleg egy időben kell megtartani akként, hogy a sötétzárkával fenyitettek sétája harminc perccel tovább tart. A sétára vonulást és az onnan visszatérést az alaki szabályok szigoru betartásával ugy kell megszervezni, hogy az elitéltek a zárkán kivül csak a sétára megállapitott időt töltsék.

/3/ A fenyitett élelmét előre adagolva kell a zárkába beadni. Ennek elfogyasztása után az elitélt az evőcsészét és az evőeszközt köteles nyomban elmosni és a zárkából kiadni.

/4/ A fenyitett a zárkában állhat, járkálhat vagy az ülőkén ülhet. Állandóan a zárka olyan részén köteles tartózkodni, hogy a figyelő nyiláson keresztül megfigyelhető legyen. Nem szabad a zárkában énekelni, fütyülni vagy egyébként hangosan viselkedni.

/5/ A fenyitett a takarodó jelére köteles levetkőzni és lefeküdni.

/6/ Ha az elitélt a fenyités végrehajtása alatt a rendet és a fegyelmet megsérti, őt felelősségre kell vonni, szükség esetén ujból meg kell fenyiteni. Ha a szigoritott magánelzárással, illetőleg sötétzárkával fenyitett elitélttel szemben ujabb fenyitésként e fenyitési nemek bármelyikét alkalmazzák, azt csak akkor szabad végrehajtani, ha az előző fenyités letöltésétől legalább öt nap már eltelt. Az elitélt erre az időre is elkülönithető.

288. §

/1/ A szigoritott magánelzárás, valamint a sötétzárka fenyités végrehajtása előtt az elitéltet orvossal kell megvizsgáltatni annak megállapitása végett, hogy a fenyités végrehajtásának nincs-e egészségügyi szempontból akadálya. Az orvos a megállapitásait a fegyelmi lapra feljegyzi és aláirja.

/2/ Ha az orvos megállapitása szerint a szigoritott magánelzárás, illetőleg a sötétzárka fenyités végrehajtásának egészségügyi szempontból akadálya van, ehelyett más fenyitést kell kiszabni, vagy a kiszabott fenyités végrehajtását el kell halasztani.

/3/ A magánelzárás, a szigoritott magánelzárás és a sötétzárka fenyités végrehajtása során az elitéltet az orvos hetenként megvizsgálja, az egészségügyi tiszthelyettes pedig kétnaponként ellenőrzi az egészségügyi követelmények betartását, valamint az elitélt állapotát.

/4/ Ha az orvos a megkezdett fenyités folytatását egészségügyi szempontból károsnak tartja, a végrehajtás félbeszakitására tesz javaslatot. A félbeszakitott fenyitést csak ujabb orvosi véleménytől függően lehet folytatni.

VI. C i m

Dicséret és kedvezmények

289. §

/1/ Dicséretben, illetőleg kedvezményben részesithető az az elitélt, aki példamutató magatartást, a munkában és a tanulásban átlagon felüli szorgalmat tanusitott vagy eredményt ért el, más elitéltek nevelésében hosszabb időn át eredményesen müködött közre, kötelesség teljesitésével kitünt.

/2/ Dicséretben, illetőleg kedvezményben kell részesiteni azt az elitéltet, aki életet vagy jelentős anyagi értéket mentett meg, illetőleg sulyos veszély elháritásában kiemelkedő segitséget nyujtott.

290. §

/1/ Az elitélt a következő dicséretben, illetőleg kedvezményben részesithető:

a/ szóbeli dicséret,

b/ dicséret parancsban,

c/ soron kivüli levélváltás,

d/ soron kivüli látogatás és a látogatási idő meghosszabbitása,

e/ soron kivüli csomagküldemény,

f/ a keresményből saját célra felhasználható összeg növelése,

g/ pénzjutalom,

h/ a kiszabott fenyités elengedése,

i/ rövid tartamu eltávozás engedélyezése /Tvr 33.§ /1/ bek./.

/2/ A keresményből saját célra felhasználható összeg alkalmanként legfeljebb száz forinttal növelhető, a pénzjutalom ezer forintig terjedhet.

291. §

/1/ A rövid tartamu eltávozás csak büntetésvégrehajtási munkahelyen engedélyezhető; háromtól hét napig terjedhet, tartama a szabadságvesztésbe beszámit. Az elitélt részére a parancsnok által aláirt eltávozási engedélyt kell adni, amely feltünteti a jelentkezés időpontját. Az eltávozás idejére az elitélt letétben lévő ruháját ki kell adni, a letétben lévő pénzéből, vagy a keresményéből az utiköltségnek megfelelő összegen felül napi harminc forint adható ki.

/2/ Ha az elitélt az eltávozás engedélyezett tartamának lejártakor nem jelentkezik, az intézet haladéktalanul megkeresi az elitélt lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságot az elővezetés iránt. Ha az elitélt a jelentkezést önhibájából mulasztotta el, az igazolatlan távollét tartama nem számit be a szabadságvesztésbe. A jelentkezés elmulasztása fegyelmi eljárást is von maga után.

292. §

/1/ A dicséretben, illetőleg kedvezményben részesitésre az a büntetésvégrehajtási beosztott tehet javaslatot, aki az

ennek alapjául szolgáló tényt észlelte. A javaslatot irásban, a szolgálati uton kell az intézet parancsnokához terjeszteni.

/2/ A javaslatnak a dicséret, illetőleg a kedvezmény alapjául szolgáló tényt és az elitélt korábbi magatartására vonatkozó adatokat kell tartalmaznia.

/3/ A dicséretben, illetőleg kedvezményben részesités az intézet parancsnokának hatáskörébe tartozik, szóbeli dicséretben az elitéltet a szolgálati ág vezetője is részesitheti.

293. §

/1/ Az elitélt egy alkalommal általában csak egy dicséretben, illetőleg kedvezményben részesithető, kiemelkedően példamutató magatartás vagy eredményes munka esetén azonban dicséret és kedvezmények együttesen is alkalmazhatók.

/2/ A dicséretet, illetőleg kedvezményt az elitélt fejlődési lapjára; a levélváltással, a látogatással és a csomagküldeménnyel kapcsolatos kedvezményeket az ezekre vonatkozó nyilvántartásba is fel kell jegyezni. A dicséretre, illetőleg a kedvezményre vonatkozó javaslatot az elitélt fejlődési lapjához kell csatolni.

VII. FEJEZET

AZ ELITÉLTEK MUNKÁLTATÁSA

I. C i m

Alapelvek

294. §

/1/ Az elitélt részére a büntetésvégrehajtási intézet adottságaihoz képest munkát kell biztositani. A munkáltatást alá kell rendelni a büntetésvégrehajtás céljának /Tvr 22.§ /2/ bek./.

/2/ Az elitélt köteles a részére kijelölt munkát vonakodás nélkül, a legjobb tudása szerint elvégezni.

295. §

/1/ A munkáltatás célja, hogy elősegitse
- az elitélt átnevelését,
- testi és szellemi erejének fenntartását,
- a szakmai gyakorlottság megszerzésével a társadalomba beilleszkedését.

/2/ Az elitélt munkáját dijazni kell.

/3/ Az intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló alkalomszerü munkában az elitélt dijazás nélkül köteles részt venni.

II. C i m

A munkába állitás

296. §

/1/ Az elitéltet a lehetőségekhez képest a szabadságvesztés foganatbavételétől kezdve termelőmunkával kell foglalkoztatni.

/2/ A munka kijelölésénél figyelembe kell venni az elitélt fizikai képességeit, testi adottságait és a lehetőség szerint szakmai képzettségét is.

/3/ A fizikai képességek elbirálásánál elsősorban az orvos véleménye az irányadó. A beteg vagy a munkaképtelen elitéltet munkára beosztani nem szabad. A csökkent munkaképességü elitéltet - amennyiben ennek feltételei fennállnak - a munkaképességének megfelelően kell foglalkoztatni.

297. §

A terhes és a szoptató nőt nem szabad az egészségére káros munkakörben foglalkoztatni. A terhesség negyedik hónapjától kezdve nem osztható be nehéz testi munkára, éjszakai munkára és tulmunkára; ha a munkáltatás több müszakban történik, biztositani kell, hogy lehetőleg a délelőtti müszakban dolgozzék.

III. C i m

A munkáltatás szervezete

298. §

/1/ Az elitélt az intézeten belül müködő büntetésvégrehajtási vállalatnál, házi üzemben vagy fenntartási munkával foglalkoztatható.

/2/ Ha az őrzés biztositható, az elitéltet a foglalkoztatás szélesitése érdekében, a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának előzetes engedélyével, az intézeten kivül is lehet foglalkoztatni.

/3/ Az elitélt munkája magáncélra nem vehető igénybe.

299. §

/1/ A munka szervezetét és a munkarendet a munka jellegének megfelelően, a végrehajtási fokozatra figyelemmel kell kialakitani.

/2/ A munka szervezetének és a munkarendnek valamennyi fokozatban biztositania kell a szervezett, folyamatos és egyenletes munkát, valamint a szigoru munkafegyelmet.

/3/ A munka szervezete és a munkarend a szigoritott börtönben szigoruan kötött, a börtönben kötött. E fokozatok jellegének megfelelően kell korlátozni az elitéltek mozgását és őket ugy a munka végzése alatt, mint a munkaközi szünetekben szoros ellenőrzés alatt kell tartani.

300. §

/1/ A munkát ugy kell megszervezni, hogy az elitélt által végzett munka mennyisége és minősége lehetőleg egyénenként mérhető, ellenőrizhető és értékelhető legyen.

/2/ A selejtes, hanyag munkát végző, a munkát akadályozó vagy a munkafegyelmet sértő elitéltet felelősségre kell vonni. Amennyiben kárt okozott, a kárfelelősségre vonatkozó szabályok

szerint kell eljárni. A munkában átlagon felüli szorgalmat és eredményt mutató elitéltet dicséretben, illetőleg kedvezményben lehet részesiteni.

301. §

/1/ Ha a munka jellege ezt szükségessé és lehetővé teszi, az elitélteket brigádokba vagy más szervezeti egységekbe /csoport, szalag stb./ kell beosztani.

/2/ A szervezeti egység élére elitéltet /brigád-, csoport-, szalagvezetőt stb., a továbbiakban:brigádvezető/ lehet állitani. Ezzel a feladattal a munkában élenjáró, fegyelmezett magatartásu elitélt bizható meg. A brigádvezető a feladatát a munkát közvetlenül irányitó büntetésvégrehajtási beosztott, illetőleg vállalati dolgozó utasitása alapján látja el. Köteles a termelési feladatok végrehajtását, a fegyelmezett és a jó minőségü munkát a többi elitélttől megkövetelni, a munkában és a fegyelemben példát mutatni, a szervezeti egység munkájáról, az ezen belül felmerülő fontosabb eseményekről a munkavezetőnek beszámolni; a szervezeti egység munkájáért és fegyelméért felelősséggel tartozik.

/3/ A brigádvezető a munka szervezetére és menetére vonatkozó előirás szerint vesz részt a termelőmunkában.

302. §

/1/ Az elitélt a kijelölt időben köteles a munkát megkezdeni és azt folyamatosan végezni; a munkahiányt vagy a munkát akadályozó bármely körülményt a brigádvezető utján vagy személyesen haladéktalanul jelenteni kell a munkavezetőnek.

/2/ Az elitélt a munkából csak betegség vagy más, igazolt akadályozó körülmény esetén maradhat távol; a munkahelyről csak a munkarendben meghatározott esetben és módon, illetőleg a munkavezető engedélye alapján, felügyelet mellett távozhat.

303. §

Ha a munka szervezetté tétele, az őrzés biztonsága, illetőleg a munkafegyelem fenntartása szükségessé teszi, az elitélteket üzemenként vagy a munkabeosztásnak megfelelően megkülönböztető jelzések viselésére lehet kötelezni.

IV. C i m

A munkára ösztönzés

Az elitéltek termelési versenye

304. §

/1/ Az átnevelés eredményessége, az elitéltek közösségi érzésének, felelősségének kialakitása és növelése, valamint a termelés fokozása érdekében termelési versenyt lehet szervezni. Ez az adottságoknak megfelelően egyéni, vagy csoportos /brigád stb./ verseny lehet.

/2/ A termelési verseny nyilvánosságát a rendelkezésre álló eszközökkel - intézeti parancs, faliujság, rádió stb. utján - kell biztositani. A kitüzött feladatoknak mérhetőknek, értékelhetőknek kell lenniök.

/3/ A versenyben kitünt elitélteket az előre meghatározott kedvezményben, jutalomban kell részesiteni.

Termelési értekezletek

305. §

/1/ Az elitéltek részére az előre meghatározott terv szerint termelési szervezeti egységenként, vagy összevontan termelési értekezletet kell tartani. Ezeken értékelni kell az elitéltek munkájának eredményeit és munkafegyelmét, meg kell határozni az ujabb feladatokat és ezek végrehajtásának szervezeti és müszaki rendjét. A termelési értekezleteket ugy kell szervezni, hogy a fegyelem és rend javitását, a munka eredményességének fokozását szolgálják.

/2/ A termelési versenyben elért eredményeket általában összevont termelési értekezleten kell értékelni. Ez alkalomnal kell kihirdetni a versenyben jó eredményt elért elitéltek dicséretben, illetőleg kedvezményben részesitését.

/3/ Az elitéltek a termelési értekezleten észrevételeket és javaslatokat tehetnek, a kiadott utasitásokat, valamint a büntetésvégrehajtási testület tagjainak, illetőleg a vállalati dolgozóknak munkáját azonban nem birálhatják.

Ujitás, találmány

306. §

/1/ Elő kell segiteni az elitélteknek ujitás, illetőleg találmány kidolgozására irányuló megalapozott törekvését. A büntetésvégrehajtás követelményeinek megtartása mellett, az intézet adottságain belül biztositani kell az ujitások és a találmányok kidolgozásának müszaki feltételeit.

/2/ Az ujitás és a találmány kidolgozására, az ennek érdekében szükséges kisérletekre az elitélttel szerződés nem köthető.

307. §

/1/ Az ujitási, illetőleg a találmányi javaslatot a büntetésvégrehajtási vállalat ujitási megbizottjához vagy az intézet parancsnokához kell benyujtani. Erről átvételi elismervényt kell adni,és azt az elitélt iratai közé kell helyezni. Az elitéltet - kérésére - ujitási, illetőleg találmányi ügyének állásáról tájékoztatni kell.

/2/ Ha az ujitást, illetőleg a találmányt az intézet, illetve a büntetésvégrehajtási vállalat nem hasznosithatja, vagy ha az ujitási dij a jogszabályokban meghatározott értékhatárt előreláthatóan meghaladja, a javaslatot a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságához kell felterjeszteni.

308. §

A népgazdaság más területén is hasznositható ujitás továbbitásáról az intézet, illetőleg a büntetésvégrehajtási vállalat gondoskodik, és képviseli az elitélt érdekeit.

309. §

Az elitélt ujitásának, illetőleg találmányának kezelésére és elbirálására, a találmány szabadalmaztatására, valamint az elitéltet megillető ujitási, illetőleg találmányi díjra az általános szabályok az irányadók.

V. C i m

Az elitéltek munkaideje

310. §

/1/ Az elitéltek munkaideje általában napi nyolc óra; a munka természetéhez képest ezt meg is haladhatja /Tvr 24.§ /1/ bek./.

/2/ A Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága az /1/ bekezdésben megjelölttől eltérő munkaidőt állapithat meg, ha ezt a munka rendkivüli körülményei vagy a büntetésvégrehajtás szempontjai indokolttá teszik. Rövidebb munkaidőt általában csak azokra a munkakörökre lehet megállapitani, amelyekre a munkajogi szabályok rövidebb munkaidőt rendelnek el.

/3/ A munkaidőt napi, heti vagy havi keretben kell megállapitani.

311. §

A mezőgazdaságban és a rokon termelési ágakban az elitéltek munkaideje a munka természetéhez igazodik; általában az állami gazdaságok munkavállalóira vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

312. §

/1/ A munkaidő kezdetét, végét, a munkaközi szüneteket és a müszakok beosztását a parancsnok a munkarendben állapitja meg. A munkaközi szünet a munkaidőbe nem számitható be.

/2/ A munkaidő általában osztatlan, a parancsnok azonban a munkarendben indokolt esetben osztott vagy egyenlőtlen munkaidőt is megállapithat.

313. §

/1/ A huszénkét órától hat óráig terjedő idő alatt végzett munka éjjeli munka.

/2/ A mezőgazdaságban és a rokon termelési ágakban a huszonegy órától öt óráig terjedő idő alatt végzett munka számit éjjeli munkának.

/3/ A három müszakban dolgozó munkahelyen a harmadik müszakban végzett munkát kell éjjeli munkának tekinteni.

314. §

/1/ Az elitéltnek a munkarendben meghatározott munkaidőt meghaladó munkája tulmunka.

/2/ Tulmunkát havi nyolc órát meg nem haladó időre az intézet parancsnoka rendelhet el, ezt meghaladó időre a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága engedélyezhet. Az elitélt havi tizenhat órát meghaladó tulmunkára nem kötelezhető.

/3/ A tulmunkát elrendelő utasitást az elitélt köteles végrehajtani.

315. §

/1/ A dolgozó elitéltet minden héten egy pihenőnap illeti meg. A pihenőnap általában vasárnap, ha azonban a munka jellege vagy egyéb körülmények indokolttá teszik, más napokon is ki lehet adni. A pihenőnap áthelyezését ugy kell végrehajtani, hogy az elitélt esedékes látogatását ne akadályozza.

/2/ A mezőgazdaságban csucsmunkák idején vagy egyéb rendkivüli esetben az elitéltek szükség szerint az esedékes pihenőnapon is foglalkoztathatók munkával. A folyamatos foglalkoztatás tizennégy napot ez esetben sem haladhat meg.

/3/ Ha a szabadban végzendő munka a kedvezőtlen időjárás következtében a teljes napi munkaidőn át nem végezhető, az igy kieső munkanap pihenőnapként beszámitható. E cimen harminc napon belül legfeljebb két - nem egymás után következő - napot lehet pihenőnapként beszámitani; e napon az elitélt más munkával sem foglalkoztatható.

/4/ A munkára igénybe vett pihenőnapot - ha a /3/ bekezdésben foglalt beszámitásnak nincs helye - két héten belül ki kell adni.

316. §

/1/ Munkaszüneti napon az elitéltet csak a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának engedélyével szabad termelőmunkára igénybe venni.

/2/ A munkaszüneti napon a folyamatos fenntartási, illetőleg ellátási munkára igénybevételt külön utasitás szabályozza.

/3/ A munkával eltöltött munkaszüneti nap helyett más munkanap nem adható ki. Az elitéltet a munkaszüneti napon végzett munkáért a megállapitott dijazás illeti meg.

317. §

Két munkanap között az elitélt részére pihenőidőt kell biztositani. A pihenőidő nyolc óránál kevesebb nem lehet.

VI. C i m

Az elitéltek dijazása

318. §

/1/ Az elitélt az általa végzett munka mennyiségének és minőségének megfelelő dijazásban részesül.

/2/ A dijazás rendszerét ugy kell kialakitani, hogy az átnevelést elősegitse,és a termelőmunka hatékonyságának emelésére ösztönözzön.

319. §

/1/ Az elitélteket teljesitménybér vagy időbérrendszerben kell dijazni.

/2/ A dijazás rendszerét a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága határozza meg. A dijtételek és arányok megállapitásánál figyelembe kell venni a szabad munkavállalók hasonló munkakörben alkalmazott bértételeit és arányait.

320. §

Az elitélt hibájából eredő teljesen selejtes termékért dijazás egyáltalában nem, a részlegesen selejtes termékért pedig csökkentett mértékü dijazás jár, a selejtre vonatkozó általános iparági szabályoknak megfelelően.

321. §

Az elitéltek dijazásának pótlékait, azok mértékét és elszámolásának módját a munkabérpótlékokra érvényes általános rendelkezések figyelembevételével a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága határozza meg.

322. §

Az elitélt részére elszámolt keresmény felhasználására - a 323.§-ban szabályozott kivétellel - az alábbiak irányadók:

a/ a keresmény teljes összegéből le kell vonni a külön jogszabályban előirt adót és az elitélt eltartásával felmerülő költségeket;

b/ ez után le kell vonni azt az összeget, amelyet az elitélt szükségleti cikkek vásárlására fordithat;

c/ az adó, az elitélt eltartásával felmerülő költségek és a szükségleti cikkek vásárlására fordithető összeg levonása

után fennmaradó részre az általános szabályok szerint vezethető végrehajtás;

d/ az a/-c/ pontokban felsoroltak szerint csökkentett keresményt meg kell osztani ugy, hogy

- annak a külön utasitásban meghatározott részét az elitélt azon hozzátartozóinak kell megküldeni, akikkel szemben őt tartási kötelezettség terheli, de a tartásdijat a keresményből végrehajtás során nem vonták le,

- a fennmaradó részt az elitélt részére tartalékolni kell, és a szabaduláskor kell kifizetni.

323. §

Büntetésvégrehajtási munkahelyen a keresmény felhasználásának rendje a következő:

a/ a keresmény teljes összegéből le kell vonni a külön jogszabályban előirt adót és az elitélt eltartásával felmerülő költségeket;

b/ az a/pontban meghatározott levonások után a keresmény fennmaradó részére az általános szabályok szerint vezethető végrehajtás;

c/ az igy csökkentett összegnek a külön utasitásban meghatározott részét az elitélt azon hozzátartozóinak kell megküldeni, akikkel szemben őt tartási kötelezettség terheli, de a tartásdijat a keresményből végrehajtás során nem vonták le;

d/ a b/ és c/ pontban szabályozott levonásoknak csak olyan mértékben van helye, hogy szükségleti cikkek vásárlására a külön utasitásban meghatározott összeg érintetlenül maradjon.

VII. C i m

A dolgozó elitélt egészségvédelme

Munkavédelem

324. §

Az elitélt részére biztositani kell az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit. Ezeket - a munkavédelemre

vonatkozó általános és szakmai szabályokkal összhangban -.a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága határozza meg.

325. §

/1/ Ha a dolgozó elitélt egészségét vagy testi épségét a munka végzése során veszély fenyegeti, a munkavédelemre vonatkozó általános, illetőleg a szakmai óvórendszabályok figyelembevételével védőintézkedéseket kell tenni. Ez védőberendezés alkalmazásával, védőeszköz és felszerelés, valamint védőétel és védőital juttatásával történhet.

/2/ Ha valamely gépre, berendezésre vagy munkaeszközre nézve a szakmai óvórendszabály nem rendelkezik, a körülményeknek megfelelő védőintézkedést kell tenni.

326. §

A védőételt és a védőitalt az erre vonatkozó általános szabályokban meghatározott esetekben, az orvos javaslatára kell biztositani. A védőétel és a védőital csak a munkában eltöltött napokra jár, azt térités nélkül kell kiadni.

327. §

Az elitélt az előirt védőberendezéseket és védőeszközöket használni köteles. Ennek elmulasztása esetén őt felelősségre kell vonni.

328. §

/1/ Az elitéltet a munkába állitása előtt, illetőleg uj munkára beosztása esetén baleseti oktatásban kell részesiteni.

/2/ A baleseti oktatás elméleti és gyakorlati részből áll. Ezt a külön utasitásban meghatározott időközönként meg kell ismételni. Az elitélt a baleseti oktatásban részvételét aláirásával igazolja.

329. §

A büntetésvégrehajtási intézetekben a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága által meghatározott időközönként munkavédelmi szemlét kell tartani.

Betegellátás és baleseti biztositás

330. §

A dolgozó elitéltet megbetegedése esetén e Szabályzat II.Fejezetének V.Cimében meghatározott egészségügyi ellátás illeti meg. Betegsége tartamára pénzjuttatásban /táppénz/ nem részesül.

331. §

/1/ Az elitélt üzemi baleset vagy foglalkozási betegség által okozott munkaképesség csökkenés vagy megrokkanás esetén a szabadulása után a dolgozók társadalombiztositási nyugdijáról szóló jogszabályok szerint baleseti járadékra, illetőleg rokkantsági nyugdijra jogosult.

/2/ Ha az /1/ bekezdésben emlitett elitélt a szabadulása után az üzemi baleset vagy a foglalkozási betegség következtében gyógykezelésre szorul, jogosult a betegségi biztositásnak az üzemi balesct és a foglalkozási betegség esetében járó szolgáltatásaira is.

/3/ Az elitélt üzemi balesete jellegének elbirálásánál a dolgozók üzemi balesetére vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni.

/4/ A büntetésvégrehajtási intézet, illetőleg a büntetésvégrehajtási vállalat az /1/ és /2/ bekezdésben felsorolt juttatások költségeinek fedezésére a külön jogszabályban meghatározott járulékot fizeti.

332. §

A szabadságvesztés tartama alatt az üzemi baleset vagy a foglalkozási betegség következtében gyógykezelésre szoruló elitélt ápolásáról és kezeléséről a büntetésvégrehajtási intézet

gondoskodik. Pénzjuttatásban /táppénz/ az elitélt az esetben sem részesül.

333. §

/1/ A baleseti vizsgálatot a büntetésvégrehajtási intézet, illetőleg a büntetésvégrehajtási vállalat folytatja le, és erről jegyzőkönyvet vesz fel, amelyet megküld az elitélt lakóhelye szerint illetékes társadalombiztositási szervnek. A baleset üzemi jellege tekintetében a társadalombiztositási szerv határoz.

/2/ A baleseti jegyzőkönyvet az elitélt büntetésvégrehajtási irataihoz kell csatolni.

334. §

/1/ Az elitélt a baleseti járadékra, illetőleg a rokkantsági nyugdijra vonatkozó igényét a szabadulása után az illetékes társadalombiztositási szerv utján érvényesitheti. Az ehhez szükséges adatokat /baleseti jegyzőkönyv/ a büntetésvégrehajtási intézet szolgáltatja.

/2/ Az elitélt balesetével kapcsolatos részletes eljárást külön utasitás szabályozza.

VIII. C i m

A szakmai képzés és továbbképzés

335. §

Az elitéltek büntetésük tartamához képest betanitott munkás-, ahol ezt az adottságok lehetővé teszik, szakmunkásképzésben kell részesiteni /Tvr 25.§/.

336. §

/1/ A szakmai képzés fő formája a betanitott munkásképzés. Ebbe annyi elitéltet kell bevonni, hogy az intézetben

folyó termeléshez szükséges munkaerő utánpótlást biztositsa.

/2/ A betanitott munkás-képzés elméleti és gyakorlati részből áll. Az elméleti oktatást munkaidő után kell megtartani, a gyakorlati képzés a termelőmunkában való részvétel során történik.

337. §

/1/ A szakmunkás-képzésben résztvevő elitéltek tantervére, vizsgáztatására és az ezzel elnyerhető képesitésre vonatkozóan a munkaügyi miniszternek és az illetékes szakminiszteręknek a szakmunkás-képzésre vonatkozó rendelkezései az irányadók.

/2/ A szakmai oktatás szervezetét, módszereit, a tanfolyamok fornáit - a helyi adottságok figyelembevételével - a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága határozza meg.

VIII. FEJEZET

A SZABADULÁSRA VALÓ FELKÉSZITÉS

338. §

/1/ Az elitéltet a szabadságvesztés tartama alatt fel kell készitení a szabadulás utáni életre. Törekedni kell arra, hogy a családi kapcsolatai lehetőleg rendeződjenek, és tisztázni kell letelepedésének, munkába állásának lehetőségeit.

/2/ Biztositani kell, hogy az elitélt a várható szabadulását megelőző két hónapban a szabadulása utáni letelepedésével, munkába állásával és családi életének rendezésével kapcsolatban hozzátartozóival, volt vagy leendő munkáltatójának megbizottjával személyesen vagy levelezés útján érintkezzék.

/3/ A munkaerőgazdálkodási, illetőleg a munkáltató szervek a szabaduló munkába állitásának megkönnyitése érdekében az intézetben eljárhatnak. Megbizottjuk az intézet rendjének sérelme nélkül a szabadulás előtt álló elitélttel beszélhet.

339. §

/1/ A szabadulás utáni letelepedéssel és munkába állással kapcsolatos intézkedéseket az intézet parancsnoka akkor is köteles megtenni, ha azt az elitélt nem kezdeményezi.

/2/ A várható szabadulás előtt egy hónappal, az azonnali szabadulás esetén a szabaditástól számitott három napon belül értesitést kell küldeni az elitélt lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes járási /városi, városi kerületi/ tanács végrehajtó bizottságának és rendőrkapitányságnak arról az elitéltről,

a/ aki többszörösen büntetett vagy konok bünöző,

b/ aki birói kitiltás hatálya alatt áll,

c/ akit három évnél hosszabb tartamu szabadságvesztésre itéltek,

d/ aki a büntetésvégrehajtási intézet parancsnokának megitélése szerint - az előző pontokban meghatározott körülményekre tekintet nélkül - a társadalomba való beilleszkedés szempontjából segitségre, illetőleg ellenőrzésre szorul,

e/ aki - az előző pontokban meghatározott eseteken kivül - a munkába állást illetően segitségnyujtást kér. Utóbbi esetben a rendőrkapitányságot nem kell értesiteni.

/3/ Ha az elitélt számára a volt lakóhelyétől /tartózkodási helyétől/ különböző helységben igazoltan megfelelő munkalehetőség kinálkozik, vagy őt a biróság volt lakóhelyéről /tartózkodási helyéről/ kitiltotta, az értesitést annak a tanácsi végrehajtó bizottságnak és rendőrkapitányságnak kell megküldeni, amelynek területén az elitélt letelepedni vagy huzamosan tartózkodni szándékozik.

/4/ Az értesités egy példányát az elitélt büntetésvégrehajtási irataihoz kell csatolni.

340. §

Az elitéltet szabadulása előtt ki kell oktatni, hogy ha a munkába állása, illetőleg a letelepedése tekintetében nehézségek merülnek fel, segitség iránti kérésével milyen szervhez kell fordulnia.

Segélyezés

341. §

/1/ Az elitélt keresményéből a szabadulást megelőző időszakban az utazási és három-négy napi létfenntartási költségének fedezésére szükséges összeget vissza kell tartani és ezt a szabadulásakor kell kiadni.

/2/ A szabaduláskor az elitélt esetleges elszámolatlan keresményére előleg adható, ezt azonban az elszámoláskor a keresményből le kell vonni.

342. §

/1/ Ha a szabaduláskor az elitélt sem keresménnyel, sem letétben lévő pénzzel nem rendelkezik, részére az intézet ellátmánya terhére kell lakóhelyéig a második kocsiosztályra szóló vasuti jegyet megváltani és egy napi hideg élelmet kell kiadni.

/2/ Ha a pénzzel nem rendelkező szabadulónak nincs lakása vagy hozzátartozója és a munkába állása még nem biztositott, részére átmeneti segélyt kell adni. A segély legfeljebb három-négy napi létfenntartási költséget tehet ki, összegét a szabaduló körülményeinek mérlegelése alapján kell megállapitani.

343. §

Ha az elitéltnek a letétjében nincs megfelelő ruhája, a szabadulása előtt két hónappal köteles hozzátartozójától a szükséges ruhanemü megküldését kérni. Ha a szükséges ruhanemüt hozzátartozói sem biztositják és keresménye sincs, részére segélyruházatot kell kiadni. Ez csak a legszükségesebb ruhanemüből állhat, megfelelő állapotban kell lennie, azt a szabaduló visszaadni nem tartozik.

IX. FEJEZET

A HALÁLBÜNTETÉS VÉGREHAJTÁSA

344. §

/1/ A halálbüntetés végrehajtásáról az első fokon eljárt biróság, ha a Legfelsőbb Biróság járt el első fokon, az a biróság gondoskodik, amelynek egyébként első fokon el kellett volna járnia.

/2/ A halálbüntetést csak akkor lehet végrehajtani, ha a kegyelemre irányuló kérelmet elutasitották.

/3/ A kegyelmezést megtagadó döntés kihirdetése előtt a végrehajtásról gondoskodó biróság az elitéltet igazságügyi orvosszakértővel /birósági orvossal/ vagy az intézeti orvossal megvizsgáltatja annak megállapitása végett, hogy a halálbüntetés végrehajtásának nincs-e törvényes akadálya.

/4/ Teherben lévő nővel és elmebeteggel a kegyelmezést megtagadó döntést közölni, ~~és~~ rajtuk a halálbüntetést végrehajtani a terhesség megszünte, illetőleg felgyógyulásuk előtt nem szabad.

/5/ Ha a halálbüntetés végrehajtásának törvényes akadálya van, a biróság ezt végzésben megállapitja, és ezt a büntetésvégrehajtási intézet parancsnokával közli. A parancsnok az elitélt felgyógyulásáról vagy terhességének megszüntéről a biróságot haladéktalanul értesiti.

345. §

/1/ A biróság rendelkezése alapján az elmebeteg elitéltet az Országos Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyitó Intézetbe, a teherben levő nőt a szülés idejére, illetve felgyógyulásáig a Központi Kórházba kell szállitani.

/2/ A kegyelmezés megtagadását, annak a biróság által történő közlése előtt az elitélt tudomására hozni nem szabad.

346. §

/1/ Ha a halálbüntetés végrehajtásának nincs akadálya, a kegyelmezést megtagadó döntés kihirdetése előtt a biróság megkeresi az illetékes büntetésvégrehajtási intézet parancsnokát annak közlése végett, hogy a biróság által tervezett időpontra a halálbüntetés végrehajtásának nincs-e akadálya.

/2/ Az intézet parancsnoka a biróság által meghatározott időre a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságától itéletvégrehajtó kirendelését kéri, és ezt az intézkedést haladéktalanul közli a biróággal.

/3/ A kegyelmezést megtagadó döntést a biróság az ügyész, az elitélt és a védő előtt hirdeti ki. A kihirdetés feltételeiről a parancsnok gondoskodik.

/4/ A halálbüntetést a kegyelmezést megtagadó döntés kihirdetését követő napon kell végrehajtani, lehetőleg a kora reggeli órákban.

347. §

/1/ A kegyelmi kérelem elutasitásának kihirdetése után az elitéltet az erre a célra kijelölt zárkában kell elhelyezni, és az Őrszolgálati Szabályzatban foglaltak szerint kell őrizni.

/2/ Ha egyidőben több elitélten kell halálbüntetést végrehajtani, minden elitéltet külön zárkában kell elhelyezni.

/3/ A halálraitéltet - a részére kijelölt zárkában - a parancsnok és helyettese, az őrparancsnok, az illetékes biró és az ügyész keresheti fel és beszélhet vele.

/4/ A halálraitélttel - a látogatóhelyiségben - védője és azok a hozzátartozói beszélhetnek, akikkel a halálraitélt maga is beszélni kiván.

/5/ A halálraitélt és látogatói egymást nem érinthetik, egymásnak semmit sem adhatnak át.

/6/ A halálraitélt kérelmére lehetővé kell tenni, hogy végrendelkezzék.

/7/ A halálraitélt - térítés nélkül - a norma szerinti élelmezésnél jobb élelmezésben részesülhet. Részére dohánynemüt is lehet adni.

348. §

A halálbüntetést zárt helyen kötéllel vagy agyonlövéssel, büntetésvégrehajtási intézetben kell végrehajtani.

349. §

/1/ Az itélet végrehajtásánál jelen kell lenni: a kiküldött birónak, az ügyésznek, a jegyzőkönyvvezetőnek, két kirendelt orvosnak, az intézet parancsnokának vagy helyettesének, az itéletvégrehajtónak, valamint a kivezényelt őrségnek.

/2/ Az itélet végrehajtásánál jelen lehetnek: az /1/ bekezdésben megjelölt személyek felügyeleti hatóságának ellenőrzésre jogosult kiküldöttei.

/3/ Más személyek jelenlétét a büntetésvégrehajtás országos parancsnoka engedélyezi.

350. §

/1/ A biró - miután az elitélt személyazonosságát megállapitotta - a kegyelmi kérelem elutasitására vonatkozó döntést felolvassa, majd az elitéltet átadja az itéletvégrehajtónak, és utasitást ad a kivégzésre.

/2/ Az itéletvégrehajtó az elitéltet átveszi, és az itéletet végrehajtja. A kivégzés megtörténtét jelenteni kell a birónak.

351. §

Több halálbüntetés egyidejü végrehajtása esetén az a halálraitélt, akinek kivégzésére utóbb kerül sor, az előbbi kivégzést és a kivégzettet nem láthatja. Az előbb kivégzettet el kell takarni.

352. §

/1/ Ha az orvosok egyetértően megállapitják a halál bekövetkezését, ezt jelentik a birónak. A holttestet a halál bekövetkezte után harminc percig a bitófán kell hagyni, és arról csak ujabb orvosi vizsgálat után szabad leemelni.

/2/ A kivégzett holttestét - két órán belül - a büntetésvégrehajtási intézetből elszállitani, felboncolni, eltemetni nem szabad.

353. §

/1/ A kivégzésről az orvosok által felvett halottvizsgálati jegyzőkönyv és halotti bizonyitvány alapján az illetékes anyakönyvi hivatalt értesiteni kell.

/2/ A kivégzés megtörténtét - hely és időpont megjelölésével - a kivégzett nyilvántartó lapjára fel kell jegyezni. A halottvizsgálati jegyzőkönyv egy példányát a kivégzett elitélt irataival együtt meg kell őrizni.

/3/ A halálesetről értesiteni kell a kivégzett lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságot, ha a kivégzett hadkötęles volt, az illetékes honvéd kiegészitő parancsnokságot is.

354. §

Halálbüntetés végrehajtásával kapcsolatos munkára elitéltet és előzetesen letartóztatottat igénybe venni tilos.

355. §

/1/ A kivégzett holttestét hozzátartozóinak nem szabad kiadni.

/2/ A holttest temetőbe szállitásáról és eltemettetéséről a büntetésvégrehajtási intézet gondoskodik.

/3/ A kivégzett holttestét csak köztemetőben, az ismeretlen holttestek temetésére kijelölt helyen, jeltelen sirban szabad eltemetni. A temetésen a temetkezési vállalat szükséges dolgozóin és az ellenőrzést végző büntetésvégrehajtási beosztotton kivül más nem vehet részt.

356. §

Ha a kivégzés agyonlövéssel történik, e Fejezet rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka az őrség tagjai közül - tiszt parancsnoksága alatt álló - négytagu kivégző osztagot jelöl ki. Egyebekben erre az esetre az Őrszolgálati Szabályzat az irányadó.

X. FEJEZET

A FIATALKORUAKRA VONATKOZÓ KÜLÖN RENDELKEZÉSEK

I. C i m

A szabadságvesztés végrehajtása

357. §

/1/ E Szabályzat rendelkezéseit a fiatalkoru elitélt esetében az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

/2/ A fiatalkoruak szabadságvesztését külön büntetésvégrehajtási intézetben - a fiatalkoruak börtönében, illetőleg a fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén - kell végrehajtani.

/3/Ha a fiatalkoruként elitélt a büntetés megkezdésekor huszadik életévét már betöltötte, büntetését felnőttkoruak intézetben, az alábbiak szerint kell végrehajtani:

a/ ha a biróság ugy rendelkezett,hogy a szabadságvesztést a fiatalkoruak börtönében kell végrehajtani, -börtönben;

b/ ha pedig ugy rendelkezett, hogy a büntetés a fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén hajtandó végre, szigoritott büntetésvégrehajtási munkahelyen, mig

c/ a gondatlan büntett miatt elitélt esetében büntetésvégrehajtási munkahelyen.

/4/ Ha a fiatalkoru a huszadik életévét a büntetés végrehajtása alatt tölti be, és a büntetés hátralevő része egy évet meghalad, azt a/3/ bekezdés szerint kell végrehajtani.

A szabadságvesztés végrehajtásának rendje

358. §

A fiatalkoruak börtönében az elitélt

- szabad idejének felhasználása irányitott;
- az intézeten belül szervezett csoportban és kisérettel mozoghat;
- sétáját szervezett csoportban végzi;
- hozzátartozójával /gondozójával/ kéthetenként válthat levelet;
- havonta egy esetben fogadhat látogatót, a látogatás tartama két óra, a látogatás alkalmával közvetlen ellenőrzés alatt áll;
- hat havonként egy alkalommal kaphat csomagküldeményt;
- a keresményéből vagy a letétben levő pénzéből havonta negyven forintot fordithat élelmiszer, dohánynemü és könyv vásárlására;
- a heti két óra kötelező sportfoglalkozáson kivül havonta két alkalommal kulturális és sportrendezvényen vehet részt;
- a tulajdonában levő tárgyak közül hozzátartozói fényképét, valamint a müvelődését elősegitő szak- és szépirodalmi könyveket, továbbá irószert tarthat magánál.

359. §

A fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén az elitélt

- szabad idejének felhasználása kötetlen, de felügyelet alatt áll;
- szabad idejében az intézetnek a közösség rendelkezésére álló részét korlátozás és kiséret nélkül látogathatja;
- sétája nem szervezett;
- hozzátartozójával /gondozójával/ korlátozás nélkül válthat levelet;
- látogatót kéthetenként fogadhat; a látogatás tartama három óra; a látogatás alkalmával asztal mellett beszélgethet, nem áll közvetlen ellenőrzés alatt; a látogató által hozott legfeljebb egy kg élelmiszert a látogatóval közösen elfogyaszthatja;
- két havonként egy alkalommal kaphat csomagküldeményt;
- a keresményéből vagy a letétben lévő pénzéből havonta hatvan forintot fordithat élelmiszer, dohánynemü és könyv vásárlására;
- a heti két óra kötelező sportfoglalkozáson kivül havonta három alkalommal kulturális és sportrendezvényen vehet részt;
- a tulajdonában lévő tárgyak közül hozzátartozói fényképét, müvelődését elősegitő szak- és szépirodalmi könyveket, irószert, valamint egyes társasjátékokat tarthat magánál.

360. §

/1/ Az elitélteket a fiatalkoruak börtönében közös zárkában, a fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén pedig közös lakóhelyiségben kell elhelyezni.

/2/ A zárkák, illetőleg a lakóhelyiségek berendezési és felszerelési előirásainak megállapitásánál, ezek berendezésénél figyelemmel kell lenni a fiatalkoruak rendezett életre nevelésének igényeire és az esztétikai nevelés célkitüzéseire is.

361. §

A fiatalkoruak büntetésvégrehajtási intézeteiben az elitélt munkáltatását és szakképzését szolgáló, az életkoruk egészségügyi követelményeinek is megfelelő műhelyeket, tantermeket, közös kulturhelyiségeket, valamint sportpályát és szabad mozgási területet kell létesiteni és ezeket megfelelően kell felszerelni.

II. C i m

A fiatalkoruak anyagi és egészségügyi ellátása

362. §

/1/ A fiatalkoruak élelmezésénél az egy napra eső átlagos kalória értéknek 3200-3600 kalória között kell lennie, az étrend meghatározásánál az életkori sajátosságaikra is figyelemmel kell lenni.

/2/ A fiatalkoruakat a felnőttkoru elitéltekétől eltérő szinü ruhával kell ellátni. A ruházati norma kialakitásánál életkori sajátosságaikat és a tisztálkodással kapcsolatos fokozott igényeket figyelembe kell venni.

/3/ A szükséges tankönyveket és tanszereket az iskolai, valamint a szakmai oktatásban résztvevő fiatalkoruak részére térités nélkül kell szolgáltatni.

363. §

/1/ A fiatalkoruak részére térités nélkül kell biztositani a legszükségesebb testápolási és tisztasági eszközöket. Erről részletesen külön utasitás rendelkezik.

/2/ Rendszeresen figyelemmel kell kisérni a fiatalkoru egészségi fejlődését. Fokozott figyelmet kell forditani a

fejlődésében visszamaradt, idült betegségben vagy szervi elváltozásban szenvedő fiatalkoru egészségi állapotára.

/3/ Biztositani kell minden fiatalkoru hat havonkénti általános orvosi felülvizsgálatát és a szükséges szakorvosi vizsgálatot.

III. C i m

A fiatalkoruak kötelességei és jogai

364. §

/1/ A fiatalkoruakat az V.Fejezetben foglalt rendelkezések megfelelő alkalmazásával a felnőttkoru elitéltekkel azonos kötelességek terhelik és jogok illetik meg.

/2/ Különösképpen köteles a fiatalkoru
- a hiányzó általános iskolai végzettségét pótolni;
- a szakmai oktatásban részt venni;
- a többi fiatalkoruval szemben udvarias, segitőkés magatartást tanusitani és őket az együttélési szabályok betartására nevelni;
- az intézet parancsnoka által megbizott tisztségviselőknek engedelmeskedni.

/3/ Különösképpen jogosult a fiatalkoru
- a hozzátartozóival, illetőleg a gondozójával kapcsolatot tartani;
- a továbbképzése, művelődése és testi fejlődése érdekében a tanulmányi-, kulturális és sportlétesitményeket igénybe venni;
- az elitéltek öntevékeny szervezeteinek munkájába bekapcsolódni.

/4/ A fiatalkoruak öntevékeny szervezetei jogosultak a szervezet működésével kapcsolatos javaslattételre és az intézet parancsnoka által engedélyezett kulturális és sportrendezvények szervezésére.

IV. C i m

A fiatalkoruak nevelése és oktatása

365. §

/1/ A fiatalkoru nevelésének célja elsősorban annak előmozditása, hogy helyes irányban fejlődjék, törvénytisztelő állampolgárrá váljék.

/2/ A korszerü nevelési elvek és módszerek felhasználásával különösen arra kell törekedni, hogy a fiatalkoru belássa az általa elkövetett büntett elitéltendő voltát, törekedni kell arra, hogy életszemlélete és magatartása minél inkább megfeleljen a helyes erkölcsi követelményeknek.

/3/ A fiatalkoruak nevelésének, oktatásának és munkáltatásának elő kell segitenie a társadalom életébe való beilleszkedésüket.

A fiatalkoruak megfigyelése

366. §

/1/ A fiatalkorut az intézetbe történt befogadást követően egy hónapon keresztül fokozott megfigyelés alatt kell tartani. Ennek célja az, hogy az egyéni nevelés hathatósabb legyen és a megfelelő csoportositás megtörténhessék. A megfigyelés tártamára a fiatalkoruakból külön szakaszt kell szervezni.

/2/ A megfigyelés alatt

- el kell végezni a fiatalkoru egészségügyi, munkaalkalmassági és személyiségi vizsgálatát;
- behatóan meg kell ismerni a fiatalkoru egyénisége, értelmi fejlettségét és életviszonyait;
- meg kell ismertetni vele az intézet rendjének szabályait, ki kell őt oktatni a kötelességeire és a jogaira.

/3/ A megfigyelés alatt a fiatalkorut az intézet belső karbantartási munkáira igénybe lehet venni.

/4/ Ha a megfigyelés alatt álló nem rendelkezik az általános iskola nyolc osztályának megfelelő képzettséggel, őt az általános iskolai oktatásba be kell vonni.

367. §

/1/ A fiatalkoru egyéniségének és életviszonyainak megismeréséhez fel kell használni az itéletkiadmány, a környezettanulmány, a pszihológiai vagy pedagógiai szakértői vélemény, az iskolai vagy munkahelyi jellemzés adatait.

/2/ A fiatalkoru egyéniségének és életviszonyainak megismerése érdekében szükség esetén gondoskodni kell arról is, hogy az intézet nevelője a fiatalkoru törvényes képviselőjét, illetőleg gondozóját meghallgassa. Az e célból meghivott törvényes képviselő, illetőleg gondozó kérésére - indokolt esetben - az utazási költségét meg kell tériteni.

368. §

/1/ A megfigyelési időszak végén az intézet nevelője megfigyelésének eredményéről összefoglaló jelentést készit, és az intézet parancsnokának javaslatot tesz a fiatalkoru fejlődését leginkább elősegitő nevelési eljárásokra, valamint a továbbképzés és a munkáltatás formájára.

/2/ A parancsnok a nevelő javaslata alapján, a fiatalkoru meghallgatása után, őt a megfelelő szakaszba osztja be, és továbbképzésének, valamint munkáltatásának formáját kijelöli.

A fiatalkorúak oktatása

369. §

/1/ Ha a fiatalkoru nem rendelkezik az általános iskola nyolc osztályának megfelelő képzettséggel, a büntetés végrehajtása alatt általános iskolai tanulmányait folytatni köteles.

/2/ Az általános iskolai oktatás a dolgozók általános iskolája részére meghatározott tanterv szerint történik, és az intézet székhelye szerint illetékes tanács végrehajtó bizottsága müvelődésügyi osztályának szakmai felügyelete alatt áll.

370. §

/1/ A lehetőséghez képest elő kell segiteni a középiskolai tanulmányok folytatását. Ennek akkor van helye, ha a fiatalkoru olyan oktatási formában vett részt, amely magánuton is elvégezhető.

/2/ A középiskolai tanulmányok folytatásának engedélyezése előtt meg kell állapitani, hogy a fiatalkoru nem áll-e olyan iskolai fegyelmi büntetés hatálya alatt, amely a tanulmányai folytatását megtiltja.

371. §

/1/ A középiskolai tanulmányokat folytató fiatalkoru a tananyagot szabad idejében, egyéni tanulással sajátithatja el. Az ehhez szükséges könyveket és tanszereket a keresményi vagy a letétben lévő pénzéből szerzi be.

/2/ Az intézet székhelye szerint illetékes tanács végrehajtó bizottsága müvelődésügyi osztályának segitségével lehetővé kell tenni, hogy a középiskolai tanulmányokat folytató fiatalkoruval időnként szaktanár foglalkozzék.

/3/ A középiskolai tanulmányokat folytató fiatalkoru a tanév befejezése előtt két hónappal engedélyt kérhet az osztályozó vizsga letételére. A vizsga letételét az intézet parancsnokának javaslata alapján az intézet székhelye szerint illetékes középiskola igazgatója engedélyezi. Az osztályozó vizsgát az illetékes középiskola vizsgabizottsága előtt, a büntetésvégrehajtási intézetben kell megtartani.

A fiatalkoruak csoportos és egyéni nevelése

372. §

/1/ A fiatalkoruak közösségének alapvető formája az ötven-hatvan főből álló szakasz, amely a nevelő irányitása alatt müködik.

/2/ A szakaszbeosztást kell alapul venni a zárkába, illetőleg lakóhelyiségbe való beosztásnál is.

373. §

/1/ Támogatni és irányitani kell a fiatalkoruaknak azokat a kezdeményezéseit, amelyek alkalmasak a szocialista társadalom együttélési szabályainak megismerésére és az ennek megfelelő magatartás kialakitására.

/2/ A fiatalkoruak minél hathatósabb átnevelése érdekében létre kell hozni az öntevékeny szervezeteiket. Ezek feladata, hogy a parancsnok által engedélyezett szakköröket, valamint kulturális és sportrendezvényeket szervezzenek. Az öntevékeny szervezetekben arra alkalmas fiatalkoruakat kell tisztségviseléssel megbizni.

374. §

/1/ A fiatalkoru tisztségviselő feladata, hogy a büntetésvégrehajtási testület tagjainak munkáját segitse, és a tisztségéből adódó kötelességeit maradéktalanul teljesitse.

/2/ A tisztségviselők feladatát részletesen meg kell határozni, részükre rendszeresen eligazitást kell tartani, és a munkájukról be kell őket számoltatni.

/3/ Tisztségviseléssel csak a magatartásában, a tanulásban és a munkában példamutató fiatalkoru bizható meg. Ezek a tisztségek különösen: ifjuságvezető, brigádvezető, zárka-, illetőleg lakóhelyiség-felelős, sportfelelős, tanulmányi felelős, szakkörvezető.

/4/ A tisztségviselő jogosult a tisztségéből adódó feladatok teljesitését az elitéltektől megkivánni, őket az intézet rendjére figyelmeztetni, és a tisztsége ellátásával kapcsolatos kérdésekben a büntetésvégrehajtási testület tagjainak javaslatokat tenni.

375. §

A fiatalkoruak közösségei részére ismeretterjesztő előadásokat, filmvetitéseket, kulturális és sportrendezvényeket, szakköröket kell szervezni; lehetővé kell tenni továbbá a rádió és a televizió egyes adásainak meghallgatását, illetőleg megtekintését, az intézeti könyvtár használatát, egyes ujságok és folyóiratok olvasását.

376. §

/1/ Az ismeretterjesztő előadás tárgyát különösen a szocialista erkölcs, hazafiság, kultura és müvészet, valamint a természettudományok köréből kell választani; figyelembe kell venni a továbbképző iskolák anyagát is.

/2/ Az ismeretterjesztő előadásokat elsősorban az iskolai oktatásban, illetőleg a szakmai képzésben részt nem vevő fiatalkoruak részére kell tartani, de kötelezővé lehet tenni a részvételt valamennyi fiatalkoru vagy egyes csoportjaik részére is.

377. §

/1/ A szakköröket a fiatalkoruak sajátos érdeklődési köreinek figyelembevételével kell szervezni. Ezt az intézet parancsnoka engedélyezi; az egyes szakkörök a nevelők felügyelete és az erre kijelölt fiatalkoru vezetése alatt müködnek.

/2/ A szakköri foglalkozásokat munkaidőn kivül kell tartani. A szakkör müködéséhez szükséges tárgyi feltételeket /helyiség, felszerelés, szakirodalom stb./ az intézet biztositja. A szakkör tagjai részére engedélyezhető, hogy az ennek tárgykörére vonatkozó folyóiratot megrendeljék.

378. §

A vezetékes rádión elsősorban az átnevelést elősegitő és a társadalomba való beilleszkedésre felkészitő müsorokat kell közvetiteni.

379. §

A fiatalkoruak börtönében és büntetésvégrehajtási munkahelyén elsősorban olyan filmeket kell vetiteni, amelyeknek oktató és nevelő jellegük van.

380. §

/1/ Az oktatásban és a szakképzésben fel kell használni a televizió iskolai müsorait.

/2/ Elsősorban a televizió ismeretterjesztő müsorait kell közvetiteni. A fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén egyes fiatalkoruaknak, illetve a fiatalkoruak egyes csoportjainak kedvezményként a televizió szórakoztató ifjusági müsorainak megtekintése is engedélyezhető.

/3/ A televizió-közvetitések rendjét külön utasitás szabályozza.

381. §

/1/ A fiatalkoruak részére létesitett könyvtár a kötelező iskolai olvasmányokat, a szakmai képzéshez és a szakkörök müködéséhez szükséges szakkönyveket és folyóiratokat, a haladó hazai és külföldi szépirodalmi müveket, valamint a népszerü politikai és természettudományi ismeretterjesztő irodalom alkotásait tartalmazza.

/2/ A fiatalkoru a keresményéből vagy a letétben levő pénzéből könyvet vásárolhat; engedélyezhető, hogy a tulajdonában levő könyvet hozzátartozójának elküldje.

/3/ A fiatalkoruak börtönében a szakkörök tagjai részére engedélyezett folyóirat, valamint a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága által kiadott ujság, a fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén egyes engedélyezett ifjuságí sajtótermékek is megrendelhetők.

382.§

/1/ A fiatalkoru nevelése során különös gondot kell forditani a hazafias érzés felkeltésére és a baráti országok, valamint a világ dolgozóinak megbecsülésére.

/2/ Fel kell készíteni a fiatalkoruakat arra, hogy a büntetésük kitöltése után honvédelmi kötelezettségüknek eleget tegyenek. Ennek érdekében az ismeretterjesztő előadások keretében a polgári védelem tárgyköréből is kell előadást tartani, és az alaki kiképzést ennek megfelelően kell megszervezni.

383. §

/1/ A fiatalkoruak börtönében minden reggel tizenöt perc alaki kiképzést és tizenöt perc csoportokban szervezett sétát, minden délután tizenöt perc tornát és negyvenöt perc szervezett sétát kell tartani.

/2/ A fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén minden reggel tizenöt perc alaki kiképzést, és tizenöt perc kötetlen sétát, minden délután tizenöt perc tornát és negyvenöt perc kötetlen sétát kell tartani.

/3/ A fiatalkoruak a kötelező alaki-, torna- és sportfoglalkozáson kivül a fiatalkoruak börtönében havonta két, a fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén, havonta három alkalommal sportrendezvényeken vehetnek részt. Emellett a fiatalkoruak egyes csoportjai részére kedvezményként sportjáték is engedélyezhető, ezt a meghatározott sportjátékok közül szabadon választják meg.

384. §

/1/ Az egyéni nevelés irányának, módszereinek és eszközeinek helyes meghatározása céljából meg kell ismerni a fiatalkoru egyéniségét, értelmi fejlettségét és a lehetőséghez képest a családi környezetét is.

/2/ Az egyéni nevelést a fiatalkoru egyéniségének és értelmi fejlettségének figyelembevételével kell végezni. Ezért az intézet nevelőjének folyamatosan figyelemmel kell kisérnie a fiatalkoru intézeti magatartását, különösen a tanulásban és a szakmai képzésben mutatott előmenetelét, a munkáltatásban való részvételét, a büntetésvégrehajtási beosztottakhoz és a többi elitélthez való viszonyát.

/3/ A /2/ bekezdésben foglalt szempontok figyelembevételével a fiatalkoruról évenként egyszer, de legalább a szabadulást megelőzően egy hónappal értékelő jelentést kell készíteni. Az ebben foglaltakat a fiatalkoruval közölni kell.

/4/ Arról, aki előreláthatóan legalább hat hónapot tölt az intézetben, folyamatosan nevelői feljegyzést kell vezetni.

A társadalom bevonása a fiatalkoruak nevelésébe

385. §

A fiatalkoruak nevelése és oktatása során a társadalom hathatós támogatását is igénybe kell venni. Ennek érdekében az állami szervek és társadalmi szervezetek, illetőleg ezek képviselői

a/ az intézet parancsnokával egyetértésben segitséget nyujtanak előadók, tanerők és szakoktatók küldésével a fiatalkoruak oktatásához, szakképzéséhez és neveléséhez;

b/ a fiatalkoruak erkölcsi fejlődésének kedvező befolyásolása érdekében, az intézet rendjének sérelme nélkül, az egyes fiatalkoruakkal foglalkoznak;

c/ közremüködnek a fiatalkoru szabadulásának előkészitésében, a szabadulás utáni munkába állitásban, valamint családi és lakásviszonyai rendezésében.

V. C i m

A fiatalkoruak fenyitése, valamint dicséretben és kedvezményben részesitése

386. §

/1/ A fegyelmi fenyités célja annak elősegitése, hogy a fiatalkoru a helytelen magatartásával felhagyjon és helyes irányban fejlődjék.

/2/ Fegyelmi vétség elkövetése esetén fegyelmi fenyitést akkor kell alkalmazni, ha a fiatalkoru és a közösség többi tagjának nevelése indokolttá teszi.

/3/ A fiatalkoruval szemben alkalmazható fegyelmi fenyitések:

a/ dorgálás szóban vagy parancsban,

b/ szigoru megrovás parancsban,

c/ a szórakoztató közös foglalkozástól vagy azok egy részétől három hónapig terjedhető eltiltás,

d/ a csomagküldeménytől három hónapig terjedhető eltiltás,

e/ a keresményből saját célra felhasználható összeg csökkentése,

f/ a tisztségviselési megbizás visszavonása,

g/ husz napig terjedhető magánelzárás.

/4/ A tizennyolcadik életévét betöltött elitélttel szemben, előzetes orvosi véleménytől függően, husz napig terjedhető szigoritott magánelzárás is alkalmazható.

/5/ A keresményből felhasználható összeg a fiatalkoruak börtönében havi husz forintra, a fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén havi harminc forintra csökkenthető.

387. §

/1/ Dicséretben, illetőleg kedvezményben a fiatalkoru különösen akkor részesithető, ha a magatartásában jelentős javulás tapasztalható, vagy a tanulásban és a munkában jó eredményt ért el.

/2/ A fiatalkoru a következő dicséretben, illetőleg kedvezményben részesithető:

a/ szóbeli dicséret,

b/ dicséret parancsban,

c/ soron kivüli levélváltás,

d/ soron kivüli látogatás és a látogatási idő meghosszabbitása,

e/ soron kivüli csomagküldemény,

f/ a keresményből saját célra felhasználható összeg növelése,

g/ pénzjutalom,

h/ a kiszabott fenyités elengedése,

i/ rövid tartamu eltávozás engedélyezése,

j/ tisztségviseléssel megbizás,

k/ a fiatalkoruak egyes csoportjainak együttes kedvezményben részesitése.

/3/ Kedvezményként a látogatási idő egy órával hosszabbitható meg; a keresményből saját célra felhasználható összeg esetenként a fiatalkoruak börtönében legfeljebb nyolcvan forintra, a fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén legfeljebb százhusz forintra növelhető; a pénzjutalom legmagasabb összege ötszáz forint.

/4/ A rövid tartamu eltávozás csak a fiatalkoruak büntetésvégrehajtási munkahelyén, három-hét napra engedélyezhető, amennyiben szülője /gondozója/ a fiatalkorut fogadja.

VI. C i m

A fiatalkoruak munkáltatása és szakképzése

388. §

/1/ Ha a fiatalkoru a tizenhatodik életévét nem töltötte be, munkaideje napi hat óra, ha pedig a tizenhatodik életévét már betöltötte, napi nyolc óra.

/2/ Ha a fiatalkoru általános iskolai tanulmányokat folytat, munkaideje egy órával rövidebb.

/3/ A csökkent munkaképességü fiatalkoruak részére az egészségi állapotuknak megfelelő munkáltatást kell szervezni.

389. §

/1/ A fiatalkoruakat büntetésük tartamához képest szakmunkás-, illetőleg betanitott munkás-képzésben kell részesiteni.

/2/ Szakmunkás-képzésben azt a fiatalkorut kell részesiteni, aki az általános iskola nyolc osztályát elvégezte, és az előrelátható szabadulásig hátralevő büntetés tartama a szakképzés befejezését lehetővé teszi.

/3/ Betanitott munkás-képzésben azt a fiatalkorut kell részesiteni, aki az általános iskolát elvégezte vagy végzi, és az előrelátható szabadulásig hátralévő büntetés tartama a szükséges szakmai ismeretek elsajátitását lehetővé teszi.

/4/ Ha a fiatalkoru a büntetés megkezdése előtt szakmai oktatásban részesült, de azt nem fejezte be, és az adott szakmában a képzése biztositható, lehetővé kell tenni számára szakmai tanulmányainak folytatását, illetve befejezését. Ha az adott szakmában

a képzése nem biztositható, őt a lehetőségekhez képest olyan szakmai képzésben kell részesiteni, amely a szabadulása utáni tanulmányainak folytatását lehetővé teszi.

VII. C i m

A fiatalkoruak felkészitése a szabadulásra

390. §

/1/ A szabadulás előtt egy hónappal az intézet nevelője köteles a fiatalkoru szabadulás utáni terveiről tájékozódni és a hozzátartozójával, illetőleg gondozójával megnyugtatóan tisztázni a várható életkörülményeket.

/2/ A fiatalkoru keresményének felhasználásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a szabadulása idejére a lehetőségekhez képest legalább ötszáz forintot tartalékoljon.

391. §

/1/ Ha a fitalkoru a feltételes szabadságra bocsátásakor a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, a szabadulásáról az intézet a pártfogói felügyelettel kapcsolatos intézkedés érdekében az első fokon eljárt biróságot értesiti. Az értesitésben közölni kell a fiatalkoru lakcimét, és ehhez csatolni kell a büntetés végrehajtása alatti magatartásáról és fejlődéséről szóló nevelői jellemzést.

/2/ Elő kell segiteni, hogy a fiatalkoru - szabadulása előtt - leendő munkáltatójával munkaszerződést kössön.

/3/ Ha a szabadulás előkészitése során az állapitható meg, hogy a fiatalkorunak a szabadulása utáni munkába állása vagy lakása nem biztositott, az intézet a szükséges intézkedések megtétele céljából haladéktalanul megkeresi azt a gyámhatóságot, amelynek illetékességi területén a fiatalkoru a szabadulása után tartózkodni fog.

ÁBTL - 4.2. - 1370 / 1967 /159

/4/ Ha a fiatalkoru a szabadulásakor a tizennyolcadik életévét már betöltötte, a 339. §-ban foglaltak szerint kell eljárni.

392. §

/1/ Ha a fiatalkoruval szemben javitó-nevelő intézeti nevelést is kiszabtak és azt a szabadságvesztéssel nem foglalták összbüntetésbe, a szabadulásáról előzetesen értesiteni kell a Müvelődésügyi Minisztérium 1.sz. Nevelőintézetének igazgatóját. A szabaduláskor a fiatalkorut az intézet igazgatójának, illetőleg megbizottjának kell átadni.

/2/ Ha a fiatalkoru állami gondozott, annak a megyei gyermekvédő otthonnak az igazgatóját kell értesiteni, amelynek illetékességi területén a fiatalkoru állami gondozottként el volt helyezve; a szabadulót az igazgatónak, illetőleg megbizottjának kell átadni.

VIII. C i m

A fiatalkoruakra vonatkozó vegyes rendelkezések

393. §

A fiatalkoru szabadulása után - az esetleges kártéritésen kivül - vele szemben büntetésvégrehajtási költséget behajtani nem szabad.

394. §

A fiatalkoru részére adott tanusitványokban /iskolai bizonyitványban, szakmunkás-képzést igazoló okiraton/ nem szabad feltüntetni azokat az adatokat, amelyekből a büntetettség megállapitható. Ez nem vonatkozik azokra az iratokra, amelyeket az intézet a szabadságvesztés végrehajtásával kapcsolatban állit ki a fiatalkoru részére.

XI. FEJEZET

AZ ELŐZETES LETARTÓZTATÁS FOGANATOSITÁSA

I. C i m

395. §

/1/ E Fejezet a büntetésvégrehajtási intézetben foganatositott előzetes letartóztatást szabályozza.

/2/ Előzetesen letartóztatott a büntető eljárás terhelt-je az előzetes letartóztatás foganatbavételétől az eljárás jogerős befejezéséig.

/3/ Az előzetesen letartóztatottak az elitéltekkel egyenlő elbirálás alá nem vonhatók.

/4/ Az előzetes letartóztatást az ügyész vagy a biróság rendelkezése alapján megyei, illetőleg az erre kijelölt más büntetésvégrehajtási intézetben kell foganatositani.

II. C i m

Igazgatási szabályok

396. §

/1/ Az intézetbe az előzetesen letartóztatottat csak ügyészi rendelvény vagy a biróságnak az előzetes letartóztatást elrendelő határozatáról kiállitott értesitése és az értesitésre vezetett ügyészi utasitás /ügyészi rendelvény/ alapján szabad befogadni.

/2/ Ha az ügyész a rendelvény adásában - távolléte vagy más elhárithatatlan ok miatt - akadályozva van, a biróság által előzetes letartóztatásba helyett terheltet a büntetésvégrehajtási intézet a biróság megkeresésére ideiglenesen befogadja.

/3/ A /2/ bekezdés szerinti esetben az ügyészi rendelvényt negyvennyolc órán belül be kell szerezni. Késedelem esetén értesiteni kell az intézet felett a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt.

397. §

Az előzetes letartóztatást büntetésvégrehajtási intézetben kell foganatositani:

a/ a szabadlábon lévő terhelttel szemben, ha a letartóztatást az ügyész rendelte el;

b/ a más nyomozó hatóság által korábban foganatositott előzetes letartóztatást, ha az ügyész a terheltet átvette és a letartóztatást fenntartotta;

c/ a vádirat benyujtása vagy az első foku érdemleges határozat után, ha a biróság az előzetes letartóztatást meghosszabbitotta;

d/ a vádirat benyujtása vagy az első foku érdemleges határozat után, ha a biróság a szabadlábon levő terhelt előzetes letartóztatását elrendelte.

398. §

/1/ Az előzetes letartóztatás foganatositására adott ügyészi rendelvény tartalmazza:

a/az előzetesen letartóztatott nevét, születési helyét és idejét, anyja nevét, családi állapotát, foglalkozását, állampolgárságát, pontos lakcimét,

b/ az elkövetett büntett megnevezését, jellegét, az őrizetbevétel napját, az előzetes letartóztatást elrendelő, valamint a befogadás előtt azt meghosszabbitó hatóság nevét és határozatának számát, az előzetes letartóztatás elrendelésének napját és tartamát,

c/ az intézet parancsnokának szóló utasitást a befogadásról, valamint a tettestársaktól elkülönitésre, a közös, illetőleg külön zárkában elhelyezésre, az előállitáskor történő bilincselésre, a látogató fogadására, levélváltásra, csomagküldeményre, a védővel való érintkezés ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseket,

d/ az előzetes letartóztatást elrendelő ügyész nevét és távbeszélő-számát, az ügyészség bélyegzőjét és az ügyész aláirását.

/2/ A biróság által elrendelt, fenntartott, megszüntetett előzetes letartóztatásról szóló értesitést a biróság a rendszeresitett nyomtatványon közli. Ez tartalmazza:

a/ a biróság megnevezését és ügyszámát,

b/ a terhelt nevét, születési helyét és idejét, anyja nevét, az ügyészség számát,

c/ a nem jogerős itéletet hozó biróság nevét, az itélet keltét, ügyszámát, a büntett megjelölését, a szabadságvesztés mértékét és fokozatát, az előzetes fogvatartás beszámitását,

d/ az előzetes letartóztatás elrendelésére, fenntartására, illetőleg megszüntetésére vonatkozó rendelkezést, az erről szóló végzés keltével és ügyszámával,

e/ a büntett politikai vagy köztörvényi jellegét,

f/ a feltételes szabadság kizárására vagy korlátozására vonatkozó rendelkezést.

399. §

/1/ A büntetésvégrehajtási intézet a hiányosan vagy szabálytalanul kiállitott rendelvényt, illetőleg értesitést az ügyésznek, illetve a biróságnak kiegészités vagy helyesbités végett haladéktalanul, rövid uton visszaküldi. Az előzetesen letartóztatottat ez esetben csak ideiglenesen lehet befogadni.

/2/ Az előzetesen letartóztatott befogadása során a 9-13.§-okban foglaltak szerint kell eljárni azzal az eltéréssel, hogy a rendőrségtől átvett letartóztatottról is kell ujjnyomatot felvenni, ha azt a rendőrség nem vette fel.

400. §

/1/ Az előzetes letartóztatás elrendelését, fenntartását és meghosszabbitását a nyilvántartó lapon fel kell jegyezni.

/2/ Az ügyésznek az előzetesen letartóztatott elhelyezésére, előállitására és őrizetére vonatkozó rendelkezéseit a jogerős itélet meghozataláig alkalmazni kell.

/3/Az előzetesen letartóztatott befogadásáról, átszállitásáról és szabadlábra helyezéséről az ügyészt, a vádirat benyujtása után az első foku biróságot, a nem jogerős itélet után a másodfoku biróságot is értesiteni kell.

/4/ Ha az előzetesen letartóztatott nyugellátásban részesül és az előzetes letartóztatás tartama - ide számitva a rendőrség által foganatositott őrizet és előzetes letartóztatás tartamát is - a harminc napot meghaladta, értesiteni kell a SZOT Társadalombiztositási Főigazgatósága Nyugdijfolyósító Igazgatóságát, illetőleg a MÁV Nyugdijhivatalát.

/5/ Az előzetesen letartóztatott átszállitása az ügyész engedélyével történik; az átszállitást jelenteni kell a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának.

Az előzetes letartóztatás tartama

401. §

/1/ Az ügyész által elrendelt vagy jóváhagyott előzetes letartóztatás az előkészitő ülésig, de legfeljebb egy hónapig tart. Az előzetes letartóztatást a megyei /fővárosi/ főügyész további két hónappal meghosszabbithatja, három hónap eltelte után csak a legfőbb ügyész tarthatja fenn.

/2/ A biróság által az első foku érdemleges határozat meghozatala előtt elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóz-

tatás az ügyre vonatkozó első foku érdemleges határozat kihirdetéséig, ha pedig az ügyész, a terhelt vagy a védő a fellebbezés bejelentésére három napi határidőt tartott fenn, a fellebbezés bejelentéséig tarthat.

/3/ Az itélet kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás az eljárás jogerős befejezéséig, de legfeljebb az első foku biróság által kiszabott szabadságvesztés kitöltéséig tart.

/4/ Ha akár az ügyész, akár a biróság által korábban elrendelt előzetes letartóztatást a biróság fenntartja /meghosszabbitja/, a büntetésvégrehajtási intézet a terhelt fogvatartását a biróság által kiállitott értesités és az értesitésre vezetett birói utasitás /birói rendelvény/ alapján foganatositja.

402. §

/1/ Az ügyész által elrendelt előzetes letartóztatás esetén az előzetes letartóztatás lejártát megelőzően két nappal értesiteni kell az intézet felett törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt. Ha az előzetes letartóztatás meghosszabbitására a lejárat napjáig intézkedés nem történt, ezt haladéktalanul jelenteni kell a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának.

/2/ Ha az előzetesen letartóztatott a nem jogerős itéletben megállapitott szabadságvesztést kitöltötte és az eljárást jogerősen még nem fejezték be, az előzetesen letartóztatottat a nem jogerős büntetés kitöltését követő napon szabadlábra kell helyezni.

Szabadlábra helyezés

403. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott büntetésvégrehajtási intézetből csak az ügyész vagy a biróság rendelkezése alapján

helyezhető szabadlábra. A 402. § /2/ bekezdésének esetében a szabadlábra helyezésre az intézet parancsnoka ad utasitást.

/2/ Ha az előzetes letartóztatást a biróság megszünteti, a büntetésvégrehajtási intézet a terheltet a biróság által kiállitott értesités és az értesitésre vezetett utasitás /birói rendelvény/ alapján helyezi szabadlábra.

/3/ A szabadlábra helyezésről szóló rendelvény alapján az előzetesen letartóztatottat azonnal, ha pedig a rendelvény hivatalos idő után érkezik az intézetbe, a következő nap reggelén kell szabaditani.

/4/ A szabadlábra helyezett előzetesen letartóztatott részére az intézet ad a szabadlábra helyezésről igazolást.

Előállitás, tárgyalás, kihallgatás

404. §

/1/ Az előzetesen letartóztatottat kihallgatásra, tárgyalásra az ügyész rendelkezéseinek megfelelően bilincs nélkül, kézbilinccsel, kéz- és lábbilinccsel kell előállitani.

/2/ A büntetésvégrehajtási intézet vagy a biróság épületén kivül kisért előzetesen letartóztatott férfit meg kell bilincselni, ezt csak az ügyész irásbeli rendelkezésére lehet mellőzni. Előzetesen letartóztatott nő ilyen esetben is csak az ügyész utasitására bilincselhető meg.

/3/ Ha a biróság az előzetesen letartóztatott terheltet felmentette, vagy jogerősen szabadlábra helyezését rendelte el, visszakisérésére az általános szabályoktól eltérő utasitást adhat.

/4/ A büntetésvégrehajtási beosztott az előzetesen letartóztatottat nem hagyhatja felügyelet nélkül. Az előzetesen letartóztatott ügyészi kihallgatása alatt azonban az előállító büntetésvégrehajtási beosztott az ügyész utasitására köteles a helyiséget elhagyni. A továbbiakban az Őrszolgálati Szabályzat szerint kell eljárni.

/5/ Az előzetesen letartóztatottat ki kell oktatni a tárgyalás alatt tanusitandó magatartás szabályaira.

/6/ Egyebekben az előztesen letartóztatott előállitására az I.Fejezet VI.Cimében foglaltak az irányadók.

405. §

/1/ A tanács elnöke engedélyezheti, hogy az előzetes letartóztatásban lévő terhelt az előállító őr felügyelete mellett a tárgyalás megkezdése előtt, a tárgyalás alatt vagy annak szünetében, illetőleg a tárgyalás befejezése után védőjével érintkezhessék, megengedhető továbbá, hogy a hozzátartozóival a tárgyalás szünetében vagy a tárgyalás befejezése után az ügyre nem vonatkozó beszélgetést folytasson, és hogy a részére helyben elfogyasztható élelmiszert adjanak át.

/2/ A tanács elnökének utasitására a tárgyalásra előállitott előzetesen letartóztatottról a bilincset le kell venni. A büntetésvégrehajtási beosztott a tanács elnökének a tárgyalás tartama alatt adott utasitását végrehajtani köteles.

/3/ Az /1/ és /2/ bekezdésben meghatározott esetekben a biztonság és az ellenőrzés vonatkozásában az Őrszolgálati Szabályzat szerint kell eljárni.

/4/ A tanács elnöke a tárgyalás alatt a letartóztatott terhelt részére jegyzet készitésére alkalmas üres fogalmazványpapir /füzet/ és irón átadását is engedélyezheti.

406. §

Ha az előzetesen letartóztatott a biróság előtt tanusitott magatartásával fegyelmi eljárás alapjául szolgáló rendzavarást követ el, a tanács elnöke fegyelmi fenyités kiszabása végett a büntetésvégrehajtási intézet parancsnokát keresi meg, a parancsnok a fegyelmi fenyitésről köteles a biróságot tájékoztatni.

407. §

Az előzetesen letartóztatottnak más nyomozó hatóság részéről történő kihallgatását vagy ennek részére kiadását az ügyben eljáró ügyész engedélyezi.

408. §

Az előzetesen letartóztatottat más büntetésvégrehajtási intézetbe szállitani - sürgős kórházi kezelés esetét kivéve - csak az ügyben eljáró ügyész utasitására vagy hozzájárulásával lehet.

III. C i m

Letétek kezelése, büntetésvégrehajtási költség, kártérités

409. §

Az előzetesen letartóztatott letéti tárgyainak kezelésére a III.Fejezetben foglaltak az irányadók.

410. §

/1/ Ha az előzetesen letartóztatottat végrehajtandó szabadságvesztésre itélik, a tartási költséget az itélet jogerőre emelkedése vagy a kérelemre történt munkába állitás napjától elő kell jegyezni,és behajtásáról az elitéltekre vonatkozó szabályok szerint kell gondoskodni.

/2/ A 186-188. §-ok rendelkezéseit az előzetesen letartóztatottakra nézve is alkalmazni kell.

411. §

Az előzetesen letartóztatott károkozása esetén a 192-195. §-ok rendelkezései az irányadók.

IV. C i m

Az előzetes letartóztatást foganatositó intézet belső rendje

412. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott őrzésére és az előzetes letartóztatást foganatositó intézet rendjére az e Fejezetben foglalt eltérésekkel a börtön fokozat szabályait kell alkalmazni.

/2/ Az előzetesen letartóztatott köteles
- az intézet rendjét megtartani,
- az intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkában dijazás nélkül részt venni. A befogadáskor őt az intézet rendjére és a magatartási szabályokra ki kell oktatni.

Séta, kötelező torna

413. §

/1/ Az előzetesen letartóztatottak sétáját és tornáját az elitéltektől elkülönitve kell végezni; az ügyész rendelkezésére elkülönitett előzetesen letartóztatottat a séta és a torna tartamára is el kell különiteni. Egyebekben a torna szervezésére a 265.§-ban foglaltak az irányadók.

/2/ Az előzetesen letartóztatottak számára alaki foglalkozást szervezni nem kell.

Elhelyezés, munkáltatás, magatartási szabályok

414. §

/1/ Az előzetesen letartóztatottakat az elitéltektől elkülönitve kell elhelyezni.

/2/ Az előzetes letartóztatás foganatositása során a férfiakat a nőktől, a fiatalkoruakat a felnőttektől és ugyanannak a büntettnek az elkövetőit egymástól el kell különiteni. Ez vonatkozik az előzetesen letartóztatottak kórházi elhelyezésére is /2.§/.

/3/ A csoportos elhelyezésnél a lehetőséghez képest figyelembe kell venni az előzetesen letartóztatott előéletét és a terhére rótt büntett jellegét.

/4/ Az ügyész elrendelheti, hogy az előzetesen letartóztatottat a többiektől elkülönitve őrizzék. Az elkülönités tartamát az ügyész határozza meg, ezt - a lejárati nap feltüntetésével - az előzetesen letartóztatott nyilvántartó lapjára kell feljegyezni.

415. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott rendszeres termelőmunkával csak kérelmére és az ügyész hozzájárulásával foglalkoztatható. Foglalkoztatás esetén a munkával kapcsolatos kötelességeire az elitéltekre vonatkozó szabályok az irányadók.

/2/ Az előzetesen letartóztatottat a nem dolgozó elitéltekkel, ha rendszeres termelőmunkát végez, a dolgozó elitéltekkel azonos kalória értékü élelmezésben kell részesiteni.

416. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott a saját ruháját vi-

selheti. Ha nincs megfelelő ruhája, a rendszeresitett formaruhát kell részére kiadni. A termelőmunkát végző előzetesen letartóztatott formaruhát köteles viselni.

/2/ Az előzetesen letartóztatott egyénileg vagy csoportosan csak kisérettel, ellenőrzés mellett mozoghat.

417. §

Egyebekben az előzetesen letartóztatottak elhelyezésére és ellátására nézve a II.Fejezetben foglaltak az irányadók.

418. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott személyiségére és magatartására jellemző lényeges megállapitásokat a fejlődési lapra fel kell jegyezni.

/2/ Lehetővé kell tenni az előzetesen letartóztatottak számára a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága által kiadott ujság olvasását és a vezetékes rádió hallgatását. Filmvetités és ismeretterjesztő előadás az intézet adottságainak megfelelően csak akkor szervezhető, ha az elkülönitésük biztositható.

Az előzetesen letartóztatott kapcsolata hozzátartozóival

419. §

/1/ Amennyiben az ügyész másként nem rendelkezik, az előzetesen letartóztatott a hozzátartozóival és a védőjével kéthetenként válthat levelet. Ezek terjedelme negyven sort nem haladhat meg. Ha az ügyész e jogot nem tartja fenn magának, a levelezést a parancsnok engedélyezi.

/2/ Az előzetesen letartóztatott által irt vagy a részére érkezett levelet az ügyész, amennyiben pedig ezt az ügyész magának nem tartotta fenn, az ezzel megbizott büntetésvégrehajtási beosztott ellenőrzi.

420. §

/1/ Amennyiben az ügyész másként nem rendelkezik, az előzetesen letartóztatott havonként egy esetben két látogatót fogadhat. Tizennégy éven aluli gyermek előzetesen letartóztatottat nem látogathat. A látogatás rács mellett történik, időtartama harminc perc.

/2/ A látogató fogadását az ügyész, amennyiben pedig ezt az ügyész magának nem tartotta fenn, büntetésvégrehajtási beosztott ellenőrzi.

/3/ Ha az előzetesen letartóztatott vagy a hozzátartozója külföldi állampolgár, a levelezést és a látogató fogadását csak az ügyész engedélyezheti, az ellenőrzés is az ügyész hatáskörébe tartozik. A külföldi állampolgár látogató fogadásához szükséges helyiségről és a tolmácsról az ügyész gondoskodik.

Csomagküldemény

421. §

Az előzetesen letartóztatott részére havonta egy esetben, legfeljebb három kg sulyú élelmiszercsomag küldhető.

422. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott részére kéthetenként tisztasági csomag küldhető. Ez fehérnemüt, zsebkendőt, harisnyát, tisztasági szereket, valamint az intézet parancsnokának engedélyével szépirodalmi és szakkönyvet, szükség esetén felsőruhát is tartalmazhat.

/2/ A tisztasági csomag tartalmát az előzetesen letartóztatott jelenlétében kell megvizsgálni. Nem adható át a csomagban küldött üzenet, továbbá a nem engedélyezett ruhanemü és könyv. Visszaélés esetén az ügyészt kell értesiteni.

Szükségleti cikkek vásárlása

423. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott az általa vagy a hozzátartozói által letétbe helyezett pénzből a külön utasitásban meghatározott összeget használhatja fel szükségleti cikkek vásárlására, amennyiben pedig kérelmére termelő munkával foglalkoztatják, keresményét a büntetésvégrehajtási munkahelyre irányadó szabályok szerint használhatja fel.

/2/ A keresmény, illetőleg a letétbe helyezett pénz más célra történő felhasználását az ügyész engedélyezheti.

Az előzetesen letartóztatott jognyilatkozatai

424. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott nem korlátozható a büntető eljárási törvényben meghatározott inditványok, észrevételek, előterjesztések megtételében. Igy különösen

- védőt bizhat meg és az erről szóló meghatalmazást aláirhatja;
- mind az általa, mind a más által részére megbizott védőtől a megbizást megvonhatja;
- az előzetes letartóztatás megszüntetését kérheti;
- az ügyészhez és a birósághoz bizonyitási inditványt terjeszthet elő;

- az első foku itélet ellen - ha annak kihirdetésekor három napot tartott fenn - e határidőn belül fellebbezhet;

- fellebbezését, valamint a házastársa által az érdekében bejelentett fellebbezést visszavonhatja.

/2/ Az előzetesen letartóztatott részére a büntető eljárással kapcsolatban küldött hatósági iratokat haladéktalanul kézbesiteni kell; az iratokat tanulmányozhatja, és az eljárás jogerős befejezéséig magánál tarthatja.

425. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott védőjével az ügyész rendelkezéséhez képest ellenőrzés nélkül vagy ellenőrzés mellett érintkezhet.

/2/ A védővel való érintkezést az ügyész irásban engedélyezi, a felügyelet nélküli érintkezés előtt és után az előzetesen letartóztatottat meg kell motozni.

426. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott egyéb jognyilatkozatokat az ügyész ellenőrzésével tehet.

/2/ Az előzetesen letartóztatottnak a büntetésvégrehajtási intézetben való házasságkötését az ügyész véleményének kikérése után a parancsnok engedélyezi.

427. §

Az előzetesen letartóztatott panaszjogának gyakorlására, kérelmének előterjesztésére a 241-247. §-okban foglaltak az irányadók azzal az eltéréssel, hogy a külföldi állampolgárnak a külképviselethez intézett kérelmét intézkedés végett az ügyésznek kell megküldeni.

V. C i m

Fegyelmezés, dicséretben és kedvezményekben részesités

428. §

/1/ A fegyelmi vétséget elkövető előzetesen letartóztatottal szemben a büntetésvégrehajtási intézet parancsnoka a következő fegyelmi fenyitéseket alkalmazhatja:

a/ dorgálás szóban,
b/ eltiltás a soron következő levélváltástól,
c/ eltiltás a soron következő látogató fogadásától,
d/ eltiltás a soron következő élelmiszercsomagtól,
e/ a keresményből felhasználható összeg csökkentése,
f/ harminc napig terjedhető magánelzárás,
g/ husz napig terjedhető szigoritott magánelzárás,
h/ tiz napig terjedhető sötétzárka.

/2/ A keresményéből saját célra felhasználható összeg egy hónapra, ötven forintig csökkenthető.

/3/ A sötétzárka fenyitést csak a nyomozás befejezése után lehet alkalmazni.

/4/ A fegyelmi fenyités nem sértheti az előzetesen letartóztatottnak a védekezéshez való jogát.

/5/ Az előzetesen letartóztatottal szemben alkalmazott fegyelmi fenyitések végrehajtására a VI. Fejezet V.Cimében foglaltak az irányadók.

429. §

/1/ A kérelmére rendszeres termelőmunkával foglalkoztatot előzetesen letartóztatott példamutató magatartásáért, a munkában

átlagon felüli szorgalmáért és eredményéért, élet- és jelentős anyagi érték megmentéséért, valamint sulyos veszély elháritásában kiemelkedő segitség nyujtásáért dicséretben és kedvezményben részesitheto. Ezek az alábbiak:

a/ szóbeli dicséret,
b/ dicséret parancsban,
c/ soron kivüli levélváltás,
d/ soron kivüli látogatás és a látogatási idő meghosszabbitása,
e/ soron kivüli élelmiszercsomag,
f/ ezer forintig terjedhető pénzjutalom,
g/ a kiszabott fenyités elengedése.

/2/ A dicséretben, illetőleg a kedvezményben részesités jogkörének gyakorlására, valamint az ezzel kapcsolatos eljárásra a VI. Fejezet VI.Cimében foglaltak az irányadók.

VI. C i m

A fiatalkoruak előzetes letartóztatásának foganatositása

430. §

/1/ A fiatalkoru előzetesen letartóztatottak csoportos elhelyezésénél figyelemmel kell lenni a személyi társadalomra veszélyességük fokára.

/2/ A fiatalkoru előzetesen letartóztatott a tanulmányai folytatásához szükséges tankönyveket és tanszereket magánál tarthatja.

431. §

A fiatalkoru előzetesen letartóztatottal szemben a 428. §-ban felsorolt fegyelmi fenyitések azzal az eltéréssel alkalmazhatók, hogy a magánelzárás leghosszabb tartama husz nap, szigoritott magánelzárásnak és sötétzárkának pedig nincs helye.

432. §

/1/ Ha az előzetes letartóztatásban lévő fiatalkorut nem jogerősen szabadságvesztésre itélik, őt a fiatalkoruak büntetés-végrehajtási intézetébe kell átszállitani, és itt a 366.§-ban meghatározott megfigyelést kell végezni.

/2/ A fiatalkoru előzetesen letartóztatott az általános iskolai oktatásba már a megfigyelés alatt bevonható, egyébként oktatását és - amennyiben a termelőmunkával foglalkoztatását kéri - szakmai képzését, valamint munkáltatását a megfigyelés befejezése után kell megkezdeni.

/3/ A fiatalkoru előzetesen letartóztatottakat külön szakaszba kell beosztani, rájuk a fiatalkoruak börtönének szabályai érvényesek.

/4/ Az iskolai oktatásba, a szakmai képzésbe és a munkáltatásba bevont fiatalkoru előzetesen letartóztatottakat ugyanazok a jogok és juttatások illetik meg, mint az elitélteket.

VII. C i m

A katonai büntető eljárás során elrendelt előzetes letartóztatás foganatositása

433. §

/1/ A katonai büntető eljárás során előzetes letartóztatásba helyezett katona / a néphadsereg, a határőrség, a karhatalom, a rendőrség, valamint a büntetésvégrehajtási testület tagja/ fogvatartására az előzetesen letartóztatottakra vonatkozó általános szabályokat az e Címben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

/2/ A katonai büntető eljárás során nem katonával szemben elrendelt előzetes letartóztatást az általános szabályok szerint kell foganatositani.

434. §

A katonai büntető eljárás során akár katonával, akár nem katonával szemben elrendelt előzetes letartóztatást a területileg illetékes megyei vagy a kijelölt más büntetésvégrehajtási intézetben kell foganatositani, ha az előzetesen letartóztatottat a katonai ügyész vagy a katonai biróság oda utalja be.

435. §

/1/ Az előzetesen letartóztatott katonát a nem katonáktól el kell különiteni, és egymástól elkülönitve kell elhelyezni a tiszteket, a tiszthelyetteseket, valamint a legénységi állományuakat.

/2/ A sorállományu katona az előzetes letartóztatás tartama alatt a befogadásakor rajta levő egyenruhát viseli. Ha nem egyenruhában került a büntetésvégrehajtási intézetbe, részére előljáró parancsnokságától gyakorló ruhát kell beszerezni.

/3/ A /2/ bekezdés alá nem eső katona az előzetes letartóztatás tartama alatt egyenruhát nem viselhet, a befogadáskor az egyenruhát személyi letétjébe kell helyezni. Ha saját polgári ruhával nem rendelkezik, részére segélyruházatot kell kiadni.

/4/ A katonai személyi okmányokat a befogadáskor el kell venni, és a katonai ügyésznek kell átadni.

436. §

Ha a katonai biróság a nem jogerős itélet után az előzetes letartóztatást fenntartott a, külön rendelvénnyel intézkedik, hogy a katonát továbbra is a büntetésvégrehajtási intézetben kell-e fogvatartani, vagy pedig át kell szállitani a budapesti helyőrségi katonai fogdába.

437. §

Ha a katonát a büntető eljárás tartama alatt a tényleges szolgálatból elbocsátották /leszerelték/, ennek megtörténte után az előzetes letartóztatását a nem katonára vonatkozó szabályok szerint kell foganatositani.

438. §

A katonai biróság jogerős itélete alapján a katonai szolgálatban megmaradó elitéltet - az itélet rendelkezéséhez képest - a szabadságvesztés végrehajtása céljából a birósági értesitésen megjelölt katonai fogdába, illetőleg a fegyelmező zászlóaljba kell szállitani.

439. §

/1/ Ha a katonai biróság itélete nem rendelte el a jogerősen kiszabott szabadságvesztésnek katonai fogdában, illetőleg fegyelmező zászlóaljban való végrehajtását, az elitélt leszerelése iránt a katonai biróság intézkedik. A leszerelés megtörténtéig az elitéltet a büntetés végrehajtása céljából átszállitani nem szabad.

/2/ A leszerelt elitélt letétjében kezelt egyenruházatát és felszerelését az illetékes parancsnokságának kell kiadni, illetőleg megküldeni.

440. §

A sorállományu katona előzetes letartóztatásának foganatositásával felmerült költségeket az állam viseli, ezeket kimutatni nem kell.

TARTALOM MUTATÓ

oldal

I. Fejezet
A szabadságvesztés végrehajtásával kapcsolatos igazgatási szabályok 1

I. Cim
Büntetésvégrehajtási intézetek 1

II. Cim
Felvételi eljárás 2

III. Cim
Eljárás összbüntetésbe foglalás esetén 14

IV. Cim
A szabadságvesztés végrehajtása pénzbüntetés és javitó-nevelő munka átváltoztatása esetén 15

V. Cim
A mellékbüntetésekkel kapcsolatos eljárás 18

VI. Cim
Előállitás, átszállitás, kihallgatás, kiadás rendje 19

VII. Cim
Szabadon bocsátás 24

VIII. Cim
Enyhébb fokozatba helyezés 37

II. Fejezet
Az elhelyezéssel és ellátással kapcsolatos szabályok 38

I. Cim
Zárkák, lakóhelyiségek 38

II. Cim
Egyéb helyiségek 40

III. Cim
Közszolgáltatások. Tisztántartás 44

IV. Cim
Az elitéltek anyagi ellátása 47

V. Cim
Az elitéltek egészségügyi ellátása. Egészségvédelmi rendelkezések 51

oldal

III. Fejezet
A letéti tárgyak kezelésével kapcsolatos szabályok 66

IV. Fejezet
A büntetésvégrehajtási költségekre és a kártérítésre vonatkozó szabályok 72

I. Cim
A büntetésvégrehajtási költségek 72

II. Cim
Kártérítés 74

V. Fejezet
A büntetésvégrehajtási intézetek belső rendje 78

I. Cim
Általános rendelkezések 78

II. Cim
Kényszercselekmények 79

III. Cim
A napirend 82

IV. Cim
Az elitélt kapcsolata hozzátartozóival 85

V. Cim
Szükségleti cikkek vásárlása 93

VI. Cim
Az elitélt jognyilatkozatai, panaszjoga és kérelmei 95

VI. Fejezet
Az elitéltek nevelése 101

I. Cim
Értelmi, világnézeti és erkölcsi nevelés 101

II. Cim
A fegyelemre és a munkára nevelés 106

III. Cim
Testnevelés 107

IV. Cim
A nevelés formái. 108

oldal

V. Cim
Fegyelmi felelősség és eljárás 113

VI. Cim
Dicséret és kedvezmények 119

VII. Fejezet
Az elitéltek munkáltatása 121

I. Cim
Alapelvek 121

II. Cim
A munkába állitás 122

III. Cim
A munkáltatás szervezete 123

IV. Cim
A munkára ösztönzés 125

V. Cim
Az elitéltek munkaideje 127

VI. Cim
Az elitéltek dijazása 129

VII. Cim
A dolgozó elitélt egészségvédelme 131

VIII. Cim
A szakmai képzés és továbbképzés 134

VIII. Fejezet
A szabadulásra való felkészités 135

IX. Fejezet
A halálbüntetés végrehajtása 138

X. Fejezet
A fiatalkoruakra vonatkozó külön rendelkezések 142

I. Cim
A szabadságvesztés végrehajtása 142

II. Cim
A fiatalkoruak anyagi és egészségügyi ellátása 145

III. Cim
A fiatalkoruak kötelességei és jogai 146

oldal

IV. Cim
A fiatalkoruak nevelése és oktatása 147

V. Cim
A fiatalkoruak fenyitése, valamint dicséretben és kedvezményben részesitése 155

VI. Cim
A fiatalkoruak munkáltatása és szakképzése 157

VII. Cim
A fiatalkoruak felkészitése a szabadulásra 158

VIII. Cim
A fiatalkoruakra vonatkozó vegyes rendelkezések 159

XI. Fejezet
Az előzetes letartóztatás foganatositása 160

I. Cim 160

II. Cim
Igazgatási szabályok 160

III. Cim
Letétek kezelése, büntetésvégrehajtási költség, kártérités 167

IV. Cim
Az előzetes letartóztatást foganatositó intézet belső rendje 168

V. Cim
Fegyelmezés, dicséretben és kedvezményekben részesités 174

VI. Cim
A fiatalkoruak előzetes letartóztatásának foganatositása 175

VII. Cim
A katonai büntető eljárás során elrendelt előzetes letartóztatás foganatositása 176

ÁBTL - 4.2. - 1370 / 1967 /184